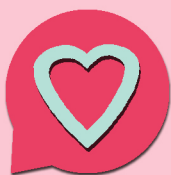

Lawarath Social e-Journal

ISSN (ONLINE) 2697-5211
Vol. 3 No. 3 September-December 2021

STAY
SAFE

Social Department
Humanities &
Social Sciences
Thepsatri Rajabhat University

Lawarath Social E – Journal

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน/ ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม/ ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
2. เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสาร Lawarath Social E – Journal:

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและการจัดการทรัพย์สินและรายได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพชรรัตน์ บริสุทธิ์

อาจารย์สุธินี วงศ์วัฒนากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิดา แสนวิเศษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิวิมล สุทธิสาร

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ: อาจารย์ญเทพ ประภากร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: อาจารย์ปริญญญาณ์ ใจสอาด และอาจารย์เบญจพร นวลประเสริฐ

ศิลปกรรม: นางสาวสุนทรี รื่นชู

ภาพปก: อาจารย์ปริญญญาณ์ ใจสอาด และ อาจารย์ณฤทธิ ประจงแต่ง

สำนักงาน: ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถนนนารายณ์มหาราช อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทร. 036-411150 โทรศัพท์มือถือ 064-332-7383

E-mail: lawarath.sej@yahoo.com

กองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กาฬก เตชะชั้นหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิทย์ บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
6. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พรหมณศิริ	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาภิสันท์	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานดา เตชะชั้นหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดั่งนภสร ณ ป้อมเพชร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจาร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ขอนแก่น
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. ดร.จันทร์ฉาย จันทร์ลา	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กาฬก เตชะชั้นหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอติชัย	มหาวิทยาลัยนเรศวร
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สมบูรณ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
6. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนชนก พรหมณศิริ	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาภิสันท์	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
8. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวิชชศักดิ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
9. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา คุณดิลกณัฐสา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
10. รองศาสตราจารย์ ณัฏกอร ศรีตระการ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิทย์ บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธาสินี ศิริโคคาภิรมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะชั้นหมาก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ ภูริพงศ์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิดหทัย ปุยะติ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร.ดิฐภัทร บวรชัย โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดั่งนภสร ณ ป้อมเพชร มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อิ่มสำราญ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญพัทธ์ ไกรวานิช มหาวิทยาลัยรังสิต
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ สนั่นนารี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอนแก่น
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ แหวงเมือง มหาวิทยาลัยนครพนม
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพล สิมมา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นครสวรรค์
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ร่มพยอม วิชัยดิษฐ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ จันทราอุกฤษฏ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณกร ไท้ประยูร สถาบันรัชต์ภาคย์
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช ไสยกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไร่เอ็ด
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยศักดิ์ มังกรแก้ววิกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ วิเศษ มหาวิทยาลัยนครพนม
36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิเศก ปันสุวรรณ มหาวิทยาลัยศิลปากร
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิดา แสนวิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุหลัน กุลวิจิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิวิมล สุทธิสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
43. อาจารย์ ดร.พิชัย แก้วบุตร วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
44. อาจารย์ ดร.พรทิพา จุลสุคนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
45. อาจารย์ ดร.ภัทราพร โชคไพบูลย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไร่เอ็ด
46. อาจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
47. พ.ต.ท. ดร.ธนพิพัฒน์ สุภาชิตลัทธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน

48. อาจารย์ ดร.เขมิกา ทองเรือง
49. อาจารย์ ดร.ชุติมา ไวยสุระสิงห์
50. อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญจนะ
51. อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน
52. อาจารย์ ดร.วศิน สุขสมบูรณ์วงศ์
53. อาจารย์ ดร.วรรณพร อารยะพันธ์
54. อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์
55. อาจารย์ ดร.สุมาลี เอี่ยมสมัย
56. อาจารย์ ดร.อารिता สัมมาร์ตัน
57. ดร.จรรยา กลัดล้อม

มหาวิทยาลัยนครพนม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วิทยาลัยพิษณุพนธ์จิต หนองบัวลำภู
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
พระพุทธบาท
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรดิตถ์
นักวิชาการอิสระ

บทบรรณาธิการ

วารสาร Lawarath Social E-Journal ฉบับนี้เริ่มจากบทความของ ชมบงกช สีนธาวีวะ, รัตนะ ปัญญาภา, และไพศาล พากเพียร เรื่อง “แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ”

บทความของ นวศิลป์ กี่สง่า, ภูวดล จุลสุคนธ์, และภัสสร เลาสวัสดิกุล เรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี”

บทความของ จุฑามาศ แสงสุข, รัตนะ ปัญญาภา, และไพศาล พากเพียร เรื่อง “การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ”

บทความของ ณัฏฐา วงษ์แสง, วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง เรื่อง “การนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี”

บทความของ ธมนวรรณ เทาศิริ และสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล เรื่อง “การพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ร่วมกันกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4”

บทความของ บุญสนอง ภาคำ เรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์”

บทความของ รัตนะ ปัญญาภา และอภินันท์ ธรรมอินทร์ลาด เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักปฏิบัติของพระโพธิสัตว์ในพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางแห่งสังคมสันติสุข”

บทความของ พิมพ์ระวี เรื่องวัดก๊ เรื่อง “Tracing Back to Drama in the Classroom History: Readers Theater”

บทความชิ้นสุดท้ายโดย สุภาวดี คำนาคี, วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนารงค์, และศักดิ์ชัย นิรัฐทวี เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล”

ภูเทพ ประภากร
บรรณาธิการวารสาร

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลวารสาร	(1)
กองบรรณาธิการ	(2)
บทบรรณาธิการ	(5)
สารบัญ	(6)
บทความวิจัย:	
แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ	1
: ชมบงกช สีนธวาชีวะ, รัตนะ ปัญญาภา, และไพศาล พากเพียร	
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี	17
: นวศิลป์ กี่สง่า, ภูวดล จุลสุคนธ์, และภัสสกร เลาสวัสดิกุล	
การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ	33
: จุฑามาศ แสงสุข, รัตนะ ปัญญาภา, และไพศาล พากเพียร	
การนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงาน พัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี	51
: ณัฏฐา วงษ์แสง, วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์, และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ร่วมกันกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	65
: ธมนวรรณ เทาศิริ และสุติเทพ ศิริพิพัฒนกุล	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธี พิจารณาคดีในศาลแรงงาน โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับ นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์	81
: บุญสนอง เกาคำ	
บทความวิชาการ:	
การประยุกต์ใช้หลักปฏิบัติของพระโพธิสัตว์ในพระพุทธศาสนาหายานเป็น แนวทางแห่งสังคมสันติสุข	99
: รัตนะ ปัญญาภา และอภิรักษ์ ธรรมอินทร์ลาด	
Tracing Back to Drama in the Classroom History: Readers Theater	113
: พิมพ์ระวี เรื่องวัฒกี	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียน มาตรฐานสากล	123
: สุภาวดี คำนาดี, วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนารงค์, และศักดิ์ชัย นิรัญทวี	
ภาคผนวก	135
แนะนำผู้เขียน	136
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ	138
การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง	139
	142
	150

Guidelines of Welfare Management for People with Disabilities in Sisaket Municipality, Sisaket

Chombongkot Sinthawasheewa

Master of Arts program students Social Sciences for Development,

Ubon Ratchathani Rajabhat University

Rattana Panyapa

Associate Professor Dr., Lecturer of the Department of Social Studies,

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Paisarn Phakphian

Assistant Professor Dr., Lecturer in the Department of Public Administration

Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Corresponding Author: chombongkot22@gmail.com

Received: August 29, 2021 **Revised:** September 21, 2021 **Accepted:** October 11, 2021

Abstract

The objectives of this study were 1) to examine the demands of welfare management for people with disabilities in the Sisaket Municipality and 2) to study guidelines of welfare management for people with disabilities in the Sisaket Municipality, Sisaket. The samples were from 276 people with disabilities who were selected by using the Krejcie & Morgan table with stratified sampling and a target group of 16 people. The data collection tools included questionnaires and interview forms, with data analyzed using statistics, percentages, mean, standard deviation, and content analysis.

The results showed the following: 1) Overall demand for welfare management by people with disabilities in Sisaket Municipality was high. For each section, the section with the highest mean was educational services, followed by medical services and social services. The section with the lowest mean was professional services. 2) In terms of guidelines the welfare management for people with disabilities in Sisaket Municipality medical services should be allocated sufficiently. Moreover, professional services should be supported for knowledge and funding. Moreover, training for people with disabilities should be organized frequently to meet their abilities for educational services, proper and practical policies and courses should be developed for people with disabilities. Further, courses should be designed for people depending on their disabilities. Moreover, family members should also be able to access those courses including compulsory education should be required

for disabled persons for social services, social activities and should be organized to allow for regular participation. Facilities should be available for disabled persons, including community network partners.

Keywords: Welfare Management for People with Disabilities, Sisaket Municipality, Guidelines

แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ชมบงกช สีนธาวีชีวะ

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

รัตนะ ปัญญาภา

รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ไพศาล พากเพียร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Corresponding Author: chombongkot22@gmail.com

ได้รับบทความ: 29 สิงหาคม 2564 ปรับปรุงแก้ไข: 21 กันยายน 2564 ตอรับตีพิมพ์: 11 ตุลาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จำนวน 276 คน กำหนดโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1.ความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริการทางการศึกษา รองลงมา ด้านบริการทางการแพทย์ ด้านบริการทางสังคม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านบริการทางอาชีพ ตามลำดับ 2.แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ พบว่า ด้านบริการทางการแพทย์ ควรมีการจัดสรรด้านการแพทย์ให้ทั่วถึง ด้านบริการทางอาชีพ ควรมีการสนับสนุนความรู้ และการสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือและการบริการด้านการลงทุน ด้านบริการทางการศึกษา ควรมีการจัดทำนโยบายและหลักสูตรที่เหมาะสมและใช้ได้จริงสำหรับคนพิการในพื้นที่ โดยหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนนั้นต้องคำนึงถึงคนพิการแต่ละประเภทเป็นสำคัญ และบุคคลในครอบครัวของคนพิการต้องเข้าถึงหลักสูตรนั้นๆ และสนับสนุนให้คนพิการได้รับการศึกษาภาคบังคับได้อย่างทั่วถึง และด้านบริการทางสังคม ควรมีการจัดกิจกรรมทางสังคมให้คนพิการเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการรวมถึงมีการประสานภาคีเครือข่ายชุมชน

คำสำคัญ: การจัดสวัสดิการคนพิการ, เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, แนวทาง

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งจากสภาพแวดล้อมภายนอกประเทศและภายในประเทศของเราเอง จึงจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อมในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันคนพิการก็เช่นกัน มีความต้องการที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพถึงแม้จะมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือความบกพร่องและอุปสรรคในด้านต่างๆ แต่หากได้รับการส่งเสริมและการช่วยเหลือให้สามารถพึ่งตนเองได้มีสวัสดิการและความมั่นคงในชีวิตในปัจจุบันถึงอนาคตดำรงชีวิตอิสระมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคกับบุคคลทั่วไปมีกิจกรรมร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ (กรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์, 2551, หน้า 11) ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกันหากเราไม่สนับสนุนหรือทอดทิ้งพวกเขา สังคมก็ต้องเผชิญกับปัญหาและภาระในการเลี้ยงดูสงเคราะห์ช่วยเหลือตลอดไป

การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นปัจจัยหลักที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศในทุกระดับ ประเทศชาติใดมีมนุษย์ที่พร้อมด้วยศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ถือว่าประเทศนั้นเป็นประเทศที่พัฒนาและประสบผลสำเร็จ คนพิการจึงนับเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งของสังคมที่กำลังเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของตนมาพัฒนาชุมชน สังคม และดำเนินชีวิตร่วมอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข (เฉลิมขวัญ สิงห์วี, 2548, หน้า 1) ซึ่งการช่วยเหลือคนพิการให้สามารถอยู่ในสังคมถือเป็นหน้าที่ของทุกคน ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2517 ความตอนหนึ่งว่า “งานช่วยเหลือคนพิการนี้ ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าผู้พิการไม่ได้อยากพิการและอยากช่วยตนเอง ถ้าเราไม่ช่วยเขาให้สามารถที่จะปฏิบัติงานอะไร เพื่อชีวิตและเศรษฐกิจของครอบครัว จะก่อให้เกิดสิ่งที่ตระหนักในครอบครัว ตระหนักแก่ส่วนรวม ฉะนั้นนโยบายที่จะทำก็คือช่วยเขาให้ช่วยตนเองได้ เพื่อจะทำให้เขาสามารถเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม” (สุจินต์ สว่างศรี, 2550, หน้า 1) สอดคล้องกับปฏิญญาสิทธิคนพิการไทย พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ผู้พิการควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตคนพิการที่ดีขึ้นสามารถพัฒนาดตนเองได้ โดยให้การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ความเป็นมนุษย์ และความเป็นพลเมืองไทยมีส่วนร่วมทางการเมืองในการกำหนดนโยบาย รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ชุมชน สังคม และรัฐในทุกๆ ด้าน (วิจิตร แก้วเคลือวัลย์, 2544, หน้า 3) และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้มีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการโดยเฉพาะอย่างยิ่งความมาตรา 30 กำหนดให้การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องความพิการ จะกระทำได้และมาตรา 54 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐรวมทั้งบุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐและมาตรา 80(1) กำหนดให้รัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 6 เมษายน 2560; ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 1-90)

ในส่วนของงานสวัสดิการสังคมของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ จะมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ เป็นผู้รับผิดชอบและได้ดำเนินงานตามหลักเกณฑ์แนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่คนพิการโดยคำนึงถึงความเดือดร้อนของคนพิการ ความช่วยเหลือ

ความจริงใจในการแก้ไขปัญหาของประชาชนคนพิการในพื้นที่เป็นหลักเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและมุ่งสู่การจัดสวัสดิการสำหรับประชาชนคนพิการโดยเฉพาะภารกิจหน้าที่ด้านการจัดสวัสดิการสังคมกับประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มคนพิการเป็นบทบาทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสวัสดิการทางสังคมของคนพิการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ จะมีความพร้อมในการจัดสวัสดิการสังคมแต่ในสภาพความเป็นจริงยังมีปัญหาและอุปสรรคภายใต้สภาวะจำกัดในด้านต่างๆ ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมและไม่สามารถเข้าถึงบริการตรงตามความต้องการ (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ, 2563, หน้า 1) อาจมีสาเหตุเพราะคนพิการส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและมีข้อจำกัดทางด้านร่างกายทำให้การเข้าถึงสิทธิและความต้องการจึงมีความลำบากโดยเฉพาะการจัดทำประชาคมทำแผนเพื่อเสนอความปัญหาและความต้องการคนพิการการไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมประชาคม (สุจินต์ สว่างศรี, 2550, หน้า 1) การจัดสวัสดิการทางสังคมที่จะทำให้คนพิการได้เข้าถึง ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้สมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมในสังคม ไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม (สำนักนโยบายและวิชาการ, 2554, หน้า 20) แต่ผลการพัฒนา พบว่า คนพิการยังมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีเท่าที่ควร บริการและกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นยังไม่เพียงพอกับความต้องการ และพบว่าบริการบางอย่างไม่ตรงกับความต้องการของคนพิการ อีกทั้งยังประสบปัญหาในการที่จะเข้าถึงหรือใช้บริการ ถูกละเมิดสิทธิและการถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งยังคงพบเห็นได้ทั่วไปจากความไม่เท่าเทียมกันด้านต่างๆ นอกจากนี้สังคมไทยยังขาดความเข้าใจเรื่องคนพิการ คนพิการจึงถูกมองว่าเป็นคนไร้สมรรถภาพเป็นภาระของสังคมเป็นกลุ่มบุคคลที่ประสบกับความหวังในความสุขและความสำคัญในชีวิตได้ยาก ประกอบกับในปัจจุบันจำนวนของคนพิการมีแนวโน้มมากขึ้นทั้งจากสาเหตุการเจ็บป่วยและการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ จึงมีผลทำให้ปัญหาที่มีอยู่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น การส่งเสริมและการช่วยเหลือจากรัฐซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดบริการสาธารณะจำเป็นต้องมีข้อมูลที่เป็นวิชาการว่าด้วยการจัดสวัสดิการให้กับคนพิการพร้อมในอดีตที่ผ่านมาสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ ยังไม่เคยสำรวจความต้องการและปัญหาของคนพิการ จึงอาจทำให้คนพิการไม่ได้รับบริการต่างๆ เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมที่สอดคล้องตรงกับความต้องการ (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ, 2563, หน้า 15)

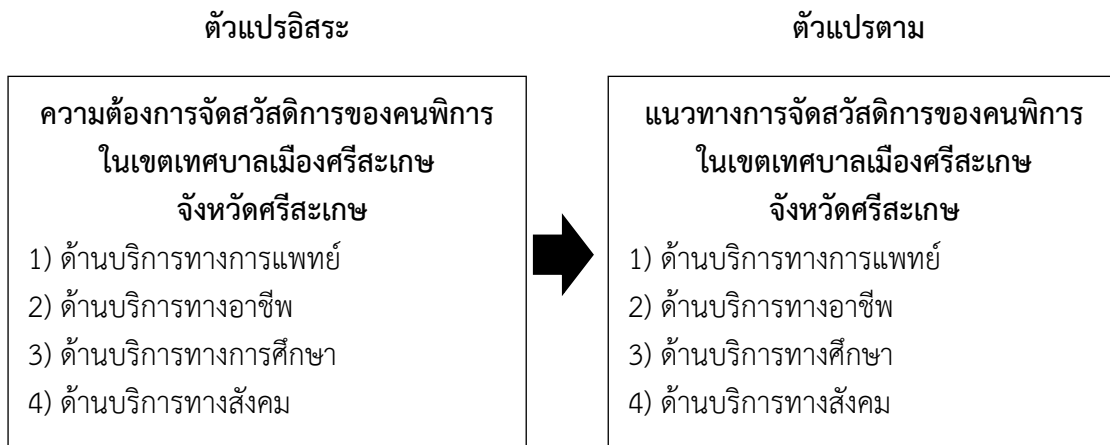
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมานั้น ทำให้ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ มีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งได้นำเอาพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบริการทางการแพทย์ ด้านอาชีพ ด้านบริการด้านการศึกษา และบริการทางสังคม เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมของคนพิการและช่วยส่งเสริมให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ สามารถดำเนินงานสวัสดิการสังคมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นรวมทั้งนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการ จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550, 29 มีนาคม 2556; ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนที่ 30 ก หน้า 6) จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริการทางการแพทย์ 2) ด้านบริการอาชีพ 3) ด้านบริการทางการศึกษา และ 4) ด้านบริการทางสังคม ดังภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ” ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Method) โดยส่วนแรกจะศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในเชิงประจักษ์ข้อมูลและวิเคราะห์ให้ทราบถึงเหตุผลที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับข้อมูลในเชิงคุณภาพ และจุดจุดด้อยของข้อมูลเชิงคุณภาพ ส่วนที่สองจะทำการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ทราบถึงประเด็นในรายละเอียดที่สำคัญและมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่ทำการศึกษาอย่างครบถ้วน พร้อมกันนั้น ในการวิจัยเชิงคุณภาพจะทำให้ได้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึก (In-depth) ที่มีรายละเอียดชัดเจนสามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะได้ (Analytic Induction) ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามระเบียบวิธีการ ผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีการวิจัยตามลำดับ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 47 ชุมชน รวมจำนวนทั้งสิ้น 983 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ, 2563, หน้า 5)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง 276 คน และโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

1.3 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาล จำนวน 3 คน นักวิชาการ จำนวน 3 คน และกลุ่มตัวแทนคนพิการ 10 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยมี 2 อย่าง ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป (Questionnaire) แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เพื่อสำรวจสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษารายได้และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริการทางการแพทย์ด้านบริการทางอาชีพด้านบริการทางการศึกษา และด้านบริการทางสังคม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 2555, หน้า 93 - 95) ดังนี้

การกำหนดช่วงคะแนน

คะแนน 5 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลผลค่าเฉลี่ยของแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121)

4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview form) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างชนิดปลายเปิด (Structure In-depth Interview) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อมูลที่จะทำให้ทราบหรือแสดงนัยให้ทราบถึงประเด็นคำถาม จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบริการทางการแพทย์ ด้านบริการทางอาชีพ ด้านบริการทางการศึกษา และด้านบริการทางสังคม เพื่อสัมภาษณ์แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัยในขั้นตอนนี้ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ เพื่อเตรียมสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการ ข้อเสนอแนะต่างๆ

2.2.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยดำเนินการดังนี้ การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความเที่ยงตรง (Content Validity) เพื่อพิจารณาว่าเนื้อหาในคำถามวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด หรือวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับคำนิยามเชิงปฏิบัติการ และแนวคิด (บุญใจ ศรีสถิตยรรณกุล, 2555, หน้า 121) โดยกำหนดระดับการแสดงความคิดเห็น 5 ประเด็น คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นอกจากนี้ในแต่ละข้อยังเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยเฉพาะค่าดัชนีความสอดคล้องที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพ คือ .50 ขึ้นไป คำถามที่มีค่า IOC < .50 ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัดหรือปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับคำนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร (บุญใจ ศรีสถิตยรรณกุล, 2555, หน้า 122)

2.2.4 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับคนพิการในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบคุณภาพความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .831

2.2.5 จากนั้นปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยเป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เป็นการศึกษาการจัดสวัสดิการของคนพิการ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 276 คน ทั้งแบบสอบถามที่สามารถเก็บคืนมาได้คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายด้วยตนเองตามจำนวนที่กำหนด จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล

3.3 ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษารายได้ และอาชีพ การรับรู้ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ

4.1.2 ความรู้เกี่ยวกับความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นแปลความหมายด้วยประโยคความเรียงทั้งรายด้านและรายข้อ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 60.86 เป็นเพศหญิงร้อยละ 39.14 มีอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 56.88 และอายุ 45 ปีขึ้นไป ร้อยละ 29.71 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 64.49 รองลงมาคือปริญญาตรี ร้อยละ 24.28 รายได้ต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท ร้อยละ 59.06 รองลงมารายได้ 15,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 31.52 และอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 38.76 รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย ร้อยละ 30.00

2. ความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม

ด้าน	ความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านบริการทางการแพทย์	4.37	0.19	มาก
2.	ด้านบริการอาชีพ	4.31	0.18	มาก
3.	ด้านบริการทางการศึกษา	4.43	0.16	มาก
4.	ด้านบริการด้านสังคม	4.33	0.17	มาก
เฉลี่ยรวม		4.36	0.17	มาก

3. แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาล จำนวน 3 คน นักวิชาการ จำนวน 3 คน และกลุ่มตัวแทนคนพิการ 10 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน เพื่อหาแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ สรุปแนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในแต่ละด้านดังนี้

3.1 ด้านบริการทางการแพทย์ แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ หน่วยงานภาครัฐควรมีการจัดสรรด้านการแพทย์ให้ทั่วถึง ควรมีสถานที่และเจ้าหน้าที่ประจำในพื้นที่ควรมีเจ้าหน้าที่แต่ละพื้นที่คอยดูแล ควรมีการให้บริการจากหลายหน่วยงานให้ทั่วถึงควรมีเจ้าหน้าที่ลงเยี่ยมคนพิการทุกสัปดาห์ เพื่อความสะดวกต่อการรักษาต่อเนื่องของคนพิการ ควรสร้างและประสานเครือข่ายในแต่ละชุมชน และมีการติดตามประเมินคนพิการที่ช่วยเหลือตนเองได้และช่วยเหลือตนเองไม่ได้และนำไปจดทะเบียนคนพิการและขึ้นทะเบียนรับเบี้ยคนพิการ และการได้รับการบริการทางการแพทย์สำหรับคนพิการในพื้นที่เข้าถึงสิทธิสวัสดิการทางสังคมอย่างเท่าเทียม

3.2 ด้านบริการทางอาชีพ แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ หน่วยงานภาครัฐควรมีการสนับสนุนความรู้ และการสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือและการบริการด้านการลงทุนอาชีพต่างๆ มีการฝึกอาชีพให้คนพิการบ่อยๆ ให้ตรงกับความสามารถของคนพิการ ควรมีการจัดทำโครงการฝึกอาชีพให้ตรงกับความต้องการและมีต้นทุนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ควรมีการจัดตั้งบ่มฝึกอาชีพสำหรับคนพิการและครอบครัว ควรมีการรวมกลุ่มคนพิการเพื่อฝึกอาชีพตามความถนัด ควรมีอาชีพที่ผู้พิการทำได้เพื่อเปิดโอกาสในคนพิการมีรายได้ ควรมีการจัดตลาดให้กับคนพิการที่ได้รับการฝึกหรือที่ประกอบอาชีพไปก่อนแล้ว จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายและการออม มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม หรือตำแหน่งงานสำหรับคนพิการในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มากขึ้น ส่งเสริมด้านอาชีพตามความถนัดหรือความสามารถของแต่ละบุคคลให้เป็นรูปธรรม และมีการรับสมัครงานให้ทั่วถึงมีการประชาสัมพันธ์ตำแหน่งงานต่างๆ ให้คนพิการได้รับทราบ

3.3 ด้านบริการทางการศึกษา แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ หน่วยงานภาครัฐควรมีการจัดทำนโยบายและหลักสูตรที่เหมาะสมและใช้ได้จริงสำหรับคนพิการในพื้นที่ โดยหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนนั้นต้องคำนึงถึงคนพิการแต่ละประเภทเป็นสำคัญ และบุคคลในครอบครัวของคนพิการต้องเข้าถึงหลักสูตรนั้นๆ และสนับสนุนให้คนพิการได้รับการศึกษาภาคบังคับได้อย่างทั่วถึง ควรมีการจัดศูนย์การศึกษาพิเศษเพื่อดูแลคนพิการในพื้นที่เข้าถึงง่าย ควรมีการคัดแยกประเภทคนพิการในสถานศึกษาได้ทั้งในระบบและนอกระบบสถานศึกษาให้การช่วยเหลือการส่งต่อให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น และควรส่งเสริมการเข้าถึงอาชีพเมื่อจบการศึกษา

3.4 ด้านบริการทางด้านสังคม แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ หน่วยงานภาครัฐควรมีการจัดกิจกรรมทางสังคมให้คนพิการเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการรวมถึงมีการประสานภาคีเครือข่าย ควรมีการจัดตั้งองค์กรคนพิการ จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ มีการให้ความรู้คนพิการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ และให้คนพิการเข้าถึงเรื่องของสิทธิประโยชน์ต่างๆ การจัดสรรเบี้ยคนพิการควรปรับสูงขึ้น เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และควรคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทุกประเภทที่จะส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการในนอกบ้านได้อย่างสะดวกไม่เป็นปัญหาและภาระของสังคม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษานำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คนพิการมีความต้องการในเรื่องสวัสดิการมากซึ่งสอดคล้องกับ อนุสัญญา เจียนรัมย์ (2557) เรื่องความต้องการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความต้องการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาชีพและรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบ พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสาเหตุความพิการที่แตกต่างกันไม่ทำให้ความต้องการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญฤทัย เกตุหอม (2555) เรื่องความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการในเขตอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

1.2 ความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านบริการทางการแพทย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยด้านกฎหมายของ กนกวรรณ จีนา, และพินิจ ทิพย์มณี (2559) เรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงสิทธิทางการแพทย์ ซึ่งการวิจัยระบุว่า สภาพปัญหาของคนพิการมีประเด็นสำคัญคือ ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิทางการแพทย์ของคนพิการที่ยังเข้าไม่ถึงสิทธิประโยชน์ ตามมาตรา 20 (1) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 และ (4) (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550, 2556, 29 มีนาคม 2556) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนที่ 30 ก หน้า 6) ปัญหามาตรการพิเศษสำหรับคนพิการในการเข้ารับบริการทางการแพทย์ในสถานพยาบาล ซึ่งจากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในการเข้าถึงสิทธิทางการแพทย์ของคนพิการ จะเห็นได้ว่า ในต่างประเทศมีมาตรการทางกฎหมายที่เป็นสภาพบังคับ อีกทั้งยังมีการกำหนดแนวนโยบาย ทางด้านสุขภาพโดยให้คนพิการได้รับบริการทางด้านสุขภาพเหมือนกับคนปกติทั่วไป โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด และยังมีบทบัญญัติพิเศษสำหรับให้ความคุ้มครองและรับรองสิทธิของคนพิการโดยเฉพาะอีกด้วย รวมถึงมีการจัดตั้งองค์กรภาคท้องถิ่นที่จะดูแลติดตามในด้านสุขภาพของคนพิการ เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแลและรักษาคนพิการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

1.3 ความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ด้านบริการทางอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสัญญา เจียนรัมย์ (2557) เรื่องความต้องการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความต้องการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพร่างกาย

และจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาชีพและรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาณิรัตน์ ผ่องแผ้ว (2557) เรื่องคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช: ปัจจัยที่มีผลและแนวทางการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอท่าศาลา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลการเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม กับคุณภาพชีวิต

1.4 ความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านบริการทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะการศึกษาสามารถนำไปต่อยอดในการศึกษาระดับสูงและในการประกอบอาชีพต่างๆ ในหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ทองเรือง, วิทยา เจริญศิริ, และสัญญา เคนาภูมิ (2558) เรื่องความคาดหวังในการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมหาชัยอำเภอบลาคำ จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่าสิทธิได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ต้องการให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ และต้องการให้หน่วยงานของรัฐจัดบริการให้คำแนะนำทางการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมถึงต้องการให้มีโต๊ะเขียนหนังสือแบบปรับระดับต่ำเพื่อช่วยในการเขียนหรืออ่านหนังสือสำหรับคนพิการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ต้องการให้มีชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้สำหรับคนพิการ ทั้งนี้เป็นเพราะยังไม่มีวิทยากรที่ไม่มีความชำนาญการที่จะมาถ่ายทอดความรู้ให้กับคนพิการ และไม่สามารถเข้าถึงสื่อชุดการสอนได้ด้วยตนเอง

1.5 ความต้องการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านบริการทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การสนับสนุนงบประมาณในด้านต่างๆ เพื่อให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีความเป็นอยู่ที่ดี เพื่อไม่ให้เขาเหล่านั้นมองตัวเองว่าเป็นปัญหาของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ งามยุดจิก และวิชชาญ จุลทริก (2557) เรื่องความต้องการสวัสดิการของคนพิการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านนันทนาการและด้านกระบวนการยุติธรรมและบริการสังคมทั่วไป อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในอาคาร สถานที่ราชการและสถานที่สาธารณะต่างๆ และต้องการให้มีสถานสงเคราะห์สำหรับคนพิการที่ขาดผู้ดูแลหรือไร้ที่อยู่อาศัย รวมถึงต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ต้องการให้มีการติดตั้งโทรทัศน์สาธารณะสำหรับคนพิการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันคนพิการสามารถเข้าถึงสื่อข้อมูลข่าวสารได้หลายทาง เช่น โทรทัศน์ วิทยุ โทรศัพท์เคลื่อนที่/Mobile Phone และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ในชุมชน

2. แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ด้านบริการทางการแพทย์ ควรมีการจัดสรรด้านการแพทย์ให้ทั่วถึง และมีสถานที่และเจ้าหน้าที่ประจำในพื้นที่รวมถึงมีเจ้าหน้าที่แต่ละพื้นที่คอยดูแล ให้มีเจ้าหน้าที่

ลงเยี่ยมคนพิการทุกสัปดาห์เพื่อความสะดวกต่อการรักษาต่อเนื่องของคนพิการ และมีการติดตามประเมินคนพิการที่ช่วยเหลือตนเองได้และช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และนำไปจดทะเบียนคนพิการและขึ้นทะเบียนรับเบี้ยคนพิการ และการได้รับการบริการทางการแพทย์สำหรับคนพิการในพื้นที่เข้าถึงสิทธิสวัสดิการทางสังคมอย่างเท่าเทียม ในด้านบริการทางอาชีพ ควรมีการสนับสนุนความรู้ และการสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือและการบริการด้านการลงทุนอาชีพต่างๆ รวมถึงให้มีการฝึกอาชีพให้คนพิการเพื่อให้ตรงกับความสามารถของคนพิการ ส่วนด้านบริการทางการศึกษา ควรมีการจัดทำนโยบายและหลักสูตรที่เหมาะสมและใช้ได้จริงสำหรับคนพิการในพื้นที่ โดยหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนนั้นต้องคำนึงถึงคนพิการแต่ละประเภทเป็นสำคัญ และบุคคลในครอบครัวของคนพิการต้องเข้าถึงหลักสูตรนั้นๆ และสนับสนุนให้คนพิการได้รับการศึกษาภาคบังคับได้อย่างทั่วถึง ควรมีการจัดศูนย์การศึกษาพิเศษเพื่อดูแลคนพิการในพื้นที่เข้าถึงง่าย ควรมีการคัดแยกประเภทคนพิการในสถานศึกษาได้ทั้งในระบบและนอกระบบ สถานศึกษาให้การช่วยเหลือการส่งต่อให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น และควรส่งเสริมการเข้าถึงอาชีพเมื่อจบการศึกษา และด้านบริการทางสังคม ควรมีการจัดกิจกรรมทางสังคมให้คนพิการเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการรวมถึงมีการประสานภาคีเครือข่าย ควรมีการจัดตั้งองค์กรคนพิการ จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ มีการให้ความรู้คนพิการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และให้คนพิการเข้าถึงเรื่องของสิทธิประโยชน์ต่างๆ การจัดสรรเบี้ยคนพิการควรปรับสูงขึ้น เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และควรคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทุกประเภทที่จะส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการในนอกบ้านได้อย่างสะดวกไม่เป็นปัญหาและภาระของสังคม

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยนี้ คือ แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ในแต่ละด้าน ซึ่งสามารถสรุปได้ตามที่ปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

1.แนวทางการจัดสวัสดิการด้านบริการทางการแพทย์	1. จัดสรรบริการด้านการแพทย์ให้ทั่วถึงโดยมีสถานที่และเจ้าหน้าที่คอยดูแลประจำในพื้นที่ 2. มีเจ้าหน้าที่ลงเยี่ยมคนพิการทุกสัปดาห์เพื่อความสะดวกในการรักษาต่อเนื่องของคนพิการ 3. สร้างและประสานเครือข่ายในแต่ละชุมชนและติดตามประเมินคนพิการ 4. นำคนพิการไปจดทะเบียนคนพิการและขึ้นทะเบียนรับเบี้ยคนพิการ
2.แนวทางการจัดสวัสดิการด้านบริการทางอาชีพ	1. สนับสนุนด้านความรู้และเงินทุนช่วยเหลือและบริการด้านการลงทุนอาชีพ 2. จัดตั้งบฝึกอาชีพสำหรับคนพิการและครอบครัว 3. มีการรวมกลุ่มคนพิการเพื่อฝึกอาชีพตามความถนัด 4. ควรมีอาชีพที่ผู้พิการทำได้เพื่อเปิดโอกาสในคนพิการมีรายได้ 5. จัดสรรรอบคุณงานที่เหมาะสมหรือตำแหน่งงานสำหรับคนพิการ 6. เปิดรับสมัครงานอย่างทั่วถึงให้คนพิการได้รับทราบ

ตาราง 2 แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ (ต่อ)

3. แนวทางการจัดสวัสดิการด้านบริการทางการศึกษา	1. จัดทำนโยบายและหลักสูตรที่เหมาะสมและใช้ได้จริงสำหรับคนพิการในพื้นที่ 2. สนับสนุนให้คนพิการเข้าถึงหลักสูตรและการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง 3. จัดศูนย์การศึกษาพิเศษเพื่อดูแลคนพิการในพื้นที่เข้าถึงง่าย 4. คัดแยกประเภทคนพิการในสถานศึกษาได้ทั้งในระบบและนอกระบบ 5. สถานศึกษาให้การช่วยเหลือการส่งต่อให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นและส่งเสริมการเข้าถึงอาชีพ
4. แนวทางการจัดสวัสดิการของคนพิการด้านบริการทางด้านสังคม	1. จัดกิจกรรมทางสังคมให้คนพิการ 2. มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการรวมถึงมีการประสานภาคีเครือข่าย 3. จัดตั้งองค์กรคนพิการและศูนย์บริการความรู้คนพิการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ 4. คำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในชีวิตในนอกบ้านได้โดยไม่เป็นภาระของสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการจัดสรรด้านการแพทย์ให้ทั่วถึง มีสถานที่และเจ้าหน้าที่ประจำในพื้นที่ควรมีการให้บริการจากหน่วยงานให้ทั่วถึง ควรสร้างและประสานเครือข่ายในแต่ละชุมชน และควรมีการติดตามประเมินคนพิการที่ช่วยเหลือตนเองได้และช่วยเหลือตนเองไม่ได้
2. ควรมีการสนับสนุนความรู้ การสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือและการบริการด้านการลงทุนอาชีพต่างๆ ควรมีการฝึกอาชีพให้คนพิการให้ตรงกับความสามารถของคนพิการควรตั้งบฝึกอาชีพสำหรับคนพิการและครอบครัว และควรมีการรวมกลุ่มคนพิการเพื่อฝึกอาชีพตามความถนัด
3. ควรสนับสนุนให้คนพิการได้รับการศึกษาภาคบังคับได้อย่างทั่วถึง ควรมีศูนย์การศึกษาพิเศษเพื่อดูแลคนพิการ
4. ควรมีการจัดกิจกรรมทางสังคมให้คนพิการเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ ควรคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทุกประเภทที่จะส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของคนพิการในนอกบ้านได้อย่างสะดวกไม่เป็นปัญหาและภาระของสังคม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการเกี่ยวกับด้านต่างๆ เช่น เรื่องการประกอบอาชีพ การพัฒนาฝีมือให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น การดูแลคนพิการอย่างทั่วถึงสนับสนุนส่งเสริมอาชีพให้เพียงพอตรงกับความต้องการ เป็นต้น
2. ควรศึกษาเรื่องสวัสดิการด้านต่างๆ ที่คนพิการควรได้รับ และการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั่วถึงเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่
3. ควรมีการศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการคนพิการในตัวแปรอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อการต้องการได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการของคนพิการ เช่น ความสัมพันธ์ของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว การดูแลเอาใจใส่ของสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ จีนา, และพินิจ ทิพย์มณี. (2559, สิงหาคม-พฤศจิกายน). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงสิทธิทางการแพทย์. **วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต**, 1(3), 82-93.
- กรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์. (2551). **โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิษฐา ทองเรือง, วิทยา เจริญศิริ, และสัญญา เคนาภูมิ. (2558). ความคาดหวังในการจัดสวัสดิการของคนพิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมหาชัยอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม. ใน **การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2 18-19 มิถุนายน 2558** (หน้า 642-650). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- จิราภรณ์ งอยกุดจิก, วิชาญ จุลทริก, และประชัน คะเนวัน. (2557). ความต้องการสวัสดิการของคนพิการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสนอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. ใน **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15 28 ธันวาคม 2557** (2956-2964). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เฉลิมขวัญ สิงห์วี. (2548) **ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางกายในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณฤทัย เกตหอม. (2555). **ความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการในเขตอำเภอ บ่อทอง จังหวัดชลบุรี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ธานีรัตน์ ผ่องแผ้ว. (2557). **คุณภาพชีวิตคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช: ปัจจัยที่มีผลและแนวทางการพัฒนา**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร. (2555). **การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย: คุณสมบัตินวัตกรรมเชิงจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **หลักการวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 (2556, 29 มีนาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 130 ตอนที่ 30 ก. หน้า 6-29.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-90.
- วิจิตร แก้วเครือวัลย์. (2544). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ: ศึกษากรณีคนพิการทางร่างกายในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

- สุจินต์ สว่างศรี. (2550). การส่งเสริมอาชีพคนพิการทางสติปัญญาของโรงเรียนลพบุรีปัญญานุกูล จังหวัดลพบุรี: โครงการวิจัยตามแผนงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษ (2563). รายงานประจำปี 2563. ศรีสะเกษ: ผู้แต่ง.
- สำนักนโยบายและวิชาการ. (2554). แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- อนัญญา เจียนรัมย์. (2557, มกราคม-เมษายน). ความต้องการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 25(1), 63-70.

Academic Administration of World-Class Standard Schools under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani – Saraburi

Nawasin Keesanga

Master of Education, Educational Administration Program

Thepsatri Rajabhat University

Phuwadon Jullasukhont and Phatsayakron Laosawatdikul

Lecturer of Education Faculty, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: Navasil8163@gmail.com

Received: September 9, 2021 Revised: October 26, 2021 Accepted: November 9, 2021

Abstract

The purposes of this research were to 1.study the academic administration of world-class standard schools under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani – Saraburi 2.compare academic administration of world-class standard schools under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani – Saraburi classified by education level, academic standing, and school administration experience. The samples were 327 school administrators and teachers' world-class standard schools under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani – Saraburi. The research instrument used in this study was a questionnaire with a reliability value of 0.944. The data was analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way anova.

The results were 1.the academic administration of world-class standard schools under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani – Saraburi, as a whole, was at a high level. 2.the comparison of the academic administration of world-class standard schools under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani – Saraburi classified by education level was not different. When classified by academic standing and experience of school administration, the difference was statistically significant at the .05 level.

Keywords: Academic Administration, World-Class Standard School, The Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani – Saraburi.

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี

นวศิลป์ กี่สง่า

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภูวดล จุลสุคนธ์ และ ภัสยกร เลาสวัสดิกุล

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: Navasil8163@gmail.com

ได้รับบทความ: 9 กันยายน 2564 ปรับปรุงแก้ไข: 26 ตุลาคม 2564 ตอรับตีพิมพ์: 9 พฤศจิกายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี 2.เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตาม ระดับการศึกษา วิชยฐานะ และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น 0.944 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และสถิติทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการศึกษาพบว่า 1.การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2.ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตาม ระดับการศึกษา ในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามวิชยฐานะ และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนมาตรฐานสากล, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, หน้า 17) ต่อมาได้ตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 โดยเป้าหมายส่วนหนึ่งคือ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์จึงต้องจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) เพื่อกำหนดทิศทางของการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้ 1) ให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง 2) การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ 3) การพัฒนาผลิตภาพแรงงาน โดยให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่ประกาศนโยบายและจุดเน้นในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาภายใต้แม่บทยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 7) กระทรวงศึกษาธิการจึงมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็นที่ 11 ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานที่จะต้องขับเคลื่อนโครงการพัฒนาระดับคุณภาพโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจัดตั้งโรงเรียนมาตรฐานสากลขึ้นในปี พ.ศ.2553 โดยดำเนินการตามวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2561, หน้า 9) ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญ เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม โดยความสำเร็จที่สำคัญของโรงเรียนขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรจะต้องรับผิดชอบในการส่งเสริมคุณภาพด้านการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงได้พัฒนามาตรฐานการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล ด้านคุณภาพวิชาการ โดยกำหนดขอบข่ายในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล มี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) หลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย 4) พัฒนาระบบห้องเรียนคุณภาพ 5) การวัดและประเมินผลมาตรฐานสากล (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2561, หน้า 14)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรีได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทาง เพื่อส่งเสริมการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายโรงเรียนมาตรฐานสากลให้สัมฤทธิ์ผล และจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพผู้อำนวยการสถานศึกษา ให้มีความรู้ในระดับที่สูงขึ้น ส่งผลให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรี ได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 13 โรงเรียน สอดคล้องกับรายงาน

การวิจัยของ วราภรณ์ พรหมนิล (2560, บทคัดย่อ) เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี พบว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานีได้นำนโยบายการขับเคลื่อนยกระดับโรงเรียนมาตรฐานสากลสู่การปฏิบัติ ด้านบริหารงานวิชาการ ส่งผลให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี ได้รับโรงเรียนมาตรฐานสากลจำนวน 10 โรงเรียน จาก 22 โรงเรียน สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ สุวัฒน์ มีพร (2560, บทคัดย่อ) เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่มาตรฐานสากลของสถานศึกษา สหวิทยาเขตน้ำพอง-กระบวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่มาตรฐานสากลของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลมาตรฐานสากล การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี จากรายงานการวิจัยดังกล่าว พบว่า การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลในระยะที่ผ่านมา ส่งผลให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลสามารถนำผลที่ได้มาใช้ในการวางแผนบริหาร จัดการคุณภาพการบริหารงานวิชาการได้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาคุณภาพเป็นประจำทุกปี ตามเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานสากลที่ได้กำหนดไว้

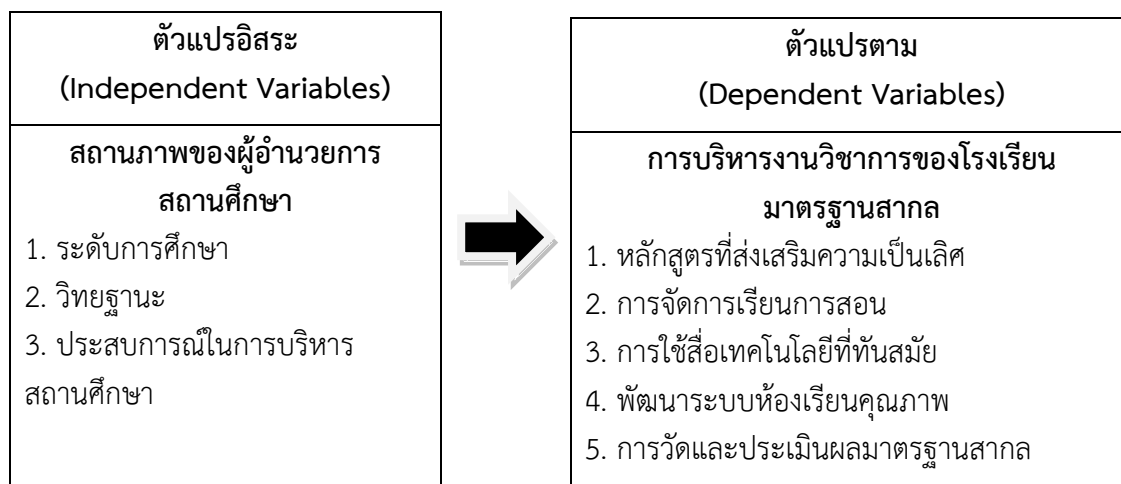
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรี เพื่อติดตาม ตรวจสอบระดับการปฏิบัติและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำผลที่ได้จากการวิจัย สถิติ สารสนเทศต่างๆ เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้วางแผน แก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล ให้คงไว้ซึ่งคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากลและมีสมรรถนะในการแข่งขันสู่เวทีโลกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรี จำแนกตาม ระดับการศึกษา วิชฐานะ และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรี โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่อง แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล (World - Class Standard School) ปรับปรุง พ.ศ. 2561 (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2561, หน้า 14) ซึ่งมีขอบข่ายทั้งหมด 5 ด้าน สรุปได้ตามแผนภาพดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรี ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 183 คน และครู จำนวน 1,613 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 1,796 คน จากสถานศึกษาจำนวน 13 แห่ง ปี พ.ศ. 2563 (ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรี จำนวน 327 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 157 คน และครู จำนวน 170 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยค้างนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภทคำถามปลายปิด (Closed Form) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สถานภาพของผู้อำนวยการสถานศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรี มี 5 ด้าน คือ 1) หลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย 4) พัฒนาระบบห้องเรียนคุณภาพ 5) การวัดและประเมินผลมาตรฐานสากล ซึ่งแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยระดับการให้คะแนนมี ดังนี้ (Best, 1981)

5	คะแนน	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก

3 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

1 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

งานวิจัยนี้กำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพอใจน้อยที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากลเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อรายการที่เหมาะสมโดยพิจารณาให้ครอบคลุมเนื้อหาของแต่ละด้านให้เหมาะสมและดีที่สุด

2.2.2 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้ค้นคว้าได้นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบเบื้องต้น และมีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รอบรู้เฉพาะเรื่อง (Subject Matter Specialists) จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ครอบคลุมความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ซึ่งข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

2.2.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 14 คน และครูสายปฏิบัติการสอน จำนวน 16 คน

2.2.4 ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ตามวิธีการของ Cronbach (1990, p.160) ซึ่งความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.944

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อขอความเห็นและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 จัดเตรียมเครื่องมือให้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละฉบับให้ตรงตามกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้แล้ว เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ

3.2 ผู้วิจัยทำแบบบันทึกเสนอคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนมาตรฐานสากลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรี

3.3 การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยกระทำตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี โดยแจก

แบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 327 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 157 คน และครู จำนวน 170 คน โรงเรียนมาตรฐานสากล ตอบแบบสอบถาม โดยการนำส่งและเก็บคืนด้วยตนเองภายใน 30 วัน

3.3.2 ตรวจสอบจำนวนของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้รับกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างทำการตรวจนับ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม IBM SPSS Statistics ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แบ่งเป็นรายด้าน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา วิทยฐานะ โดยใช้สถิติทดสอบที (T-test) และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้การทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสามารถแบ่งผลการศึกษาเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ วิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 53.21 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 57.49 ตำแหน่งหน้าที่ครู จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 51.99 ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 38.23 และประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 40.98

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาส่วนใหญ่ จบระดับการศึกษาปริญญาโท ร้อยละ 59.94 มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ร้อยละ 63.00 และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 66.36

ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี ในภาพรวม ดังแสดงตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี ในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ	4.60	0.35	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.48	0.60	มาก
3. ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	4.06	0.55	มาก
4. ด้านพัฒนาระบบห้องเรียนคุณภาพ	4.62	0.32	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผลมาตรฐานสากล	4.41	0.47	มาก
ภาพรวม	4.44	0.30	มาก

จากตาราง 1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี ในภาพรวม พบว่า ภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, S.D. = 0.30) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านพัฒนาระบบ
ห้องเรียนคุณภาพ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.32) ด้านหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.35)
ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.60) ด้านการวัดและประเมินผลมาตรฐานสากล ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.47) และด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.55)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามระดับ
การศึกษา

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มาตรฐานสากล	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาโท		ปริญญาเอก			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ	4.56	0.34	4.65	0.36	1.329	.384
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.38	0.61	4.64	0.54	3.908	.016*
3. ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	4.05	0.48	4.08	0.66	2.427	.000*
4. ด้านพัฒนาระบบห้องเรียนคุณภาพ	4.60	0.32	4.65	0.32	1.233	.556
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.33	0.45	4.54	0.48	3.925	.013*
มาตรฐานสากล						
ภาพรวม	4.39	0.28	4.51	0.31	1.285	.254

*p≤.05

จากตาราง 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และด้านการวัดและประเมินผล มาตรฐานสากล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ และด้านพัฒนาระบบห้องเรียนคุณภาพ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มาตรฐานสากล	วิทยฐานะ				t	p
	ชำนาญการพิเศษ		เชี่ยวชาญขั้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ	4.28	0.37	4.79	0.25	9.394	.001*
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.33	0.62	4.75	0.44	7.102	.000*
3. ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	3.48	0.53	4.44	0.36	12.181	.000*
4. ด้านพัฒนาระบบห้องเรียนคุณภาพ	4.62	0.32	4.62	0.33	0.101	.185
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.32	0.47	4.58	0.43	0.025	.814
มาตรฐานสากล						
ภาพรวม	4.32	0.28	4.63	0.21	11.745	.002*

* $p \leq .05$

จากตาราง 3 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ด้านหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนด้านพัฒนาระบบห้องเรียนคุณภาพ และด้านการวัดและประเมินผล มาตรฐานสากล ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี-สระบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี-สระบุรี จำแนกตามประสบการณ์ใน
การบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมาตรฐานสากล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านหลักสูตรที่ส่งเสริม ความเป็นเลิศ	ระหว่างกลุ่ม	5.953	2	2.976	28.870	.000*
	ภายในกลุ่ม	33.401	324	0.103		
	รวม	39.354	326			
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	47.835	2	21.312	12.036	.000*
	ภายในกลุ่ม	68.351	324	0.204		
	รวม	115.736	326			
3. ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ ทันสมัย	ระหว่างกลุ่ม	8.974	2	4.289	15.938	.000*
	ภายในกลุ่ม	91.214	324	0.283		
	รวม	100.188	326			
4. ด้านพัฒนาระบบห้องเรียน คุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.425	2	0.672	7.083	.001*
	ภายในกลุ่ม	32.591	324	0.103		
	รวม	34.016	326			
5. ด้านการวัดและประเมินผล มาตรฐานสากล	ระหว่างกลุ่ม	6.107	2	3.503	4.530	.000*
	ภายในกลุ่ม	63.072	324	0.207		
	รวม	69.178	326			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	8.909	2	4.170	24.744	.000*
	ภายในกลุ่ม	19.938	324	0.617		
	รวม	28.847	326			

* $p \leq .05$

จากตาราง 4 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้านพัฒนาระบบห้องเรียนคุณภาพ และด้านการวัดและประเมินผลมาตรฐานสากล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาในภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เมื่อพบความแตกต่างของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี-สระบุรี จึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 15 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา มากกว่า 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา 15 – 20 ปี แตกต่างจากจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา มากกว่า 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 15 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา 15 – 20 ปี และประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา มากกว่า 20 ปี ขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา 15 – 20 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปี ขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 15 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา 15 – 20 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. ด้านพัฒนาระบบห้องเรียนคุณภาพ พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 15 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา 15 – 20 ปี และประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา 15 – 20 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5. ด้านการวัดและประเมินผลมาตรฐานสากล พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 15 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา 15 – 20 ปี และประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา 15 – 20 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

6. ด้านภาพรวม พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 15 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา 15 – 20 ปี และประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา 15 – 20 ปี แตกต่างจากประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี

1.1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี ด้านหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ในภาพรวมอยู่ในระดับ

มากที่สุด สอดคล้องกับ สุวัฒน์ มีพร (2560) ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่มาตรฐานสากล ของสถานศึกษาสหวิทยาเขตน้ำพอง-กระบวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยสรุปว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 เพื่อนำไปใช้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ และสอดคล้องกับ มยุรี สมใจ (2551) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการสู่เกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาของชาติกลุ่มโรงเรียนปง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 ผลการวิจัยสรุปว่า การส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่เกณฑ์มาตรฐานชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรที่หลากหลายตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียน

1.2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ธนภณ บุญพลอย (2556) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การรับรู้และศักยภาพของครูในการจัด การเรียนการสอนในโรงเรียนที่มุ่งสู่มาตรฐานสากล ผลการวิจัยสรุปว่า ศักยภาพของครูในการจัดการเรียน การสอนในโรงเรียนที่มุ่งสู่มาตรฐานสากล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และการส่งเสริมให้ครูผู้สอนการจัด การเรียนการสอน ด้วยกระบวนการบันได 5 ขั้น และสอดคล้องกับ สายสุนีย์ ไชยสุข (2561) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยสรุปว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานสากล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนเน้นปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันหรือปัญหา จริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องอินเทอร์เน็ต สถานที่ หรือแหล่งข้อมูลในชุมชน เป็นต้น

1.3 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พิชัย เหลืองอรุณ (2555) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยสรุปว่า ภาพรวมการ ดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านสื่อและเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก คือ ครูมีความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ นวัตกรรมเพื่อใช้ใ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทางที่ดี และสอดคล้องกับ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550) กล่าวว่า การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นสิ่งที่ช่วยในด้านการเรียนรู้ที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องสนับสนุน ครูผู้สอนและนักเรียนเป็นผู้ใช้ เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปสู่เป้าหมาย รวมถึงการนำ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี ด้านพัฒนาระบบห้องเรียนคุณภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ พรพรรณ ธรรมธาดา (2559) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิด การเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยสรุปว่า การพัฒนา ระบบห้องเรียนคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากห้องเรียนโครงการ พิเศษ EP IEP MEP เพื่อพัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษ และสอดคล้องกับ สำนักคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 9) กล่าวว่า ระบบห้องเรียนคุณภาพมีความสำคัญที่ช่วยส่งผลต่อมิติสัมพันธ์

ของครูกับห้องเรียนคุณภาพ โดยครูต้องส่งเสริมแนวทางการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การทำวิจัยในห้องเรียน การนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนานักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.5 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี ด้านการวัดและประเมินผลมาตรฐานสากล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จารุกิตต์ สิทธิยานนท์ (2559) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากลตามแนวคิดพลเมืองโลกศึกษา ผลการวิจัย ด้านการวัดและประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลคุณลักษณะผู้เรียนตามแนวคิดพลเมืองโลกศึกษา ในด้านความรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดและเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น และสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 2) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลมาตรฐานสากล เป็นการวัดและประเมินผลการทำงาน ด้านเนื้อหาความรู้ ผลสัมฤทธิ์จากกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน วัฒนธรรมการเรียนรู้โดยต้องส่งเสริมให้มีระบบการวัดและประเมินผลอย่างมีมาตรฐานตามที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตาม ระดับการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์ ในการบริหารสถานศึกษา มีดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากระดับการศึกษาไม่ใช่ตัวแปรสำคัญในการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย แต่สอดคล้องกับ สุวิทย์ พุทธิรักษา (2557) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ กรุณา คำหมู่ (2556) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เนื่องจากการปฏิบัติงานต้องอาศัยความชำนาญในการบริหารงานวิชาการตามระดับวิทยฐานะซึ่งมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ตรีโชค กางกัน (2552) ที่ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยสรุปว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามวิทยฐานะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับ เสาวภา นิสมโกมล (2558) ที่ศึกษาเรื่องวิจัยกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ ผลการวิจัยสรุปว่า

วิทยฐานะที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิด การพัฒนาพลเมืองคุณภาพที่ต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี – สระบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เนื่องจากประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ว่าที่ร้อยโทวรนาถ ชมภูยงค์ (2563) ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 10 ปี แตกต่างจากประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุม – สระบุรี ได้แก่ แนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการยุทธศาสตร์ พันธกิจในการบริหารสถานศึกษาหรือการเตรียมการรับการประเมินตามกรอบโรงเรียนมาตรฐานสากล อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรประชุม วางแผน เพื่อกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามความพร้อมและจุดเน้นของโรงเรียนมาตรฐานสากล รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูนำสาระการเรียนรู้สาระทฤษฎีความรู้ และการเขียนความเรียงขั้นสูง และการเรียนการสอนแบบบันได 5 ขั้น มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดนโยบายในการนำเทคโนโลยีมาดำเนินการในสถานศึกษา
2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานการทำวิจัยในชั้นเรียนจากหน่วยงานการศึกษาต่างๆ และจัดให้มีโครงการพัฒนาศักยภาพครูและนักเรียนในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการการประเมินผลนานาชาติ (PISA)

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี - สระบุรี แยกเขตพื้นที่การศึกษา
2. ผู้วิจัยควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุม - สระบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กรุณา คำหมู่. (2556). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- จารุกิตต์ สิทธิยานนท์. (2559). แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากลตามแนวคิดพลเมืองโลกศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตรีโชค กางก้น. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชนภณ บุญพลอย. (2556). การวิเคราะห์การรับรู้และศักยภาพของครูในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พิชัย เหลืองอรุณ. (2555, มกราคม-มิถุนายน). สภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED), 7(1), 261-275.
- พรพรรณ ธรรมธาดา. (2559). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). การจัดและการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มยุรี สมใจ. (2551). การบริหารงานวิชาการสู่เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติกลุ่มโรงเรียนปง 1. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. (2563). โรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 17
- วรรณถ ชมภูยันธ์. (2563). ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วราภรณ์ พรหมนิล. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลลัพธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- สายสุนีย์ ไชยสุข. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุวัฒน์ มีพร. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่มาตรฐานสากลของสถานศึกษาสหวิทยาเขตน้ำพอง-กระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุวิทย์ พุทธิรักษา. (2557). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เสาวภา นิสม์โกมล. (2558). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). นโยบายการปฏิรูปการศึกษา และนโยบายเร่งด่วนเรื่องการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2561). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- John, W. Best. (1981). *Research in Education*, 4th ed. New Jersey: Prentice – Hall Inc.

Development of Social Welfare for The Elderly in Sisaket Municipality, Sisaket

Chuthamat Sangsuk

Master of Arts program students Social Sciences for Development,
Ubon Ratchathani Rajabhat University

Rattana Panyapa

Associate Professor Dr., Lecturer of the Department of Social Studies,
Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Paisarn Phakphian

Assistant Professor Dr., Lecturer in the Department of Public Administration
Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Corresponding Author: chutamas969@gmail.com

Received: August 29, 2021 Revised: September 21, 2021 Accepted: October 8, 2021

Abstract

The objectives of this study were 1.to examine the demand and provision of social welfare for the elderly in the Sisaket Municipality, Sisaket and 2.to develop the development of social welfare for the elderly in the Sisaket Municipality, Sisaket. Samples comprised 365 elderly people in the Sisaket Municipality area. The sample size was calculated from Taro Yamane's. The tools used to collect data included questionnaires and interview forms. The statistics used to analyze data comprised of frequency, percentages, mean, standard deviation, and content analysis.

The results presented the following: 1.Overall level of demand for social welfare provision among the elderly in Sisaket Municipality was intermediate. The sections with the highest means included housing, social and family stability, recreation, and support services and networks. The section with the lowest mean was health. For housing, the issue with the highest mean was the need for basic utilities provided in a residential area, such as drinking water, electricity, and clean water. For social and family stability, the issue with the highest mean was an income tax deduction for children who take care of elderly family members. For recreation, the issue with the highest mean was the organization of activities on holy days, such as making merit and public services availability. For income, the issue with the highest mean was budget support for the elderly. For support services and networks, the issue with the highest mean was

the need for caring by community volunteers. For health, the issue with the highest mean was an annual health examination for the elderly. And 2. For the development of social welfare for the elderly in the Sisaket Municipality in terms of housing, accommodations should be provided for certain groups, such as the homeless elderly. For social and family stability, advice and knowledge should be provided including legal services to secure rights and welfare. For recreation, sports clubs for the elderly should be established with activities such as Petanque and chess. For income, visits should be organized both in the province and other provinces. For support services and networks, lifelong education should be provided for the elderly. For health, health care knowledge should be provided.

Keywords: Welfare Providing, Development, Aging Society

การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

จุฑามาศ แสงสุข

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

รัตนะ ปัญญาภา

รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ไพศาล พากเพียร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Corresponding Author: chutamas969@gmail.com

ได้รับบทความ: 29 สิงหาคม 2564 ปรับปรุงแก้ไข: 21 กันยายน 2564 ตอรับตีพิมพ์: 8 ตุลาคม 2564

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ และ 2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จำนวน 365 คน โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ คือ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความมั่นคงทางสังคมครอบครัวผู้ดูแลและคุ้มครอง ด้านนันทนาการ ด้านรายได้ ด้านสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสุขภาพอนามัยในด้านการที่อยู่อาศัย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ต้องการให้จัดบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานในบริเวณที่อยู่อาศัย ด้านความมั่นคงทางสังคมครอบครัวผู้ดูแลและคุ้มครอง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ด้านรายได้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสนับสนุนงบประมาณประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้านสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ต้องการได้รับการดูแลจากอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุของชุมชน และด้านสุขภาพอนามัย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ และ 2. แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านที่อยู่อาศัย ควรจัดบริการที่พักอาศัยหรือบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนที่ประสบปัญหา เช่น ผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่

ด้านความมั่นคงทางสังคมครอบครัวผู้ดูแลและคุ้มครอง ควรได้รับคำแนะนำ ปรึกษาให้ความรู้หรือบริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันและรักษาความปลอดภัยในสิทธิและสวัสดิการ ด้านนันทนาการ ควรมีการจัดตั้งชมรมกีฬาสำหรับผู้สูงอายุ ด้านรายได้ ควรให้มีการศึกษาดูงานด้านอาชีพทั้งในและนอกจังหวัด ด้านสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ควรมีการจัดการศึกษาตลอดชีพสำหรับผู้สูงอายุในหลักสูตรต่างๆ และด้านสุขภาพอนามัย ควรให้มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ

คำสำคัญ: การจัดสวัสดิการ, การพัฒนา, สังคมผู้สูงอายุ

บทนำ

การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายฉบับที่ผ่านมาได้ส่งผลให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอันมาก โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทำให้ประเทศไทยเจริญพัฒนาขึ้นตามลำดับ ส่งผลให้ประชาชนในสังคมไทยมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน จากสภาพด้านเศรษฐกิจและสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ย่อมเกิดการต่อสู้แข่งขันกันเพื่อความอยู่รอดและการดำรงชีวิตที่มีสวัสดิภาพที่ดีในสังคม ประชาชนทุกคนต้องพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ความพึงพอใจในชีวิต เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความอยู่รอดการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคล และเกี่ยวข้องกับมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมโดยรวม

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากทั้งในระดับชาติและระดับโลก เนื่องจากมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง ทั้งในระดับมหภาค ซึ่งได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) รายได้ต่อหัวของประชากร การออมและการลงทุน งบประมาณของรัฐบาล การจ้างงานและผลิตภาพของแรงงาน และระดับจุลภาค ได้แก่ ตลาดผลิตภัณฑ์และบริการด้านต่างๆ โดยองค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์ว่า ปี พ.ศ.2544-2643 (ค.ศ. 2001-2100) จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ หมายถึงการมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละของประชากรรวมทั่วโลกและในปี พ.ศ. 2583 (ค.ศ. 2040) จำนวนประชากรผู้สูงอายุจะสูงถึงร้อยละ 32 ของประชากรโลกทั้งหมด ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวกำลังสะท้อนให้เห็นว่าสังคมโลกกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2557, ย่อหน้า 1)

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร คือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ กล่าวคือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 ต่อไปอีก 15 ปี ข้างหน้าจนถึงปี พ.ศ. 2579 พบว่า โครงสร้างประชากรที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคตนั้น จะก่อให้เกิดปรากฏการณ์สำคัญที่มีผลต่อสังคมไทยอย่างมาก โดยสัดส่วนผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้สูงอายุสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนด้านต่างๆ รวมถึงส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพของตนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุตระหนัก และเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น ศิลปสวย ระวีแสงสุรย์ (2560, หน้า 85-86) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ กล่าวว่า ปัญหาสำคัญของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครที่ต้องเผชิญ คือ ปัญหาด้านรายได้และขาดผู้ดูแลในการทำกิจวัตรประจำวัน จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร คือ ยุทธศาสตร์ “สร้างความมั่นคงทางรายได้และการดูแลผู้สูงอายุ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน” นอกจากนี้ยังมี สมสมัย พิลาดง และคนอื่นๆ (2557, หน้า 134) เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตงพูน อำเภอตอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการมีสุขภาพอนามัยที่ดี ต้องการมีรายได้ รวมถึงการนันทนาการ ที่อยู่อาศัย ความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุน จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ หรือองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลจะต้องจัดสวัสดิการสังคมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ด้านสวัสดิการ

สังคมที่รัฐต้องจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนทุกชนชั้น ผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ให้สิทธิประชาชนได้รับ หลักประกันและสวัสดิการในการทำงานอยู่หลายมาตรา เช่น มาตรา 51 ได้กำหนดไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐานและผู้ป่วยที่มีสิทธิ ได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มาตรา 53 บุคคล ซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับสวัสดิการสงเคราะห์ความสะอาดความเป็นสาธารณะ อย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข ด้วยการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ (สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2560, หน้า 30)

เทศบาลเมืองศรีสะเกษ เป็นเทศบาลเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากถึง 41,680 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 19,924 คน และเพศหญิง จำนวน 21,756 คน ซึ่งอาศัยอยู่ในหลังคาเรือนจำนวน 17,216 หลัง เป็นครอบครัวทั้งหมดจำนวน 17,253 ครอบครัว จัดเป็นเทศบาลเมืองที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดแห่งหนึ่ง ซึ่งประชากรในวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, 2563, หน้า 21) ดังนั้นเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จึงมีความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นเพื่อส่งเสริมการทำกิจกรรมต่างๆ ของผู้สูงอายุ เพื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น และเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งนี้ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองศรีสะเกษต่อไป

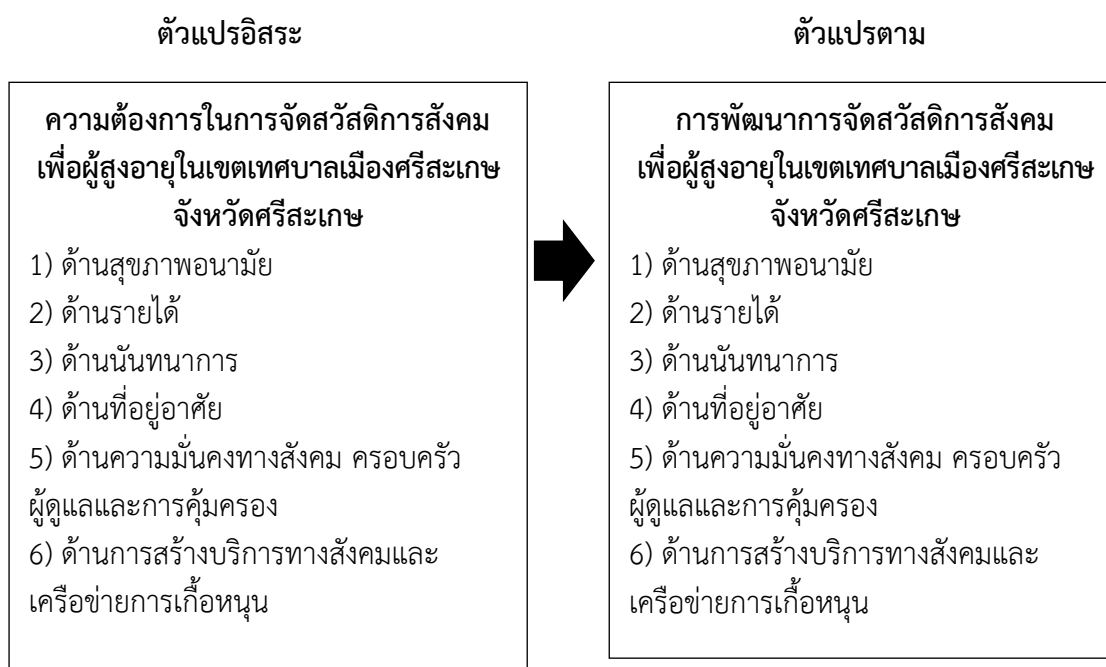
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อหาการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุ จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยได้นำพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ 6 ประการ คือ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านรายได้

3) ด้านนันทนาการ 4) ด้านที่อยู่อาศัย 5) ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และ 6) ด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุน ดังภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ” ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Method) โดยส่วนแรกศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในเชิงประจักษ์ข้อมูลและวิเคราะห์ให้ทราบถึงเหตุผลที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับข้อมูลในเชิงคุณภาพ และลดจุดด้อยของข้อมูลเชิงคุณภาพ ส่วนที่สองศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ทราบถึงประเด็นในรายละเอียดที่สำคัญ และมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่ศึกษาอย่างครบถ้วน พร้อมกันนั้น การวิจัยเชิงคุณภาพ จะทำให้ได้ทราบข้อมูลเชิงลึก (In-depth) ที่มีรายละเอียดชัดเจน สามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะได้ (Analytic Induction) ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามระเบียบวิธีการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีการวิจัยตามลำดับ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จำนวน 47 ชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 4,121 คน (สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดศรีสะเกษ, 2563, หน้า 5)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จำนวน 365 คน โดยการกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549, หน้า 47) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม .05

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นการคัดเลือกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารองค์การและเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังต้องคัดเลือกเฉพาะผู้เกี่ยวข้องที่ยินดีเสียสละเวลาได้ สามารถตอบแบบสอบถามได้จนเสร็จสิ้นกระบวนการ และสามารถติดต่อได้สะดวก ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Experts Verity) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน 2) นักวิชาการ จำนวน 3 คน 3) ผู้บริหาร จำนวน 1 คน 4) ตัวแทนกำนัน จำนวน 5 คน และ 5) ตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน เพื่อศึกษาการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในศึกษา 2 แบบ ได้แก่ การใช้แบบสอบถามและการใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มาตราส่วนประเมินค่า และคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลด้านความต้องการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 คะแนน หมายถึง มีระดับความต้องการจัดสวัสดิการมากที่สุด

คะแนน 4 คะแนน หมายถึง มีระดับความต้องการจัดสวัสดิการมาก

คะแนน 3 คะแนน หมายถึง มีระดับความต้องการจัดสวัสดิการปานกลาง

คะแนน 2 คะแนน หมายถึง มีระดับความต้องการจัดสวัสดิการน้อย

คะแนน 1 คะแนน หมายถึง มีระดับความต้องการจัดสวัสดิการน้อยที่สุด

หรือไม่เกิดขึ้นเลย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เป็นแบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามให้เหมาะสมกับเนื้อหาและประเด็นที่จะศึกษา นำข้อมูลที่ได้

จากการศึกษามาสร้างกรอบในการสร้างแบบสอบถาม แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเบื้องต้น ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2.2 นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของการใช้ภาษา (Wording) ตลอดจนด้านอื่นๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าสมควรปรับปรุงแก้ไข

2.2.3 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจาก ผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบคุณภาพความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .873 โดยเหตุผลที่เลือก เพราะจังหวัดอุบลราชธานีเป็นพื้นที่ใกล้เคียงจังหวัดศรีสะเกษ บริบททางสังคมและวัฒนธรรมไม่แตกต่างจากศรีสะเกษมากนัก

2.2.4 ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยเป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้เก็บข้อมูล

2.3 แบบสัมภาษณ์ (interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.3.1 ศึกษาแนวทาง ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ จึงสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ในการวิจัยเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2.3.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อไปสัมภาษณ์ตัวแทนคณะกรรมการที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นคำถามหลักเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบไปด้วย ด้านสุขภาพอนามัย ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุน

2.3.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถาม พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 365 คน และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากนั้นตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อศึกษาการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มหมายด้วยตนเอง ตามจำนวนที่กำหนด จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล

3.3 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ

4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นแปลความหมาย ด้วยประโยคความเรียงทั้งรายด้านและรายข้อ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (คิดเป็นร้อยละ 59.18) รองลงมา เป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 41.82) ส่วนใหญ่มีอายุ 60 – 75 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.75 มีอายุ 76-85 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.89 และอายุ 85 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.34 ระดับการศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 33.42 ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26.58 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 44.50 และหม้าย คิดเป็นร้อยละ 28.00 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 32.88 และไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 26.58 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7,000 – 8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.44 รองลงมารายได้ 6,001 – 7,000 บาท ร้อยละ 21.64

2. ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม

ด้าน	ความต้องการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านสุขภาพอนามัย	3.37	0.46	ปานกลาง
2.	ด้านรายได้	3.44	0.49	ปานกลาง
3.	ด้านนันทนาการ	3.52	0.48	มาก
4.	ด้านที่อยู่อาศัย	3.59	0.67	มาก
5.	ด้านความมั่นคงทางสังคมครอบครัว ผู้ดูแลและคุ้มครอง	3.54	0.45	มาก
6.	ด้านสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน	3.43	0.47	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม		3.48	0.50	ปานกลาง

จากตาราง 1 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม พบว่า ภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.67) ด้านความมั่นคงทางสังคมครอบครัว ผู้ดูแลและคุ้มครอง ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.45) ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.48) ด้านรายได้ ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.49) ด้านสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.47) และด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.46)

3. การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน นักวิชาการ จำนวน 3 คน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ตัวแทนกำนัน จำนวน 5 คน ตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน เพื่อศึกษาการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

สรุปการพัฒนาการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านสุขภาพอนามัย การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ควรมีฐานข้อมูลการประเมินตนเอง ข้อมูลด้านอนามัยของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเพื่อใช้ในการจัดบริการด้านสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง ควรจัดให้มีสวัสดิการตรวจสุขภาพประจำปีเป็นประจำทุกปี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และควรมีการจัดทำทะเบียนผู้สูงอายุในพื้นที่เขตเทศบาลให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จัดบริการด้านสาธารณสุขให้ทั่วถึงทุกครัวเรือน ควรมีหน่วยงานของรัฐเข้าไปดูแล สอบถามความต้องการความช่วยเหลือด้านสุขภาพ ควรมีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น

3.2 ด้านรายได้ การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ควรมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ในกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำงานได้ รวมถึงสิทธิรับเบี้ยผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึงและถูกต้องตามระเบียบของท้องถิ่น ควรมีการปรับเพิ่มเบี้ยผู้สูงอายุให้มากกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบันให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ควรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดหาอาชีพเสริม การเพิ่มรายได้จากเงินฝากให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในรูปแบบประชารัฐร่วมสามัคคี ควรส่งเสริมอาชีพ ฝึกอาชีพเพิ่มรายได้ ควรมีการฝึกอาชีพที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มรายได้จัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าให้กับผู้สูงอายุ และควรส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ

3.3 ด้านนันทนาการ การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ควรรวมกิจกรรมนันทนาการให้กับผู้สูงอายุและประชาชนภายในเขตเทศบาล สร้างความบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจ ควรมีชมรมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลและมีการจัดกิจกรรมชมรมลีลาศ เปตอง การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มออกกำลังกาย พื้นที่สร้างกิจกรรมนันทนาการหรือใช้บริเวณวัดส่งเสริมความสัมพันธ์ในชุมชน ควรจัดพื้นที่ออกกำลังกายให้กับผู้สูงอายุและอุปกรณ์ออกกำลังกายที่เหมาะสม และควรจัดพื้นที่พบปะสังสรรค์ระหว่างผู้สูงอายุ

3.4 ด้านที่อยู่อาศัย การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ควรเพิ่มช่องทางสำหรับผู้สูงอายุที่ปลอดภัย ควรซ่อมแซมที่พักอาศัยให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ ควรจัดที่พักสำหรับผู้สูงอายุฟรี ดูแลด้านสาธารณสุข ควรจัดที่พักอาศัยสำหรับผู้ดูแลสำหรับผู้สูงอายุไร้ญาติควรจัดบ้านพักคนชราให้เพียงพอ สำหรับผู้ไม่มีคนดูแล ควรมีการช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุที่รายได้น้อย ควรจัดเจ้าหน้าที่ดูแลด้านความสะอาดการถ่ายเทอากาศ สำหรับผู้สูงอายุ และควรพัฒนาด้านสาธารณสุข โภชนา ขยะ ให้มีความเป็นระบบระเบียบและสะอาด เพื่อความปลอดภัย

ให้กับผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ไฟฟ้าแสงสว่างอย่างทั่วถึง ควรจัดเป็นหมู่บ้านผู้สูงอายุเพื่อความสะดวกในการดูแล

3.5 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ควรจัดทำประกันชีวิตหมู่แก่ผู้สูงอายุ ควรมีหลักประกันความมั่นคงทางสังคมโดยภาครัฐจัดให้ผู้สูงอายุให้มีความมั่นใจว่าไม่ถูกทอดทิ้ง ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุและผู้ดูแลเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายที่พึงได้รับจากเทศบาลและท้องถิ่นที่อยู่อาศัย ควรส่งเสริมสังคมต่อต้านยาเสพติดเข้าถึงกฎหมายระเบียบสุขบัญญัติที่ดีของท้องถิ่น เพื่อป้องกันอาชญากรรมและควรมีเจ้าหน้าที่รัฐดูแลผู้สูงอายุทั้งด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

3.6 ด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุน การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ควรมีการจัดบริการผู้สูงอายุครบวงจรในจุดเดียวในทุกหน่วยงานของรัฐ ควรมีการจัดประชุมหรือนัดพบปะให้มีความถี่มากขึ้น เพื่อรับรู้ความเป็นไปได้ตลอดเวลา ควรส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาและให้ชุมชนขับเคลื่อนสู่ทุกภาคส่วน และควรตั้งชมรมและเครือข่ายดูแลผู้สูงอายุ สร้างเครือข่ายดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ ควรมีวัดเป็นศูนย์กลางในการอบรมจิตใจ จิตอาสาให้กับผู้สูงอายุในเขตเทศบาล

อภิปรายผล

1.การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้การจัดสรรสวัสดิการต่างๆ ของผู้สูงอายุยังไม่ทั่วถึงและผู้สูงอายุบางคนยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานของภาครัฐได้ จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการบริหารงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่ดีเท่าที่ควรและยังไม่ได้รับการช่วยเหลือในบางด้านตามกฎหมายกำหนด อีกทั้งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในเขตเทศบาล มักจะอยู่คนเดียว จึงไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิณณทัต บณขุนทด (2554) ได้สำรวจพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลบ้านทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 335 คน พบว่าพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับคือ ด้านที่อยู่อาศัย ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ให้ความสนใจเรื่องที่พักอาศัยเป็นอย่างมาก เพราะบ้านหรือที่พักอาศัยเป็นที่สามารถอยู่ร่วมกันกับคนในครอบครัวและเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตประกอบอาชีพเสริม และได้ใกล้ชิดกับคนในครอบครัวซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา บุญเกิด (2557) เรื่องความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล เกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ตามรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพและการรักษา พยาบาล ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครองผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 ด้านรายได้ ผู้สูงอายุ

มีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 4 ด้านนันทนาการ ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

1.2 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านสุขภาพอนามัย โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผู้สูงอายุยังขาดการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง อีกทั้งผู้ดูแลยังขาดความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงวัย จึงทำให้ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยได้ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกับ สุมิตรา จุตโน และ ประชัน คเนวัน (2556) เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแคน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแคน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ คือ การให้บริการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งนี้เนื่องจากว่า การตรวจสุขภาพประจำปีของกลุ่มผู้สูงอายุนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จำเป็นต้อง มีการตรวจสุขภาพตัวเองเป็นประจำ เพื่อให้รู้ทันโรคร้ายในปัจจุบันและจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการรักษาในระยะยาวต่อไปและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา บุญเกิด (2557) เรื่องความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล เกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการอยู่ในระดับมากเมื่อวิเคราะห์ ตามรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

1.3 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านรายได้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลไม่มีอาชีพที่แน่นอน มีรายได้แค่รับจากเบี้ยผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่มีเงินออมของตนเองเอาออกมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เพราะส่วนใหญ่รายได้ได้มาแค่ทางเดียว ประกอบอาชีพเสริมก็ไม่ได้เต็มที่ตามกำลังและความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลปสวย ระวีแสงสุรย์ (2560) เรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ปัญหาสำคัญที่ผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานครต้องเผชิญ คือ ปัญหาด้านรายได้และขาดผู้ดูแลในการทำกิจกรรมประจำวันจากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร คือ ยุทธศาสตร์ “สร้างความมั่นคงทางรายได้และการดูแลผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน” โดยมีมาตรการและโครงการนำร่องดังนี้ มาตรการที่สร้างคุณค่าให้ผู้สูงอายุ ได้แก่ “โครงการจัดตั้งศูนย์ทรัพยากรมนุษย์ผู้สูงวัย” มาตรการที่ 2 มาตรการสร้างรายได้ให้ ผู้สูงอายุ ได้แก่ “โครงการวิสาหกิจสูงวัยในชุมชน” มาตรการที่ 3 การสร้างเครือข่ายการดูแล ได้แก่ “โครงการเครือข่ายการดูแลผู้สูงวัย” ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์ มาตรการดังกล่าวข้างต้น ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาบุคลากรในด้านผู้สูงอายุไปพร้อมๆ กันด้วย โดยเฉพาะการให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ และความรู้เรื่องการประกอบวิสาหกิจและการตลาด ทั้งนี้เพื่อสามารถให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุในการสร้างงานและสร้างรายได้ให้ผู้สูงอายุได้อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

1.4 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ด้านนันทนาการ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องจัดกิจกรรมนันทนาการเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยให้เกิดการผ่อนคลายความตึงเครียดและเป็นการ

พักผ่อนหย่อนใจ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวความคิดใหม่ๆ ได้นำเสนอผลงานต่อคนอื่นในที่สาธารณะ สอดคล้องกับ สมสมัย พิลาแดง และคนอื่นๆ (2557) เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านนันทนาการ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ เรียงตามลำดับมากไปน้อย ส่วนใหญ่พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมทางศาสนา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม ร้อยละ 41.0 รองลงมา ควรมีการจัดสถานที่สาธารณะในชุมชนให้เป็นสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ร้อยละ 32.0 และควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ร้อยละ 27.03 เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เช่น กิจกรรมทำบุญและบำเพ็ญประโยชน์ทุกวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุชอบการทำบุญและร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ อยู่เสมอ แต่ยั้งขาดการสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินให้เป็นแบบอย่างประจำปี

1.5 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ด้านที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นบ้านของตนเองที่ได้อยู่ใกล้ชิดกับบุคคลในครอบครัว ทำให้เกิดสถาบันครอบครัวที่อบอุ่น ทำให้ผู้สูงอายุมีความมั่นใจในที่อยู่อาศัยของตนเพราะได้มีคนในครอบครัวดูแลอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพล นวะกะ (2555) เรื่องความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ในแต่ละด้านในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการในภาพรวม ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการ ด้านที่อยู่อาศัย และเมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ต้องการให้จัดบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในบริเวณที่อยู่อาศัย เช่น น้ำดื่มสะอาด ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันยังมีบางพื้นที่ไม่มีน้ำประปา ไฟฟ้าใช้ ส่งผลให้ผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินชีวิตอย่างยากลำบาก ดังนั้น สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานจึงมีความจำเป็นต่อการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก

1.6 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลมีความคิดและความหวังเกี่ยวกับความมั่นคงด้านต่างๆ ของตนเองและคนรอบข้าง ความปลอดภัยในทรัพย์สินและคนในครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา อยู่สบาย (2557) เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศีร์ษะจรเข้ร้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง รองลงมา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ และด้านการศึกษา น้อยที่สุดคือ ด้านที่อยู่อาศัย การเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล ศีร์ษะจรเข้ร้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.7 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ด้านสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีกลุ่มและการรวมตัวกันในชุมชนกันอยู่แล้วเพื่อร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลและชุมชน โดยมีแกนนำเป็นตัวประสานงานติดต่อกับผู้สูงอายุในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา บุญเกิด (2557) เรื่องความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ตามรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ การละมุล โนดประโคน (2556) เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1.ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่พักอาศัย อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนอกนั้นอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล รองลงมาคือ ด้านรายได้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่พักอาศัย 2.ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้จ่ายเงินเบี้ยยังชีพในช่วงต้นเดือนของทุกเดือน รองลงมา คือ ความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลพาผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และต้องการสถานที่ทำกิจกรรมร่วมกันของผู้สูงอายุภายในตำบลชุมแสงและมีการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

2. การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ด้านสุขภาพอนามัย ควรมีฐานข้อมูลการประเมินตนเอง ข้อมูลด้านอนามัยของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล เพื่อใช้ในการจัดบริการด้านสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง และควรจัดให้มีสวัสดิการตรวจสุขภาพประจำปีเป็นประจำทุกปี ด้านรายได้ พบว่า ควรมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ในกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำงานได้ รวมถึงสิทธิรับเบี้ยผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึงและถูกต้องตามระเบียบของท้องถิ่น รวมถึงมีการปรับเพิ่มเบี้ยผู้สูงอายุให้มากกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่วนด้านนันทนาการ พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมนันทนาการให้กับผู้สูงอายุและประชาชนภายในเขตเทศบาล สร้างความบันเทิงและมีที่พักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงการจัดให้มีชมรมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลและมีการจัดกิจกรรมชมรมลีลาศ เปตอง ควรมีจัดกิจกรรมรวมกลุ่มออกกำลังกาย สร้างพื้นที่กิจกรรมนันทนาการหรือใช้บริเวณวัดส่งเสริมความสัมพันธ์ในชุมชน ด้านที่อยู่อาศัยพบว่า ควรเพิ่มช่องทางสำหรับผู้สูงอายุที่ปลอดภัย ควรซ่อมแซมที่พักอาศัยให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ ควรจัดที่พักสำหรับผู้สูงอายุฟรี ดูแลด้านสาธารณสุข ควรจัดที่พักอาศัยสำหรับผู้ดูแลสำหรับผู้สูงอายุไร้ญาติ ควรจัดบ้านพักคนชราให้เพียงพอสำหรับผู้ไม่มีคนดูแล ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง พบว่า ควรจัดทำประกันชีวิตหมู่แก่ผู้สูงอายุ ควรมีหลักประกันความมั่นคงทางสังคมโดยภาครัฐจัดให้ผู้สูงอายุให้มีความมั่นใจว่าไม่ถูกทอดทิ้ง และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุและผู้ดูแลเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายที่พึงได้รับจากเทศบาลและท้องถิ่นที่อยู่อาศัย ควรส่งเสริมสังคมต่อต้านยาเสพติดเข้าถึงกฎหมายระเบียบสุขบัญญัติที่ดีของท้องถิ่น เพื่อป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้น และด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุน พบว่า ควรมีการจัด

บริการผู้สูงอายุครบวงจรจุดเดียวในทุกหน่วยงานของรัฐและมีการจัดประชุมหรือนัดพบปะให้มีความถี่มากขึ้น เพื่อรับรู้ความเป็นไปได้ตลอดเวลาให้มีกิจกรรมทางศาสนาและให้ชุมชนขับเคลื่อนทุกภาค ควรมีวัดเป็นศูนย์กลางในการอบรมจิตใจ จัดอาสาให้กับผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ควรส่งเสริมให้มีพื้นที่กลางเพื่อสร้างความสัมพันธ์เครือข่ายให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ภาครัฐควรจัดสวัสดิการเกี่ยวกับรถโดยสาร เพื่อความสะดวกในการเดินทางติดต่อแบบครบวงจร ควรมีชมรมผู้สูงอายุและมีกิจกรรมให้ร่วมพบปะเป็นประจำ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โดยสรุปดังนี้ ด้านสุขภาพอนามัย ควรมีฐานข้อมูลการประเมินตนเองด้านอนามัยของผู้สูงอายุ ด้านรายได้ ควรมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพสร้างรายได้รวมถึงสิทธิรับเบี้ยผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง ด้านนันทนาการ ควรมีการจัดกิจกรรมบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ เช่น ลีลาศ เปตอง การออกกำลังกาย ด้านที่อยู่อาศัย ควรจัดที่พักสำหรับผู้สูงอายุฟรี รวมทั้งที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุไร้ญาติ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ควรจัดทำประกันชีวิตหมู่แก่ผู้สูงอายุให้มีความมั่นใจว่าไม่ถูกทอดทิ้ง และด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุน ควรมีการจัดบริการผู้สูงอายุอย่างครบวงจรในทุกหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์หรือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการด้านต่างๆ เกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการนำไปศึกษาและหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลและชุมชนอื่นต่อไป
2. ควรมีการจัดกิจกรรมในชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อที่จะให้ผู้สูงอายุได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวความคิดและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ร่วมกัน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาด้านอื่นๆ ต่อไป
3. ควรขอความร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่ใกล้เคียงหรือจังหวัดอื่นๆ เพื่อจะได้นำข้อมูลมาเปรียบเทียบ
2. ควรมีการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับการบริการสวัสดิการด้านอื่นๆ สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดศรีสะเกษ

เอกสารอ้างอิง

- การละมูล โนดประโคน. (2556). **ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เทศบาลเมืองศรีสะเกษ. (2563). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองศรีสะเกษ (พ.ศ. 2563-2568)**. ศรีสะเกษ: ผู้แต่ง.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ: วี อินเทอร์เน็ต.
- นันทนา อยู่สบาย. (2557). **ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ**. ปัญหาพิเศษปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิ่นนิต บินขุนทด. (2554). ผลการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลบ้านหมื่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. ใน **การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2554 “การพัฒนาอนาคตชนบทไทย : ฐานรากพื้นที่มั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” 27-29 มกราคม 2554** (หน้า 652-656). ขอนแก่น: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2557). **สังคมผู้สูงอายุ: นัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ**. สืบค้น สิงหาคม 29, 2564, จาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom12/05-01.html>.
- ลัดดา บุญเกิด. (2557). **ความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล เกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี**. ปัญหาพิเศษปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิลปสวย ระเบียบแสงสุริย์. (2560). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานครเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- สมพล นวะกะ. (2555). **ความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมสมัย พิลาแดง, และคนอื่นๆ. (2557, มกราคม-มิถุนายน). **ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพญา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์**. **วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์**, 3(1), 133-148.
- สุมิตรา จุตโน, และประชัน คเนวัน. (2556, กรกฎาคม-ธันวาคม). **ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแคน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา**. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 5(2), 105-119.
- สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดศรีสะเกษ. (2563). **รายงานประจำปี 2563**. ศรีสะเกษ: ผู้แต่ง.

The Implementation of the National Skill Standard Policy of the Lopburi Provincial Skilled Labor Development Center

Nattitha Wongsang

Wasita Kerdphol Prasopsak

Waraporn Subruangthong

Master of Public Administration Program, the Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding author: tatoconan30@gmail.com

Received: October 5, 2021 Revised: November 15, 2021 Accepted: November 25, 2021

Abstract

The purposes of the research were 1.to study the factors that influence implementing the national skill standard policy in practice, and 2.to reveal the results of implementing the national skill standard policy in practice. This was a mixed methodology research. Quantitative research was collected data by using questionnaires. The population used in the research were 17 officers of the Lopburi provincial skilled labor development center and 122 people from the workplace who passed the National Skill Standard test. Data were analyzed by using percentage, population mean and standard deviation and as well qualitative research Data were collected using an interview form with 6 key informants. Data were analyzed by content analysis.

The findings showed that: 1.The factors that influence implementing the national skill standard policy in practice, in the perspectives of Lopburi provincial skilled labor development officers. The highest means were objectives and standards of resources of policy. According to people in the workplace who passed the National Skill Standard test, the highest mean was policy communication. And 2.According to the results of implementing the national skill standard policy in practice, as the perspectives of officers, they claimed that the employees have met the setting of the skill standard. The highest means were the people who passed the test have increased their knowledge in the theory of working and they can save more time and lessen accidents from occurring while working. In the perspectives of people who work in the workplace who passed the National Skill Standard test, the employees have met the setting of the skill standard. The highest mean was when they passed the test, they could apply knowledge for more effective working, and the business establishment accepted the national skill standard.

Keywords: National Skill Standard Test, Implementing The National Skill Standard Policy In Practice, National Skill Standard

การนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ ของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี

ณัฐฐา วงษ์แสง

วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์

วรารณ ทรัพย์รวงทอง

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: tatoconan30@gmail.com

ได้รับบทความ: 5 ตุลาคม 2564 ปรับปรุงแก้ไข: 15 พฤศจิกายน 2564 ตอรับตีพิมพ์: 25 พฤศจิกายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ และ 2.ผลของการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี จำนวน 17 คน ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ จำนวน 122 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยประชากร (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ) และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย ทรัพยากรของนโยบาย สำหรับผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสื่อสารนโยบาย และ 2) ผลของการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี แรงงานมีมาตรฐานฝีมือตามที่มาตรฐานกำหนด สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ผ่านการทดสอบฯ มีความรู้ในหลักทฤษฎีเกี่ยวกับการทำงานเพิ่มมากขึ้น และสามารถประหยัดเวลาในการทำงาน ลดปัญหาการประสพอุบัติเหตุจากการทำงานได้ สำหรับผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อผ่านการทดสอบฯ สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สถานประกอบการให้การยอมรับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

คำสำคัญ: การนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ, มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ, การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

บทนำ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีภารกิจในการยกระดับทักษะฝีมือของแรงงานให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งจะทำให้แรงงานได้รับโอกาสในการแข่งขันและสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งแรงงานที่เป็นกลุ่มนักศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาที่จะกลายเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญของตลาดแรงงาน ควรได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือให้มีมาตรฐาน พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานและการทำงานที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งระดับชาติและระดับสากล พร้อมก้าวสู่ “ไทยแลนด์ 4.0” เพื่อให้ประเทศไทยมีเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม มุ่งเน้นการพัฒนาไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน (สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี, 2564, หน้า 105)

มาตรฐานฝีมือแรงงาน เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติอาชีพหนึ่งๆ โดยองค์กรที่เชื่อถือได้เป็นผู้กำหนดขึ้น คำนี้ถึงเกณฑ์มาตรฐานของสากลและกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในขณะนั้น การทำงานอาชีพหนึ่งๆ แรงงานฝีมือจะต้องนำความรู้ ทักษะฝีมือของตนที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดผลผลิต หรือให้ได้เนื้องานเป็นไปตามกำหนด และมีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน องค์ประกอบสำคัญของมาตรฐานฝีมือแรงงาน ได้แก่ ความรู้ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ในการทำงานได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ทักษะฝีมือซึ่งเป็นการสะสมประสบการณ์จนเกิดเป็นความชำนาญ มีความสามารถเพียงพอที่จะทำงานได้อย่างมีคุณภาพตามกำหนดเวลา ตลอดจนจะต้องมีทัศนคติ จิตสำนึกในการทำงานที่ดี ตระหนักถึงความปลอดภัย การประหยัดวัสดุ การรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานนั้นๆ โดยมีตัวชี้วัดของมาตรฐานฝีมือแรงงาน คือ มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานคำนึงถึงความปลอดภัยด้านสถานที่ ภาวะแวดล้อมและความปลอดภัยส่วนบุคคล เลือกใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่เหมาะสม เลือกใช้วัสดุอย่างถูกต้อง เหมาะสมและประหยัด ใช้ระยะเวลาการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม และผลสำเร็จของงานได้คุณภาพตามข้อกำหนด (ทัศน ขจิตมลทิน, 2552, หน้า 1)

มาตรฐานฝีมือแรงงาน มีกิจกรรมหลักที่สำคัญ คือ การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และการส่งเสริมมาตรฐานฝีมือแรงงาน ซึ่งงานมาตรฐานฝีมือแรงงาน ถูกนำมาปฏิบัติ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2511 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ 25 มิถุนายน 2511 แต่งตั้งองค์กรหนึ่งขึ้นมารับผิดชอบในงานมาตรฐานฝีมือแรงงาน คือ คณะกรรมการพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย และแผนงานการฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน กำหนดมาตรฐานและจัดระดับฝีมือแรงงานระดับชาติ ตลอดจนดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการกำหนดมาตรฐานและจัดระดับฝีมือดังกล่าว คณะกรรมการพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงานขึ้น ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากฝ่ายรัฐบาล นายจ้าง และผู้ถูกจ้างที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการปรับปรุงขยายเขตความรับผิดชอบ เปลี่ยนชื่อองค์กรที่มากำหนดมาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงาน กำหนดระบบวิธีการทดสอบฝีมือแรงงานตามมาตรฐานที่วางไว้ และได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต่อเนื่องกันตลอดมา และปัจจุบันงานมาตรฐานฝีมือแรงงานดำเนินการภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 มกราคม 2546 (ทัศน ขจิตมลทิน, 2552, หน้า 2)

สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี สังกัดกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ได้นำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติโดยผ่านกระบวนการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เพื่อเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงานให้สูงขึ้น สถานประกอบกิจการให้การยอมรับและเห็นถึงประโยชน์ของมาตรฐานฝีมือแรงงาน โดยการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติกับสถานประกอบกิจการในการส่งพนักงานเข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เช่น การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ทั้งรูปแบบเอกสาร การออกรายการวิทยุ การจัดการแข่งขันฝีมือแรงงาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาฝีมือตนเอง การเข้าตรวจสอบสถานประกอบกิจการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรีได้ดำเนินการจัดทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ จำนวน 5 สาขาอาชีพ มีผู้เข้ารับการทดสอบ จำนวน 424 คน ผ่านการทดสอบ จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 55.66 (สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี, 2563, หน้า 1) จากรายงานผลการดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบกิจการ ศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ และผู้ประกอบการอาชีพตามพระราชบัญญัติ ปีงบประมาณ 2563 มีผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ จำนวน 122 คน

จากการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานมาตรฐานฝีมือแรงงานของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี ที่ผ่านมามีข้อขัดแย้งกับปัญหาที่สำคัญ ประกอบด้วย ประการแรก มาตรฐานฝีมือแรงงานมีขั้นตอนและกระบวนการที่ซับซ้อน เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ประการที่สอง ผู้เข้ารับการทดสอบและสถานประกอบการยังไม่เห็นถึงประโยชน์ของการนำมาตรฐานฝีมือแรงงานไปปฏิบัติ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรีไม่ว่าจะเป็นเรื่องขั้นตอนการดำเนินงาน ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ และการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้เข้ารับการทดสอบและสถานประกอบการได้ทราบถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับเกี่ยวกับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เพื่อให้การดำเนินงานมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติบรรลุผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

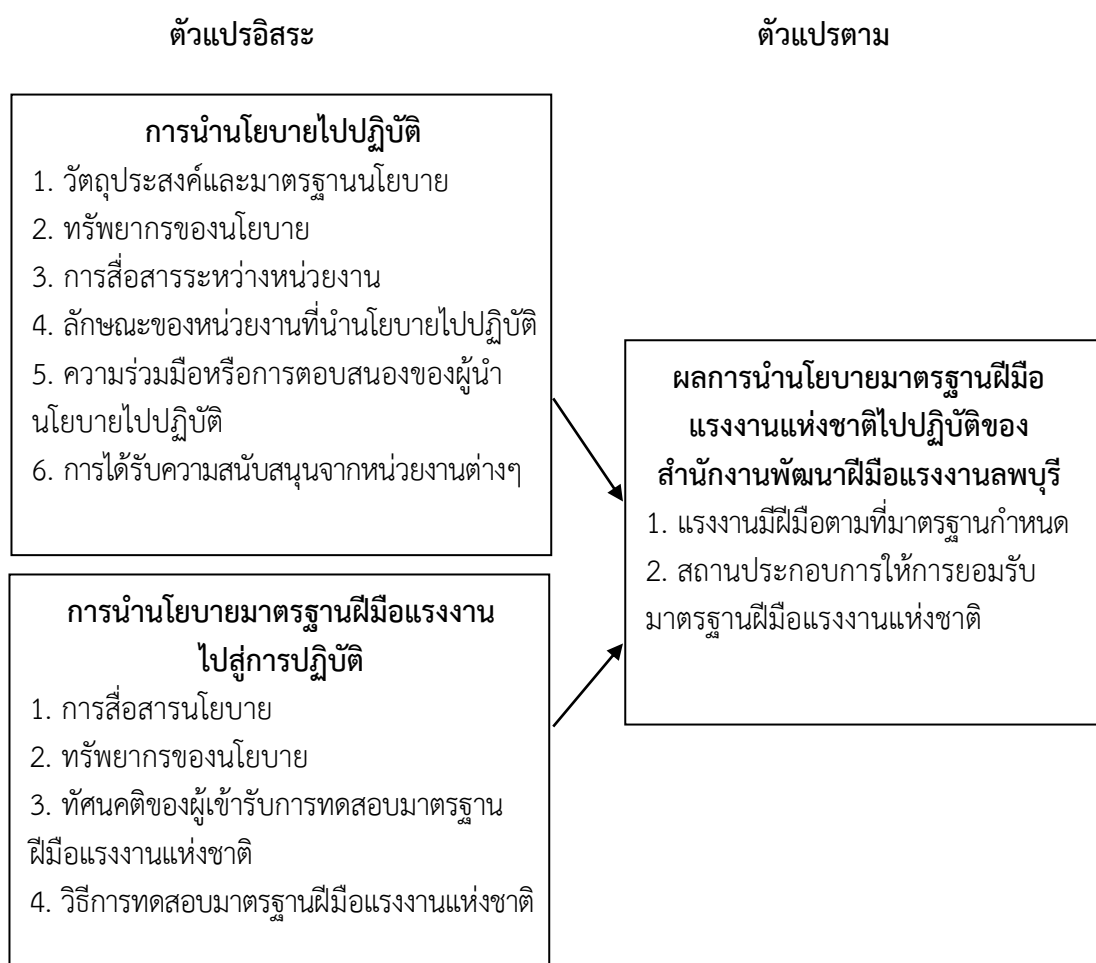
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี
2. เพื่อศึกษาผลของการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี ผู้วิจัยเลือกกรอบแนวคิดตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn ประกอบมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารระหว่างองค์การ ลักษณะของ

หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เจื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และความร่วมมือหรือ การตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (วรเดช จันทร, 2551, หน้า 121-128) จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนา ฝีมือแรงงานลพบุรี สำหรับกลุ่มผู้ที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานที่ทำงานในสถานประกอบการ ผู้วิจัยเลือกกรอบแนวคิดตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของ Edward ประกอบด้วย (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2552, หน้า 454) การสื่อสาร ทรัพยากร ทักษะของผู้ปฏิบัติ และโครงสร้างระบบราชการ โดยได้นำทั้ง สองแนวคิดสังเคราะห์ออกมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเลือกกลุ่มประชากรแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 139 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรีที่ปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี จำนวน 17 คน และ ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ จำนวน 122 คน (สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี, 2563)

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี หัวหน้าฝ่ายมาตรฐานฝีมือแรงงานและรับรองความรู้ความสามารถ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ และ หัวหน้างานหรือเจ้าหน้าที่ในสถานประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยได้สร้างเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา โดยลักษณะของคำถามมีทั้งคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ชุด แยกใช้กับกลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี 1 ชุด และผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ 1 ชุด

2.1.1 แบบสอบถาม สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี แบ่งเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประเภทตำแหน่ง และอายุราชการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ 6 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ดังนี้

มาตรฐานและวัตถุประสงค์	จำนวน 5 ข้อ
ทรัพยากรของนโยบาย	จำนวน 5 ข้อ
การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน	จำนวน 5 ข้อ
ลักษณะของหน่วยงาน	จำนวน 5 ข้อ
ความร่วมมือหรือการตอบสนอง	จำนวน 5 ข้อ
การได้รับความสนับสนุน	จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ คือ แรงงานมีฝีมือตามที่มาตรฐานกำหนด จำนวน 5 ข้อ

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่ผู้วิจัยกำหนด ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าจัดลำดับเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดมาตราวัดของ Likert's Scale มีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก

คะแนน 3 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย

คะแนน 1 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.1.2 แบบสอบถาม สำหรับผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ที่ทำงานในสถานประกอบการ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และจำนวนปีที่ผ่านมาการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ดังนี้

ด้านการสื่อสารนโยบาย	จำนวน 5 ข้อ
ด้านทรัพยากรของนโยบาย	จำนวน 5 ข้อ
ด้านทัศนคติฯ	จำนวน 5 ข้อ
ด้านวิธีการทดสอบฯ	จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ คือ แรงงานมีฝีมือตามที่มาตรฐานกำหนด จำนวน 5 ข้อ โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่ผู้วิจัยกำหนด ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าจัดลำดับเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดมาตรวัดของ Likert's Scale มีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก

คะแนน 3 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย

คะแนน 1 หมายถึง คำถามข้อนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ชุด แยกใช้กับเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี 1 ชุด และหัวหน้างานหรือเจ้าหน้าที่ในสถานประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 1 ชุด

2.2.1 แบบสัมภาษณ์ สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย มาตรฐานและวัตถุประสงค์ ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การได้รับความสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ และความร่วมมือหรือการตอบสนอง และผลของการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ ประกอบด้วย แรงงานมีฝีมือตามที่มาตรฐานกำหนด และสถานประกอบการให้การยอมรับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

2.2.2 แบบสัมภาษณ์ หัวหน้างานหรือเจ้าหน้าที่ในสถานประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย การสื่อสารนโยบาย ทรัพยากรของนโยบาย ทัศนคติของผู้เข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ วิธีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และผลของการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ ประกอบด้วยแรงงานที่มีฝีมือตามที่มาตรฐานกำหนด และสถานประกอบการให้การยอมรับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

2.3 การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.3.1 ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องมือวิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาบูรณาการการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามขอบเขตของการวิจัย

2.3.2 สร้างข้อคำถามตามกรอบแนวคิด

2.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบพิจารณาแก้ไขให้ข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3.4 เสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ หรือ IOC (สุรพล สุยะพรหม, และสุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, 2553, หน้า 126) ซึ่งต้องมีค่ามากกว่า 0.5 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.92 (แบบสอบถามสำหรับกลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี) และ 0.90 (แบบสอบถามผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ)

2.3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเจ้าหน้าที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 15 พระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน และผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานที่ทำงานในสถานประกอบการ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้

2.3.6 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามต้องมีค่ามากกว่า 0.70 – 1.00 (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2544, หน้า 172) ซึ่งทดสอบแล้วได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 (แบบสอบถามสำหรับกลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี) และ 0.83 (แบบสอบถามผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ)

2.3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่นมาใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 จากแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยชุดคำถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้แยกแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด ใช้กับกลุ่มประชากร จำนวน 2 กลุ่ม รวม 139 ชุด รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคลเพื่อขออนัดหมายวัน เวลา และ สถานที่ในการสัมภาษณ์เป็นการล่วงหน้า พร้อมทั้งอธิบายประเด็นของการสัมภาษณ์ให้ทราบ

3.2.2 เข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัน เวลา สถานที่ที่นัดหมายก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจนว่าจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปใช้ในการวิเคราะห์เชิงวิชาการเท่านั้น และขออนุญาตจัดบันทึกการสนทนา

3.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวมและวิเคราะห์สรุปผล

3.3 จากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งมีสถิติดังนี้

4.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

4.1.2 ค่าเฉลี่ยประชากร (Mean)

4.1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (Standard Deviation)

4.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และอภิปรายผลในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 58.80 อายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 47.10 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 เป็นข้าราชการ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 47.10 มีอายุราชการ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90

1.2 ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 อายุ 36-45 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 55.70 มีประสบการณ์ทำงาน 4-6 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติมาแล้ว 1-3 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรีตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับดังนี้ วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย ทรัพยากรของนโยบาย และความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ การได้รับความสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสื่อสารระหว่างหน่วยงาน และทรัพยากรของนโยบาย ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ การสื่อสารนโยบาย ทศนคติของผู้เข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ทรัพยากรของนโยบาย และวิธีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

3. ผลของการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรีด้านแรงงานมีมาตรฐานฝีมือตามที่มาตรฐานกำหนด อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสถานประกอบการให้การยอมรับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ จากความสนใจในการติดตามข่าวสารการทดสอบและจำนวนพนักงานที่สถานประกอบการ

ส่งเข้ามาทดสอบ และการนำผลการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติมาเป็นองค์ประกอบในการปรับเลื่อนตำแหน่งและปรับฐานเงินเดือน สำหรับผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ ด้านแรงงานมีมาตรฐานฝีมือตามที่มาตรฐานกำหนด อยู่ในระดับมาก ด้านสถานประกอบการ กิจการให้การยอมรับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เพราะว่าพนักงานที่ผ่านการทดสอบ มีทักษะในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ความผิดพลาดในการทำงานลดน้อยลง ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุลดน้อยลง

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี

1.1 เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี พบว่า นโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน เจ้าหน้าที่ที่การทำงานเป็นทีม มีการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน สำนักงานมีการสื่อสารเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไปยังฝ่ายต่างๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกลำดับของหน่วยงานอย่างชัดเจน และเมื่อมีปัญหาทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สำนักงานจะจัดประชุมเพื่อหาแนวทางและข้อสรุปในการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารแต่ละระดับชั้นรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่จะทำให้งานมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมตามสายงานในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม เมื่อจัดการทดสอบฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือทุกครั้ง นโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในจังหวัดลพบุรี และกรมพัฒนาฝีมือแรงงานให้การสนับสนุนงานมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศินี ขจัดมลทิน (2552) เรื่องการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติกรณีศึกษาสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 7 อุบลราชธานี พบว่า เมื่อได้รับมอบนโยบายและแนวทางปฏิบัติ สถาบันฯ มีการสื่อสารให้ทราบถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทันทีและมีการสื่อสารเป้าหมายและวัตถุประสงค์ไปยังฝ่ายต่างๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกลำดับขององค์กรอย่างชัดเจน ผู้บริหารของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานให้การสนับสนุนงานมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในจังหวัดลพบุรี

1.2 ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ พบว่า เอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติมีความครบถ้วนสมบูรณ์ และเจ้าหน้าที่สามารถสื่อสารให้เห็นถึงประโยชน์ของมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สถานที่ทดสอบฯ สะอาดและเป็นระเบียบและกรรมการทดสอบฯ ให้คำแนะนำและชี้แจง ข้อมูลเกี่ยวกับการทดสอบฯ ถูกต้อง ครบถ้วน สถานประกอบการให้การยอมรับผู้ผ่านการทดสอบฯ จากสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี และช่างที่ผ่านการทดสอบฯ กับช่างที่ไม่ผ่านการทดสอบฯ มีคุณภาพในการทำงานแตกต่างกัน วิธีการและเนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดสอบฯ มีความเหมาะสมทันสมัย และขั้นตอนการดำเนินการในการทดสอบฯ ภาคความสามารถมีความเป็นกลางและน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับการวิจัยของ ทศินี ขจัดมลทิน (2552) เรื่องการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติกรณีศึกษาสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 7 อุบลราชธานี พบว่า เจ้าหน้าที่สถาบันฯ ชี้แจงรายละเอียดงานมาตรฐานฝีมือแรงงานได้รับทราบอย่างชัดเจน

เอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติมีความครบถ้วนสมบูรณ์ แบบทดสอบมีความทันสมัยทันกับเทคโนโลยี และขั้นตอนการดำเนินการทดสอบฯ มีความน่าเชื่อถือ

2. ผลของการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ

2.1 เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี พบว่า แรงงานมีฝีมือตามที่มาตรฐานกำหนด ผู้ผ่านการทดสอบฯ มีความรู้ในหลักทฤษฎีเกี่ยวกับการทำงานเพิ่มมากขึ้น และสามารถประหยัดเวลาในการทำงานและลดปัญหาการประสพอุบัติเหตุจากการทำงานได้ สถานประกอบการให้การยอมรับในมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ จากความสนใจในการติดตามข่าวสารการทดสอบและจำนวนพนักงานที่สถานประกอบการส่งเข้ามาทดสอบ และการนำผลการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติมาเป็นองค์ประกอบในการปรับเลื่อนตำแหน่งและปรับฐานเงินเดือน สอดคล้องกับการวิจัยของ ทศน์ ขจัดมลทิน (2552) เรื่องการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติกรณีศึกษาสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 7 อุบลราชธานี พบว่า แรงงานที่ผ่านการทดสอบฯ สามารถลดอุบัติเหตุจากการทำงานได้ มีทักษะในการทำงานเพิ่มมากขึ้น และช่วยลดการสูญเสียวัตถุดิบในการผลิต สถานประกอบการมีความพอใจในสินค้าและบริการจากแรงงานที่ผ่านการทดสอบฯ และสถานประกอบการใช้ประโยชน์มาตรฐานฝีมือแรงงานเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

2.2 ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ พบว่า แรงงานมีฝีมือตามที่มาตรฐานกำหนด เมื่อผ่านการทดสอบฯ สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถประหยัดเวลาในการทำงานและลดปัญหาการประสพอุบัติเหตุจากการทำงานได้ สถานประกอบการให้การยอมรับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติพนักงานมีทักษะในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ความผิดพลาดในการทำงานลดน้อยลงส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุลดน้อยลง สอดคล้องกับการวิจัยของ ทศน์ ขจัดมลทิน (2552) เรื่องการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติกรณีศึกษาสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 7 อุบลราชธานี พบว่า แรงงานที่ผ่านการทดสอบฯ จะมีทักษะการทำงานเพิ่มขึ้นและสามารถนำความรู้ที่มีมาใช้ในการทำงานได้ขึ้น สถานประกอบการใช้ประโยชน์มาตรฐานฝีมือแรงงานเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน และสถานประกอบการมีความพอใจในสินค้าและบริการจากแรงงานที่ผ่านการทดสอบฯ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายมีความชัดเจน การสื่อสารเป็นตัวเชื่อมโยงสำคัญที่ทำให้นโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรีประสบความสำเร็จ ผู้ที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการทำงานเพิ่มขึ้น ความผิดพลาดที่เกิดจากการทำงานลดน้อยลง สถานประกอบการให้การยอมรับสามารถนำผลการทดสอบนี้มาเป็นเครื่องมือในการปรับเลื่อนเงินเดือนหรือปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้สถานประกอบการกิจการ ผู้ประกอบอาชีพ และประชาชนทั่วไป ได้ทราบถึงความสำคัญของมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติจึงถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนให้นโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านทรัพยากรของนโยบาย สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรีควรมองหาทางเลือกเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินการมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น ดำเนินการทำ MOU กับสถานประกอบการเพื่อลดค่าใช้จ่ายดำเนินการ เพื่อให้การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน เมื่อสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรีมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางหรือนโยบายในการปฏิบัติงานด้านมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่เปลี่ยนแปลงในทันที เพื่อไม่ให้ล่าช้าในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบการนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 15 หรือสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานในเครือข่าย เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดลพบุรี

เอกสารอ้างอิง

- ทัศนีย์ ขจัดมลทิน. (2552). การนำนโยบายมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติไปปฏิบัติ กรณีศึกษา
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 7 อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- วรเดช จันทรศร. (2551). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2552). นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด วิเคราะห์และกระบวนการ.
กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานลพบุรี. (2563). รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบกิจการ
ศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ
และผู้ประกอบอาชีพตามพระราชบัญญัติ ปึงบประมาณ 2563. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- _____. (2563). รายงานผลการดำเนินงานทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ปึงบประมาณ 2563.
ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- _____. (2564). คู่มือแผนการพัฒนาฝีมือแรงงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. ลพบุรี:
ผู้แต่ง.
- สุจินต์ ธรรมชาติ. (2544). การวิจัยภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุรพล สุธะพรหม, และสุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

The Development of Interactive Multimedia with Active Learning about The Solar System of The Department of Science Pratomsuksa 4

Thamonwan Taosiri

Sutithep Siripipattanakul

Educational Communications and Technology, Faculty of Education,
Kasetsart University

Corresponding Author: Thamonwan.ta@ku.th, Fedustt@ku.ac.th

Received: November 30, 2021 **Revised:** December 13, 2021 **Accepted:** December 17, 2021

Abstract

The objectives of research were to: 1) develop the interactive multimedia with active learning about The Solar System to reach efficiency index of 80/80, 2) compare the learning achievement of the pretest and posttest of the students using the interactive multimedia with active learning about the Solar System, and 3) study the satisfaction of Pratomsuksa 4 students on the study of using the interactive multimedia with active learning about The Solar System. The sample consisted of thirty Pratomsuksa 4 students in Anuban Lopburi School. The research instruments consisted of 1) the interactive multimedia with active learning about The Solar System lesson plan, 2) the interactive multimedia with active learning about The Solar System, 3) pretest and posttest, and 4) the satisfaction form of the interactive multimedia with active learning about The Solar System of the Department of Science Pratomsuksa 4 for the students. The data were analyzed using percentage, mean, S.D. and independent t-test.

The research findings revealed that: 1) the result of the development of the interactive multimedia with active learning about the solar system has efficiency index 81.16/87.83 that reached the criteria formulation, 2) the learning achievement after using the interactive multimedia with active learning higher than the mean of pretest at the statistical level of .01, and 3) the level of satisfaction on the interactive multimedia with active learning is highly satisfied.

Keywords: Active Learning, Interactive Multimedia, Solar System

การพัฒนา 멀티มีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ธมนวรรณ เทาศิริ

สุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล

สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (ศษ.ม.) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Corresponding Author: Thamonwan.ta@ku.th, Fedustt@ku.ac.th

ได้รับบทความ: 30 พฤศจิกายน 2564 ปรับปรุงแก้ไข: 13 ธันวาคม 2564 ตอรับตีพิมพ์: 17 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนา 멀티มีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนด้วยการใช้ 멀티มีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ 3) ศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ 멀티มีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลลพบุรี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ 2) มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ และการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าเปรียบเทียบแบบรวมกลุ่ม t-test

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการพัฒนา มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ มีประสิทธิภาพ 81.16/87.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการใช้ มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนรู้เชิงรุก, มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์, ระบบสุริยะ

บทนำ

สถานการณ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ เทคโนโลยีเข้ามา มีบทบาทเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับกระแส การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และไร้ขีดจำกัดของเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถเชื่อมทั้งโลกให้เป็นหนึ่งเดียว ในส่วนของการศึกษาซึ่งมี ความจำเป็นในการเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการขับเคลื่อน ประเทศไทยสู่ยุค 4.0 ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติหลักในการปฏิรูปการศึกษาของชาติ ในหลายด้าน โดยเฉพาะ หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกที่ได้ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษามากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 19)

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในปัจจุบันยังไม่ประสบผลสำเร็จ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบางระดับของการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากผลของการทดสอบระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561 ภาพรวมระดับชาติวิชาวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ร้อยละ 33.11 ในส่วนของโรงเรียนอนุบาลลพบุรี พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลการสอบตามมาตรฐานการเรียนรู้ของ การสอบปลายภาค ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สารที่ 7 มาตรฐาน ว 7.1 ดาราศาสตร์และอวกาศ ปีการศึกษา 2559 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.52 ปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 32.28 ปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.21 พบว่า คะแนนเฉลี่ยลดลงตามลำดับ (โรงเรียนอนุบาลลพบุรี, 2561, หน้า 1) ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลไปยังผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน วิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ ต่ำกว่าทุกวิชา ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สารที่ 3 วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ มาตรฐาน ว 3.1 เข้าใจองค์ประกอบ ลักษณะกระบวนการเกิดและวิวัฒนาการของเอกภพ กาแล็กซี ดาวฤกษ์ และระบบสุริยะ รวมทั้ง ปฏิสัมพันธ์ภายในระบบสุริยะที่ส่งผลต่อสิ่งมีชีวิตและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอวกาศ ตัวชี้วัดที่ 3 สร้างแบบจำลองแสดงองค์ประกอบของระบบสุริยะและอธิบายเปรียบเทียบคาบการโคจรของดาวเคราะห์ต่างๆ จากแบบจำลอง ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นพบว่า นักเรียนไม่สามารถสร้างจินตภาพตามความรู้ ไม่เข้าใจเรื่องหรือพบมโนคติที่คลาดเคลื่อน (Alternative concepts) สื่อเทคโนโลยีจึงมีความสำคัญ อย่างยิ่งในการทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เนื่องจากสื่อการสอนเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในเรื่องความคิด เมื่อครูสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และมีการตอบสนอง กับความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงเนื้อหาและการออกแบบบทเรียนให้มีความน่าสนใจให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติจะทำให้มีความอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการในการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนสนใจภาพเคลื่อนไหว มากกว่าภาพนิ่ง ซึ่งเหมาะสมกับมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์เพราะจะช่วยเน้นในเรื่องของการใช้เสียง มีลักษณะ เป็นวิดีโอ เนื่องจากผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หากได้มีการโต้ตอบหรือ

ปฏิสัมพันธ์กับสื่อการสอน อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน หากครูผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็น การยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างดี (สมเกียรติ สรรคพงษ์, 2562, หน้า 150) ซึ่งการใช้สื่อมัลติมีเดีย ในลักษณะปฏิสัมพันธ์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือทำกิจกรรม รวมถึงดูสื่อต่างๆ ด้วยตนเองได้ สื่อต่างๆ ที่นำมารวมไว้ในสื่อมัลติมีเดีย เช่น ภาพ เสียง วิดีทัศน์ จะช่วยให้เกิดความหลากหลายในการ ใช้คอมพิวเตอร์อันเป็นเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในแนวทางใหม่ที่ทำให้การใช้คอมพิวเตอร์น่าสนใจและ ได้รับความสนใจเพิ่มความสุขสนาน (ถาวร สายสืบ, 2559, หน้า 1) การสื่อสารในรูปแบบสื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive Media) นวัตกรรมสื่อปฏิสัมพันธ์ได้ใช้เทคโนโลยีประยุกต์สื่อประเภทต่างๆ ที่ใช้ร่วมกันได้ กับระบบคอมพิวเตอร์ ได้แก่ เสียง วิดีทัศน์ กราฟิก ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวต่างๆ ทำให้อ่านน่าสนใจ (อติเทพ แจ่มจินดา, 2562, หน้า 15) นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนขาดทักษะการปฏิบัติกิจกรรมการสืบค้น ข้อมูลตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผู้สอนควรใช้หลักการของการเรียนเชิงรุก (Active Learning) ในการพัฒนากิจกรรมสำหรับนักเรียน ทั้งวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การออกแบบรูปแบบการสอน ต่างๆ ให้เหมาะกับเนื้อหาและชั้นเรียนจะส่งผลให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและเป็นผู้คิดที่ไม่หยุดนิ่ง ทำให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ในบรรยากาศ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2560, หน้า 1) อีกทั้งเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการ เรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์จะเน้นทักษะกระบวนการที่นักเรียนเป็นผู้คิดลงมือ ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย การเรียนรู้โดยใช้ มัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์จะส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดขึ้นระหว่างที่นักเรียนใช้มัลติมีเดีย แบบมีปฏิสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี (สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2561, หน้า 64)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนามัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นการเรียนการสอน ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบเมื่อได้ใช้มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการ เรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการสอนเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ที่มีความแตกต่างในการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น อีกทั้งเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อนำผล ที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์กับ นักเรียนและครูต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนามัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการใช้มัลติมีเดีย ปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้มัลติมีเดีย ปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

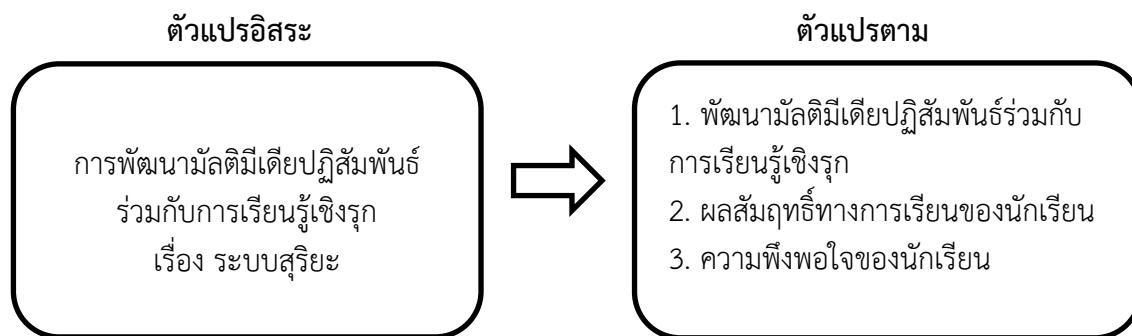
มัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ คือ สื่อประสมที่สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ (Interactivity Multimedia) คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สามารถจัดการกับข้อมูลภาพ และเสียง ให้แสดงผลบนจอ ในลักษณะที่โต้ตอบกับผู้ใช้ เป็นสื่อประสมที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐานในการเสนอสารสนเทศ หรือ การผลิตเพื่อเสนอข้อมูลประเภทต่างๆ (สำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2560, หน้า 1) การสื่อสารในรูปแบบสื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive Media) จะเห็นได้ว่า นักออกแบบสื่อปฏิสัมพันธ์ได้ใช้เทคโนโลยีประยุกต์สื่อประเภทต่างๆ ที่ใช้ร่วมกันได้กับระบบคอมพิวเตอร์ ได้แก่ เสียง วิดีทัศน์ กราฟิก ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวต่างๆ การนำสื่อเหล่านี้มาใช้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างผู้ใช้กับระบบโปรแกรมทำให้เกิดการโต้ตอบ (Interactive) ในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น การมองเห็น การสัมผัส การได้ยิน การได้กลิ่น รวมถึงการสร้างอุปกรณ์เสริมในการสื่อสาร (อดิเทพ แจ่มนาลาว, 2562, หน้า 15) กล่าวโดยสรุป ความหมายของมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ คือ สื่อประสมหรือมัลติมีเดียที่ผู้นำเสนอเรื่องราวโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ โดยผู้นำเสนอจะใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับโปรแกรมซอฟต์แวร์ในการสื่อความหมายโดยการผสมผสานสื่อหลายชนิด เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง กราฟิก (Graphic) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) เสียง (Sound) และวิดีโอ (Video) นำเสนอเพื่อสื่อสารเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้รับเข้าใจและมีกิจกรรมที่สามารถโต้ตอบทำให้เกิดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล และแนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญา คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญ ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 1) กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การบวนการเรียนการสอนที่เน้นการโต้ตอบในห้องเรียน โดยการโต้ตอบอาจแบ่งเป็นการโต้ตอบระหว่างผู้เรียน การโต้ตอบระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การโต้ตอบระหว่างผู้เรียนและมัลติมีเดียเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความจำ รวมถึงการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง และนำประสบการณ์การเรียนรู้มาแลกเปลี่ยนในห้องเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับออกมาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ระบบสุริยะ หมายถึง ระบบที่ประกอบด้วยดวงอาทิตย์ซึ่งเป็นศูนย์กลางของแรงดึงดูด รวมทั้งดาวเคราะห์ใหญ่ๆ และบริวารของดาวเคราะห์ ดาวเหล่านี้หมุนอยู่รอบๆ ดวงอาทิตย์ และมีวงโคจรอยู่ในแนวระนาบใกล้เคียงกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 40)

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย ศึกษาการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียโดยใช้ ADDIE Model มีลำดับขั้นตอนการสร้างมัลติมีเดีย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นตอนออกแบบ (Design) ขั้นการพัฒนา (Development) ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) ขั้นประเมินผล (Evaluation) (สุโสม บิลไบ, 2557)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลลพบุรี อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 295 คน โดยทุกห้องเรียนมีการจัดแบบคณะนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการจับสลาก สุ่มมาจำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แผนการสอนสาระการเรียนรู้มีผลอยู่ที่ 0.82 สามารถนำไปใช้งานได้

2.2 มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือโดยนำแนวคิดของ Addie มีลำดับขั้นการสร้างมัลติมีเดีย 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย (สุไม บิลโบ, 2557)

2.2.1 ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ผู้วิจัยได้ศึกษาแล้ววิเคราะห์เนื้อหาเรื่องระบบสุริยะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อที่ 1 การเรียนรู้เรื่องแบบจำลองของระบบสุริยะและการเรียงตำแหน่งดาวเคราะห์

หัวข้อที่ 2 ลักษณะทางกายภาพของดวงอาทิตย์และดาวเคราะห์ทั้ง 8 ดวง

2.2.2 ขั้นตอนออกแบบ (Design) นำเนื้อหาที่ได้จากขั้นการวิเคราะห์มาจัดทำ Storyboard โดยมีองค์ประกอบคือชื่อเรื่อง (Title) จำนวนกรอบ (Frame No.) และคำอธิบาย (Narration) เพื่ออธิบายให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนนำไปพัฒนา

2.2.3 ขั้นพัฒนา (Development) นำ Storyboard และคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสื่อทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจัดทำมัลติมีเดียตามลำดับขั้นตอนการสร้างมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรม Power Point เป็นโปรแกรมหลักในการสร้างมัลติมีเดีย โปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบกราฟิกใช้โปรแกรม Adobe Photoshop และโปรแกรม Adobe Illustrator

2.2.4 ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) เมื่อพัฒนาแล้วได้บทเรียนมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านสื่อทดลองใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะและนำไปปรับปรุงตามคำแนะนำ แล้วนำมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กับการจัดกิจกรรมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลลพบุรีที่มีผลการเรียนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของมัลติมีเดีย ผลการทดลองภาคสนาม จำนวน 30 (n=30) การหาประสิทธิภาพมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก E_1/E_2 มีค่าเท่ากับ 81.16/87.83

2.2.5 ขั้นประเมินผล (Evaluation) จัดทำแบบประเมินคุณภาพมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยผลการประเมินคุณภาพมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งมีคะแนนการประเมินเฉลี่ยรวมทุกประเด็นด้านคุณภาพเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.88$, S.D.=0.25) พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสม มากที่สุด คือ ด้านคู่มือการใช้งานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00$, S.D.=0.00) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.88$, S.D.=0.34) และด้านแบบทดสอบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.75$, S.D.=0.46)

2.3 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปตามเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 0.83 สามารถนำแบบทดสอบไปใช้ได้

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลจากการนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คะแนนอยู่ระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายความว่า พึงพอใจมาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Post-test Design

3.2 นำแบบทดสอบก่อนเรียนไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วตรวจบันทึกผลคะแนนไว้เป็นข้อมูล

3.3 จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ระบบสุริยะในรายวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 4 คาบ (เป็นเวลา 2 สัปดาห์) ครบทุกหัวข้อ

3.4 การทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจ โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลทางสถิติต่อไปโดยกำหนดรูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ (Likert, 1967) ดังนี้

- ระดับ 5 หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก
- ระดับ 3 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง
- ระดับ 2 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย
- ระดับ 1 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า) ดังนี้

- คะแนนระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายความว่า พึงพอใจมากที่สุด
- คะแนนระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายความว่า พึงพอใจมาก
- คะแนนระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายความว่า พึงพอใจปานกลาง
- คะแนนระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายความว่า พึงพอใจน้อย
- คะแนนระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายความว่า พึงพอใจน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์การหาประสิทธิภาพมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ระบบสุริยะ โดยใช้สูตร E_1/E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556)

4.2 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และการทำแบบทดสอบหลังเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้สถิติ independent t-test

4.3 วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้มัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นำเสนอผลวิจัย ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่างภาคสนาม จำนวน 30 คน โดยการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ดังนี้

ตาราง 1 ผลการหาประสิทธิภาพของมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่างภาคสนาม (n=30)

การหาประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
แบบฝึกหัดระหว่างเรียน E_1	20	16.23	81.16
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน E_2	20	17.56	87.83

จากตาราง 1 คะแนนการหาประสิทธิภาพของมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกของกลุ่มตัวอย่าง (n=30) คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน E_1 มีค่าเฉลี่ย = 16.23 และค่าร้อยละ 81.16 คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน E_2 มีค่าเฉลี่ย = 17.56 และค่าร้อยละ 87.83 พบว่า ผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพ 81.16/87.83 แสดงให้เห็นว่ามัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการใช้มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์มัลติมีเดียร่วมกับการเรียนเชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสอบ t-test (Independent t-test)

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสอบ t-test (Independent t-test) และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบ คะแนนสอบก่อนและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (n=30)

คะแนนทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test	sig
คะแนนก่อนเรียน	30	20	10.06	1.70	32.19	.000*
คะแนนผลสัมฤทธิ์	30	20	17.33	0.99		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังจากการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยพบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คะแนนก่อนเรียน ($\bar{X}$ =10.06, S.D.=1.70) และคะแนนผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X}$ = 17.33, S.D. = 0.99)

3. ผลความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการหาค่าเฉลี่ย

ตาราง 3 ผลความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเรียนด้วยการใช้มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n=30)

หัวข้อการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ด้านเนื้อหาการนำเสนอ			
1. นำเข้าสู่บทเรียนชัดเจน เข้าใจง่าย น่าติดตาม	5.00	0.00	มากที่สุด
2. เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยากทำให้เข้าใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เลือกศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
4. เมื่อไม่เข้าใจสามารถย้อนกลับเข้าไปเรียนรู้ได้	5.00	0.00	มากที่สุด
5. เนื้อหาชวนให้คิดศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ	4.33	0.58	มาก
6. เนื้อหามีความสนุก น่าติดตาม	4.33	0.58	มาก
7. ความรู้ที่ได้รับจากบทเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.33	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านเนื้อหาการนำเสนอ	4.62	0.50	มากที่สุด
ด้านภาพและภาษา			
8. ภาพ สีสันชัดเจน มีความสัมพันธ์กับคำบรรยาย	5.00	0.00	มากที่สุด
9. ใช้ภาษาถูกต้องสามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้	5.00	0.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านภาพและภาษา	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านเวลา			
10. การได้เรียนรู้ทันกับเวลาที่กำหนด	5.00	0.00	มากที่สุด
11. ความเหมาะสมของเวลากับคำบรรยาย	5.00	0.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านเวลา	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน			
12. จำนวนแบบทดสอบมีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
13. นักเรียนได้ทราบคะแนนทันทีหลังการทำแบบทดสอบ	4.67	0.58	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	4.83	0.41	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.86	0.32	มากที่สุด

จากตาราง 3 ผลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเรียนด้วยการใช้มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีคะแนนการประเมินเฉลี่ยรวมทุกประเด็น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.86$, S.D.=0.32) คะแนนเฉลี่ยรายด้านคือ ด้านภาพและภาษา ด้านเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=5.00$, S.D.=0.00) รองลงมา คือ ด้านแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x}=4.83$, S.D.=0.41) ส่วนด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ด้านเนื้อหาการนำเสนออยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x}=4.62$, S.D.=0.50)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า

1. การเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก มีความรู้และความเข้าใจ ในเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการวางแผนการออกแบบในการสร้างอย่างเป็นระบบ ซึ่งได้ศึกษาจากบทความ ตำราเรียน คู่มือครู ตลอดจนเอกสารต่างๆ เพื่อนำความถูกต้องของเนื้อหาที่น่าสนใจ และดำเนินการสร้างมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกตามขั้นตอนของการวิจัย โดยผ่านการหาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ มีคะแนนการประเมินเฉลี่ยรวมทุกประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.84$, S.D.=0.25) ทั้งนี้ได้มีการออกแบบตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนนันท์ อินทิตานนท์ (2561) การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียแบบโครงงานที่ส่งเสริมกระบวนการคิดแบบซินเนคติกส์ เรื่อง การเคลื่อนไหว 3 มิติ (STOP MOTION) ในรายวิชาหลักการสร้างภาพเคลื่อนไหว 2 มิติ และ 3 มิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งในส่วนของมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ มีเนื้อหาน่าสนใจ ประกอบด้วย ภาพกราฟิกภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบ ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกน่าเบื่อหน่ายกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้โต้ตอบและเมื่อไม่เข้าใจสามารถย้อนกลับไปศึกษาได้อีกเมื่อต้องการ ทั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และหาประสิทธิภาพตามกระบวนการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วไปหาประสิทธิภาพ ดังที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) กล่าวสรุปไว้ว่า ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ เมื่อผลิตสื่อหรือชุดการสอนแล้วต้องนำไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน คือ การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และภาคสนาม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว เพื่อหาประสิทธิภาพของมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ ซึ่งผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.16/87.83 ซึ่งถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ที่กำหนดไว้ 80.00/80.00 แสดงให้เห็นว่ามัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระหว่างเรียนนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจสามารถโต้ตอบได้อย่างถูกต้อง มีความกระตือรือร้นในการเรียน สามารถจดจำสิ่งต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกได้ดี และเมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้วทำให้มีคะแนนสูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นวัยที่สนใจใฝ่รู้ ชอบสิ่งแปลกใหม่ และตื่นตัวตลอดเวลา นักเรียนได้ฝึกคิดเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ได้ ทำให้นักเรียนมีความคงทนในการจดจำเนื้อหาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติพร ปานพุ่ม, และวงกต ศรีอุไร (2557) การพัฒนาสื่อ

มัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์เรื่องการทดลองวิทยาศาสตร์บนระบบปฏิบัติการ แอนดรอยด์ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.00/89.75 และผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อสื่อ
มัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก

3. ผลการทดสอบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก
เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจต่ออยู่ใน
ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่นักเรียนได้ใช้มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก
นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการนำเข้าสู่บทเรียนชัดเจน เข้าใจง่าย เนื้อหาน่าติดตาม เนื้อหาเรียงลำดับจากง่าย
ไปยากทำให้เข้าใจ นักเรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเอง เมื่อไม่เข้าใจสามารถ
ย้อนกลับเข้าไปเรียนรู้ได้ นอกจากนี้ยังมีภาพและสีชัดเจน มีความสัมพันธ์กับคำบรรยาย ใช้ภาษาถูกต้อง
สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้ เมื่อทำการทดสอบนักเรียนได้ทราบคะแนนทันทีหลังทำให้เกิดความ
ภาคภูมิใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลีลาวดี ชนะมาร (2563) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ภายหลังการทดลองโดยภาพรวม
มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระดับมาก

จากเหตุผลดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนามัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก
เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนได้คะแนนทดสอบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบ
สุริยะ สูงกว่าการทดสอบก่อนเรียน ถือได้ว่าการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก
เรื่อง ระบบสุริยะ เป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกกับการเรียน ทำให้เกิด
แรงจูงใจใฝ่รู้ ซึ่งเป็นแนวทางที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมี
ประสิทธิภาพได้

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นแนวทางในพัฒนามัลติมีเดียร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ซึ่งรูปแบบมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ เป็นการสื่อสารด้วยภาพ เสียง คำบรรยาย ภาพเคลื่อนไหว มีสีสันดึงดูด
ความสนใจของนักเรียน สามารถจัดทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น แบบฝึกหัด ชุดฝึกทักษะ เกม เป็นต้น
หากจัดทำตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละช่วงชั้นจะทำให้ นักเรียนได้เรียนรู้ และมีการ
โต้ตอบอย่างสนุกสนาน จัดได้ว่าเป็นการสื่อสารสองทางที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด เพราะได้เรียนรู้
ด้วยตนเองทุกเวลา สามารถย้อนกลับไปศึกษาใหม่หากไม่เข้าใจ ประกอบกับครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เชิงรุกอย่างหลากหลายจะทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ระบบสุริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและเมื่อนำมัลติมีเดียไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างพบว่าสามารถพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสามารถนำไปพัฒนาในการเรียนการสอนรายวิชาอื่นๆ ได้

2. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกนั้น มีข้อดีในการพัฒนานักเรียนให้เกิดความรู้ ความจำ ความเข้าใจมากขึ้น ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการโต้ตอบ ตอบสนองต่อมัลติมีเดีย อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจึงทำให้นักเรียนสรุปเนื้อหาจากการเรียนรู้ได้ และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไปในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการพัฒนามัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยได้เลือกสร้างมัลติมีเดียในรูปแบบออนไลน์จึงควรมีการพัฒนามัลติมีเดียในรูปแบบออนไลน์เพื่อให้นักเรียนสามารถนำมัลติมีเดียไปเรียนซ้ำและเรียนนอกสถานที่ได้

2. เนื่องจากการพัฒนามัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์หลังจากการเรียนรู้แล้ว จึงควรมีการพัฒนามัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกในการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆ เช่น ด้านการสื่อสาร ด้านภาษาและด้านการคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

3. ในการพัฒนามัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกครั้งต่อไป ควรมีการพัฒนาในรูปแบบ AR (Augmented Reality) เพื่อสามารถประยุกต์ใช้มัลติมีเดียกับเครื่องมือสื่อสารได้นอกเหนือจากคอมพิวเตอร์ และนักเรียนยังสามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมทำให้เกิดความน่าสนใจยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- จุฑามาศ เพิ่มขุนเจริญยศ. (2561). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). **การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ถาวร สายสืบ. (2559). **ความหมายของสื่อมัลติมีเดีย**. สืบค้น กันยายน 25, 2564, จาก http://www.edu.nu.ac.th/wbi/Multimediaforpresentation/index_intro.html.
- ธนันท์ อินทิดานนท์. (2561). **การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียแบบโครงการที่ส่งเสริมกระบวนการคิดแบบซินเนคติกส์ เรื่อง การเคลื่อนไหว 3 มิติ (STOP MOTION) ในรายวิชาหลักการสร้างภาพเคลื่อนไหว 2 มิติ และ 3 มิติสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2560, มกราคม-มิถุนายน). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้**. วารสารวิจัยราชชมงคลกรุงเทพ, 11(1), 85-93.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **ความหมายของระบบสุริยะ**. สืบค้น กันยายน 25, 2564, จาก <https://dictionary.orst.go.th/>.
- โรงเรียนอนุบาลลพบุรี. (2561). **รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- ลีลาวดี ชนมาร. (2563). **การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมเกียรติ สรรคพงษ์. (2562). **รูปแบบการส่งเสริมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุไม บิลโบ. (2557). **การออกแบบและพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย โดยใช้ ADDIE Model**. สืบค้น ธันวาคม 12, 2564, จาก <https://drsumaibinbai.files.wordpress.com/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560– 2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2561). **ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. สืบค้น พฤศจิกายน 16, 2562, จาก http://www.SummaryONETP6_2561.

สำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2560). การสื่อสารข้อมูลและระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

อดิเทพ แจ้ดนาลาว. (2562). เทคโนโลยีด้านสื่อปฏิสัมพันธ์. สืบค้น กันยายน 21, 2564, จาก <https://www.spu.ac.th/uploads/contents/20161216111200.pdf>.

อดิพร ปานพุ่ม, และวงกต ศรีอุไร. (2557). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์เรื่อง การทดลองวิทยาศาสตร์บนระบบปฏิบัติการ แอนดรอยด์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. New York: Wiley & Son.

The Development of Law Students' Learning Achievements in Labor Law and Labor Procedural Law (LW 2201406) Using Peer – Assisted Approach

Boonsanong Phokhum

Department of Law, Faculty of Humanities and Social Sciences

Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: boonsanongphokhum@gmail.com

Received: November 11, 2021 **Revised:** December 16, 2021 **Accepted:** December 22, 2021

Abstract

The purposes of this research were to develop the students' learning achievements in Labor Law and Labor Procedural (LW 2201406) course and to examine their satisfaction with towards this course using peer – assisted approach. The sample of this study was 45 students, who enrolled in the Labor Law and Labor Procedural Law (LW 2201406) course of the second semester in the academic year 2019 using purposive sampling. The instruments were four lesson plans which the range of item objective congruence was 1, pre-test and post-test which the range of item objective congruence was 0.50-1.00, and a satisfaction questionnaire which the range of item objective congruence was 0.66-1.00 and the reliability of 0.91. The data was analyzed by mean and standard deviation.

The results revealed that after learning, the students' learning achievements were higher than before learning, and overall, their satisfaction with the peer-assisted approach was at the highest level.

Keywords: Peer – Assisted Approach, Satisfaction, Learning Achievements

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงาน และวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์

บุญสนอง ภาคคำ

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Corresponding Author: boonsanongphokhum@gmail.com

ได้รับบทความ: 22 พฤศจิกายน 2564 ปรับปรุงแก้ไข: 16 ธันวาคม 2564 ตอรับตีพิมพ์: 22 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษารายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษารายวิชากฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงานต่อการเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 45 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.50 – 1.00 และแบบประเมินความพึงพอใจ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.66 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่วนความพึงพอใจที่มีต่อการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน, ความพึงพอใจ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทนำ

การเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่จะแก้ปัญหาของชาติและผลักดันประเทศให้เข้าสู่สังคมแห่งความรู้ (Knowledge – Based Society) โดยมีจุดประสงค์ที่มุ่งเน้นตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญและมุ่งยกระดับการถดถอยทางวิชาการของการศึกษา จัดหลักสูตรเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ และมีทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิตประจำวันให้สามารถเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้เปิดสอนหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตซึ่งในโครงสร้างหลักสูตรมีการเปิดการเรียนการสอนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน เป็นวิชาเอกบังคับ ซึ่งนักศึกษาทุกคนต้องลงทะเบียนเรียนในรายวิชานี้ จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ผู้สอนมักประสบปัญหาต่างๆ เช่น นักศึกษาเข้าห้องเรียนไม่สม่ำเสมอ เนื้อหาที่นักศึกษาต้องเรียนค่อนข้างมาก ต้องทำความเข้าใจเนื้อหาสาระอย่างต่อเนื่อง และเข้าใจอย่างถ่องแท้ นักศึกษาคนใดเรียนไม่ทันเพื่อนก็จะทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย ทำให้ไม่ค่อยสนใจ หรือทำให้ตนเองขาดความกระตือรือร้นในการเรียนส่งผลให้นักศึกษาส่วนหนึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่คุณสอนต้องคำนึงถึงคือ นักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกันในเรื่องของการรับรู้ ความสามารถในการตีความและเชื่อมโยงในตัวบทกฎหมาย ช้า เร็ว ไม่เท่ากัน ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จากรายงานผลการดำเนินการ มคอ. 5. ปีการศึกษา 2560) ผลการจัดการเรียนการสอน พบว่า จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน 36 คน นักศึกษาได้ผลการเรียนตั้งแต่ระดับ C ลงมาจำนวนทั้งสิ้น 15 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 (บุญสนอง ภาคำ, 2560) และในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จากรายงานผลการดำเนินการ มคอ. 5. ปีการศึกษา 2561 ผลการจัดการเรียนการสอน พบว่า จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน 30 คน นักศึกษาได้ผลการเรียนตั้งแต่ระดับ C ลงมา จำนวนทั้งสิ้น 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.66 (บุญสนอง ภาคำ, 2561)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้สอน จึงแสวงหาแนวทางในการพัฒนานักศึกษาที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและประสบความสำเร็จวิธีหนึ่งคือ วิธีการเรียนที่เรียกว่า การเรียนรู้ร่วมกันแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งเป็นวิธีการเรียนแบบช่วยเหลือกันโดยใช้กระบวนการทำงานร่วมกัน เรียนรู้ในลักษณะพึ่งพากัน และข้อดีของการสอนด้วยวิธีการแบบเพื่อนช่วยเพื่อนคือ ครูมีผู้เป็นตัวช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสามารถสื่อสารกับผู้เรียนด้วยภาษากายและภาษาพูดที่มีความเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้เรียนที่มีความสามารถในการรับรู้ช้ากว่าที่จะซักถามเพื่อนมากกว่าซักถามครู มีงานวิจัยจำนวนมากสนับสนุนวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เช่น อินทร์ชญาณ์ เจริญสุขเบญจา (2557, หน้า 4) เรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาเว็บไซต์ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาการพัฒนาเว็บไซต์ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าก่อนเรียน อินทรา ไพรัตน์ (2559, หน้า 7) เรื่องการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาที่มีต่อวิชาการจัดการผลิตและการดำเนินการ โดยจับคู่เพื่อนช่วยเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่าก่อนการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

(เปรียบเทียบกับคะแนนสอบย่อยครั้งที่ 1 กับคะแนนสอบปลายภาค) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนสอบย่อยครั้งที่ 1 กับคะแนนสอบย่อยครั้งที่ 2 พบว่า ร้อยละ 35.00 ของกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุษยากร ช้ายขาว, ผาสุก บุญธรรม, และเพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท (2560, หน้า 6) เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer – Assisted Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเท่ากับ 3.22 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 14.35 และยิ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 60

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจเลือกใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน ในภาคการศึกษา ที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 45 คน โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม แต่กลุ่มมีสมาชิกที่ความสามารถ จำนวนกลุ่มละ 5 คน ซึ่งมีทั้งนักศึกษาที่เรียนเก่งและเรียนอ่อน โดยมุ่งหวังให้นักศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจ ที่อยู่ในระดับดีสามารถนำความรู้ไปใช้อธิบาย แลกเปลี่ยนและช่วยเหลือเพื่อนที่มีผลการเรียนที่อยู่ในระดับอ่อนหรือต่ำกว่าผู้อื่นให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน โดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษารายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน ที่มีต่อวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน สมาชิกในแต่ละกลุ่มมีทั้งนักศึกษาที่เรียนเก่งและเรียนอ่อน ซึ่งนักศึกษาที่เรียนเก่งจะทำหน้าที่ช่วยเหลือ ทบทวนความรู้ให้เพื่อน มีการซักถามให้เกิดความเข้าใจระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีการแบ่งปันความรู้ช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อวัดและประเมินในระดับการเรียนการสอนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้สอนได้สร้างขึ้น

ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกชอบ ไม่ชอบต่อวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน ของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ที่ได้จากการทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ผู้สอนได้สร้างขึ้น

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ความหมายของการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การสอนแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist)” เป็นการจัดองค์ความรู้ก่อนการลงมือทำกิจกรรม (Learning Before Doing) เพื่อเป็นการแสวงหาผู้ช่วยที่มีความสามารถที่แตกต่างมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ เพื่อขยายกรอบความคิดให้กว้างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยอาศัยคนเป็นธงนำ (People Driven) เปิดมุมมองทางด้านความคิดที่หลากหลายจากการแลกเปลี่ยนกันระหว่างทีม หรือบุคคลต่อบุคคล

กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย หรือเป็นคู่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมโดยคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือให้มีการผลัดเปลี่ยนกันเพื่อเป็นผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทเรียน โดยครูผู้สอนมีหน้าที่เพียงให้คำแนะนำและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง กิจกรรมการสอนอีกประเภทหนึ่งที่จัดให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คือ เพื่อนช่วยเพื่อนในลักษณะ เก่งช่วยอ่อน เป็นวิธีการที่คนเก่งจะช่วยอธิบาย แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาให้แก่คนที่ผลการเรียนอ่อนกว่า การจัดกิจกรรมในลักษณะนี้เป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติ ประเมินผลทำให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ ได้พิจารณา และค้นหาความรู้ ความสามารถของตนเอง ให้ผู้เรียนได้มองเห็นภาพลักษณ์แห่งตนและมองเห็นคุณค่าของตนเองต่อความสำเร็จ ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้หล่อหลอมรัก และมีความพร้อมที่จะเรียน มีความสุขในการเรียน โดยเน้นให้มีการทำกิจกรรมการเรียนแบบต่อเนื่อง (นันทวัน วัฒนมงคลสุข, วรพงษ์ คุณเดชอมร, และศิรินาถ บุรณพงษ์, 2560, หน้า 280) ความสำคัญของการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมและกระตุ้นกระบวนการทางความคิดให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำบทเรียนได้ดีขึ้น การจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจำเป็นต้องสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันที่ส่งผลให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียนจนเกิดเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้กล้าที่จะพูดหรือเขียนออกมา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนทางโครงสร้างความรู้ของตนเองและมีพัฒนาการทางความคิดเป็นประโยชน์ร่วมกัน (สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข, 2553, หน้า 82)

การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง การเรียนการสอนที่รวมเอาหลักการเรียนแบบร่วมมือเข้าร่วมกับการเรียนเป็นรายบุคคลมาเป็นการเรียนเป็นกลุ่ม โดยนักเรียนแต่ละคนจะมีชุดการสอนคนละชุดเพื่อศึกษาเนื้อหาเดียวกัน ให้นักศึกษาในกลุ่มทำการศึกษาและเรียนรู้ร่วมกัน เมื่อนักเรียนคนใดมีปัญหาในการเรียนก็ปรึกษาหารือกับเพื่อนในกลุ่ม โดยครูผู้สอนจะให้ความเป็นอิสระแก่นักเรียนในการหาความรู้จากเพื่อนในกลุ่ม (อินทรา ไพรัตน์, 2559, หน้า 1049)

รูปแบบกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

พชร เทพปั้น (2558, หน้า 5-7) กล่าวว่า มีนักการศึกษาหลายท่านได้ประมวลการสอนที่มีแนวคิดจากกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนไว้มากมาย มีรายละเอียดดังนี้

1. การสอนโดยเพื่อนร่วมชั้น (Class wide-Peer Tutoring) เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทั้งสองคนที่จับคู่กันมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนทั้งสองสลับบทบาทเป็นทั้งนักเรียนผู้สอนที่คอยถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนผู้เรียน และนักเรียนผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการสอน

2. การสอนโดยเพื่อนต่างระดับชั้น (Cross-Age Peer Tutoring) เป็นการสอนที่มีการจับคู่ระหว่างผู้เรียนที่มีระดับอายุแตกต่างกัน โดยให้ผู้เรียนที่มีระดับอายุสูงกว่าทำหน้าที่เป็นผู้สอนและให้ความรู้ ซึ่งผู้เรียนทั้งสองคนไม่จำเป็นต้องมีความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน

3. การสอนโดยการจับคู่ (One-to-One Tutoring) เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูงกว่าเลือกจับคู่กับผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำกว่าด้วยความสมัครใจของตนเอง แล้วทำหน้าที่สอนในเรื่องที่ตนมีความสนใจ มีความถนัดและมีทักษะที่ดี

4. การสอนโดยบุคคลทางบ้าน (Home-Based Tutoring) เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสอน ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาความรู้ความสามารถแก่บุตรหลานของตนเอง ระหว่างที่บุตรหลานอยู่ที่บ้าน

หลักการใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน การใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน จะมีประสิทธิภาพสูงสุด ควรดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. เพื่อนผู้สอนจะต้องมีทักษะที่จำเป็น เช่น ความเข้าใจในจุดประสงค์ของการสอน จำแนกได้ว่าคำตอบที่ผิดกับคำตอบที่ถูกต่างกันอย่างไร รู้จักการให้แรงเสริมแก่เพื่อนผู้เรียน รู้จักบันทึกความก้าวหน้าในการเรียนของเพื่อนผู้เรียนและมนุษยสัมพันธ์แก่เพื่อนผู้เรียน

2. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลทั้งสองช่วยกันบรรลุเป้าหมายในการเรียน

3. ครูเป็นผู้กำหนดขั้นตอนในการสอนให้ชัดเจนและให้เพื่อนผู้เรียนดำเนินการตามขั้นตอนเหล่านั้น

4. สอนทีละขั้นหรือทีละแนวคิดจนกว่าเพื่อนผู้เรียนเข้าใจดีแล้ว จึงสอนขั้นต่อไป

5. ฝึกให้เพื่อนผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมการแสดงออกของเพื่อนผู้เรียนด้วยว่า พฤติกรรมใดแสดงว่าเพื่อนผู้เรียนไม่เข้าใจ ทั้งนี้จะได้แก้ไขให้ถูกต้อง

6. เพื่อนผู้สอนควรบันทึกความก้าวหน้าในการเรียนของเพื่อนผู้เรียนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้

7. ครูผู้ดูแลรับผิดชอบจะต้องติดตามผลการสอนของเพื่อนผู้สอนและการเรียนของเพื่อนผู้เรียนด้วยว่าดำเนินการไปในลักษณะใด มีปัญหาหรือไม่

8. ครูให้แรงเสริมแก่ทั้ง 2 คนอย่างสม่ำเสมอ

9. ช่วงเวลาในการให้เพื่อนช่วยเพื่อนไม่ควรใช้เวลานานเกินไป งานวิจัยระบุว่าระยะเวลาที่มีประสิทธิภาพ ในการให้เพื่อนช่วยเพื่อนในระดับประถมศึกษาอยู่ระหว่าง 15-30 นาที

10. เพื่อนผู้สอนมีการยกตัวอย่างประกอบการสอน จึงจะช่วยให้เพื่อนผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

หลักเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม

จินดา อยู่เป็นสุข (อ้างถึงใน พัชชา แก้วทอง, 2560, หน้า 21) ได้แสดงรูปแบบการแบ่งกลุ่มนักเรียน เพื่อใช้จัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนไว้ว่า แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-5 คน แบบคละความสามารถ โดยให้นักเรียนเสนอชื่อเพื่อนที่จะทำการสอนเพื่อให้ได้จำนวนคนเท่ากับจำนวนกลุ่ม และนักเรียนที่ถูกเสนอชื่อเต็มใจที่จะทำการสอนเพื่อน ต่อจากนั้นให้นักเรียนที่เหลือสมัครเข้ากลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้เรียน โดยมีข้อแม้ว่าแต่ละกลุ่มจะต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรอบปีที่ผ่านมาเป็น 0, 1, 2, 3, 4

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และทบทวนบทเรียน
2. ขั้นดำเนินการสอน แบ่งกลุ่มนักเรียน โดยในหนึ่งกลุ่มจะมีเด็กเก่ง ปานกลางและอ่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน นักเรียนศึกษาเนื้อหาร่วมกัน
3. ขั้นฝึกทักษะ นักเรียนทำแบบฝึกทักษะเป็นรายบุคคล โดยมีเพื่อนคอยดูแลช่วยเหลือ และครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ
4. ขั้นสรุปและทบทวน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนและเฉลยแบบฝึกทักษะพร้อมอธิบายข้อสงสัยและชี้แจงข้อบกพร่อง และนักเรียนทำแบบฝึกนอกเวลาเรียน โดยให้เพื่อนคอยช่วยสอน
5. ขั้นวัดและประเมินผล ควรตรวจคะแนนจากแบบฝึกทักษะและตรวจสอบพฤติกรรมจากแบบสังเกตพฤติกรรม

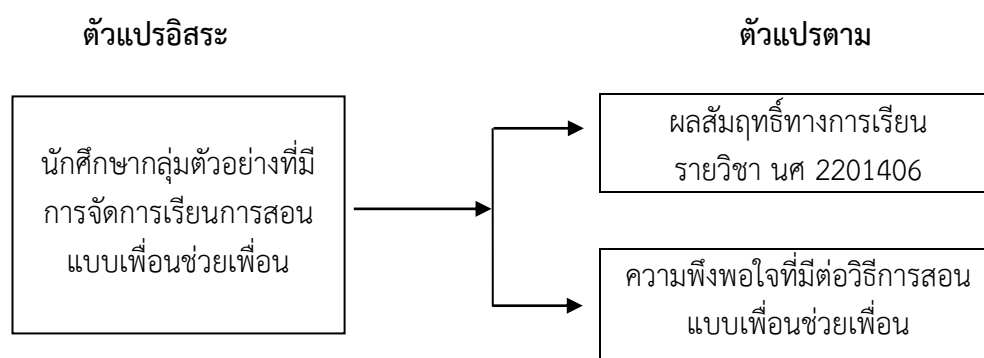
ประโยชน์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีประโยชน์สำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนมีบทบาทมากขึ้นและช่วยลดภาระของครู
 2. นักเรียนผู้สอนได้ช่วยเหลือเพื่อน ซึ่งเป็นการทบทวนความรู้และก่อให้เกิดความมั่นใจและความคงทนในการเรียนรู้มากขึ้น
 3. ผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น
 4. เป็นการสร้างความสัมพันธ์การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (พัชชา แก้วทอง, 2560, หน้า 25-27)
- กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อน แบ่งประเภทออกโดยผู้สอนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ผู้สอนที่มีอายุมากกว่าและผู้สอนที่มีอายุน้อยในวัยเดียวกันหรือชั้นเดียวกัน เป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ดูแลซึ่งกันและกัน คือ เพื่อนช่วยเพื่อนในลักษณะเก่งช่วยอ่อน เป็นวิธีการที่คนเก่งจะช่วยอธิบาย แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาให้แก่คนที่ผลการเรียนอ่อนกว่า ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติ ประเมินผล ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ ได้พิจารณาและค้นหาความรู้ ความสามารถของตนเอง มีหลักเกณฑ์ในการจัดสมาชิกภายในกลุ่มที่ต้องคัดความสามารถของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้เตรียมกระบวนการจัดการเรียนการสอน ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา นศ 2201406 และความพึงพอใจที่มีต่อวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ภาพ 1 กรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 198 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา นศ22014 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 45 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนรายวิชา นศ 2201406 จำนวน 4 แผน รวม 12 ชั่วโมง โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล 1 คน นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อๆ ละ 25 คะแนน รวม 50 คะแนน โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอน และด้านการวัดและประเมินผล นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.50 – 1.00

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน เป็นแบบวัดความพึงพอใจที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert จำนวน 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการสอน ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.66 – 1.00 แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 14 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของคอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักศึกษา โดยแจ้งวัตถุประสงค์และวิธีการเรียนให้นักศึกษาทราบและเข้าใจบทบาทของตนเองด้วยการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนที่กำหนดไว้เรื่องการคุ้มครองการใช้แรงงาน และค่าจ้าง

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน แล้วบันทึกผลคะแนน

3.3 ผู้สอนดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน รวม 12 ชั่วโมง แบบเพื่อนช่วยเพื่อนดังนี้

3.3.1 ผู้สอนชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการนำวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้ในรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน เรื่องการคุ้มครองการใช้แรงงานและค่าจ้างให้นักศึกษาทราบ ทั้งนี้เพราะวิธีการสอนแบบนี้เป็นกิจกรรมการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คือ เพื่อนช่วยเพื่อนในลักษณะที่เก่งช่วยอ่อน คือ คนที่เก่งจะช่วยอธิบายแนะนำ และช่วยแก้ปัญหาให้แก่คนที่มีความรู้เรียนอ่อนกว่า และจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น ด้วยการช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งมีวัยใกล้เคียงกัน มีความสนิทสนมกัน มีความกล้าที่จะซักถามกันเองได้ตลอดเวลา ซึ่งคาดว่าจะส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีผลการเรียนในระดับต่ำจะดีขึ้น

3.3.2 แบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย จำนวน 9 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แบบคละความสามารถ โดยให้นักศึกษาเสนอชื่อเพื่อนนักศึกษาที่จะทำการสอน จำนวน 9 คน ซึ่งนักศึกษาที่ถูกเสนอชื่อมีความยินดีและเต็มใจที่จะร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและให้นักศึกษาที่เหลือสมัครเข้ากลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้เรียน โดยดูจากผลคะแนนการเรียนของรายวิชาทางกฎหมายในรอบปีที่ผ่านมาซึ่งมีทั้ง 0, 1, 2, 3, 4 เข้าร่วมเป็นสมาชิกในแต่ละกลุ่ม

3.3.3 ดำเนินการสอนในตารางเรียนตามวันและเวลาปกติของรายวิชานี้

3.3.4 ในขณะที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจะมีการให้แบบฝึกหัด มีการศึกษากรณีตัวอย่างให้นักศึกษาไปร่วมกันศึกษา วิเคราะห์ทั้งในชั้นเรียนและให้ทำเป็นการบ้าน โดยให้ส่งตัวแทนกลุ่มมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ดังนั้น ในชั้นนี้ผู้วิจัยมีการสังเกตพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของนักศึกษาและเปิดโอกาสให้กับนักศึกษาที่เรียนเก่งที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนได้เข้าพูดคุยปรึกษาหารือได้

3.3.5 ผู้วิจัยได้กำหนดบทบาทหน้าที่ให้นักศึกษาผู้เป็นผู้สอนของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือทบทวนความรู้ให้เพื่อน มีการซักถามให้เกิดความเข้าใจระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีการแบ่งปันความรู้ให้กันและกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ตลอดเวลา เพื่อให้การเรียนรู้ของกลุ่มบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3.4 หลังจากทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสร็จแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับก่อนเรียน

3.5 หลังจากนั้นให้นักศึกษาทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) มาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ หาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

4.2 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การทดสอบ	จำนวน (N)	คะแนน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
ก่อนเรียน	45	50	24.64	5.01
หลังเรียน	45	50	36.17	3.95

จากตาราง 1 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน โดยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษารายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงานที่มีต่อวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ตาราง 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ประเด็นการประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
1. บรรยากาศของการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้นักศึกษามีความรู้สึกผ่อนคลาย	4.50	0.32	มาก
2. บรรยากาศของการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน	4.54	0.35	มากที่สุด
3. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม	4.45	0.35	มาก
4. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น โดยพยายามเตรียมตนเองในด้านเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายให้ทันเพื่อนๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันตลอดเวลา	4.38	0.45	มาก
5. กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.61	0.34	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้นักศึกษามีความสนุกและมีความสุข	4.43	0.35	มาก
7. กิจกรรมการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออกในการช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง	4.54	0.33	มากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงบทบาทการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี	4.63	0.40	มากที่สุด
9. วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นการสอนที่ช่วยแก้ปัญหาการเรียนไม่ทันเพื่อนได้	4.50	0.35	มาก
10. การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้นักศึกษาเข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น	4.54	0.33	มากที่สุด
11. การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีมากขึ้น	4.68	0.32	มากที่สุด

ตาราง 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความพึงพอใจ
12. การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้นักศึกษาสามารถนำวิธีการเรียนรู้แบบนี้ ไปปรับใช้กับวิชาอื่นๆ	4.63	0.34	มากที่สุด
13. การเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้นักศึกษาพัฒนาตนเองตลอดเวลา ซึ่งส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีมากขึ้น	4.65	0.34	มากที่สุด
รวม	4.55	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 2 แสดงว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.38) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.32) รองลงมาได้แก่ การเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้นักศึกษาพัฒนาตนเองตลอดเวลา ซึ่งส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.34) และที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ บรรยากาศของการเรียนทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น โดยพยายามเตรียมตนเองในด้านเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายให้ทันเพื่อนๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันตลอดเวลา ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.45)

อภิปรายผล

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชานศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิधिพิจารณาคดีในศาลแรงงาน โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มีประเด็นนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชานศ 2201406 กฎหมายแรงงานและพิจารณาคดีในศาลแรงงาน โดยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ เป็นเพราะการออกแบบกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกที่คละความสามารถ เมื่อได้เรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงทำให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.68) ทำให้นักศึกษาพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา ซึ่งส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.65) เพราะสมาชิกในกลุ่มจะมีนักศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนอยู่ในระดับดี จึงสามารถนำความรู้ไปใช้อธิบาย แลกเปลี่ยนและช่วยเหลือเพื่อนที่มีผลการเรียนที่อ่อนหรือต่ำกว่าสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม ซึ่งส่งผลทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น สำหรับบรรยากาศของการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = 4.65) นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงบทบาทการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ซึ่งโดยวัยของผู้เรียนและความเป็นเพื่อนกันทำให้มีการดูแลช่วยเหลือกันได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องรอผู้สอน

จากผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงานของผู้วิจัยดังได้กล่าวมาข้างต้น จะสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Sevenhuysen, et al. (2014) ที่นำกลวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเพิ่มศักยภาพของนักศึกษาในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อยู่แล้ว เมื่อเขาได้ช่วยแนะนำเพื่อน เขาจะมีการทบทวนความรู้เป็นเหตุให้เขามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีมากขึ้น ในขณะเดียวกันผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนระดับต่ำเขาจะได้คำแนะนำและการสอนในจุดที่บกพร่องจากเพื่อน ทำให้พวกเขามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรูที่ดีขึ้น ในงานวิจัยนี้ได้นำเสนอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้เรียนในรูปแบบค่าเฉลี่ย ซึ่งไม่ได้แสดงผลแยกระหว่างเด็กเก่งและเด็กอ่อนที่ถูกจับคู่กันในการทดลอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพรรณิ ภูอ่อนสี (2555) ได้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่องร่ายมาตรฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัจฉริยา โชติกลาง (2556) เรื่องการพัฒนาชุดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนวิชาหลักการตลาดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่า นักศึกษา ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมชุดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลของรายงานการวิจัยของ เต็มศิริ จุ้ยสุขะ, ธนาดี บานแย้ม, ภัททชญา คำพวง, และศศิธร ชูแก้ว (2559) เรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาในรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนำผลสัมฤทธิ์ของวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และแบบปกติมาเปรียบเทียบกัน จะเห็นได้ว่าวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์และความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษารายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงานที่มีต่อการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้นักศึกษามีโอกาสในการช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างแท้จริง มีความรู้สึกผ่อนคลาย มีความสุข สนุกกับการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ในส่วนประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับ คือ ทำให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น มีนักศึกษาบางส่วนได้อธิบายกับผู้วิจัยว่า ยังไม่เคยได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาก่อน โดยมีการแบ่งกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มความสามารถกัน ทำให้มีโอกาสได้ทำความเข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น ทำให้นักศึกษาพัฒนาตนเองตลอดเวลา ซึ่งส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีมากขึ้น และผลดีของการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่นักศึกษามีความรู้สึกว่าดีอีกมุมมองหนึ่ง คือ การให้เพื่อนที่เข้าใจช่วยสอนเพิ่มก็ทำให้เข้าใจมากขึ้น อาจเป็นเพราะด้วยอายุที่เท่าๆ กัน และเป็นไปแบบซ้ำๆ จึงเข้าใจมากขึ้น

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงานที่มีต่อวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของผู้วิจัยดังได้กล่าวมาข้างต้น จะสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ จิตราวดี จิราวัฒนาพร (2555) เรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย สาระนาฏศิลป์ โดยใช้วิธีการแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย

สารานุกรมศิลป์โดยใช้วิธีการแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ อัจฉริยา โชติกลาง (2556) เรื่องการพัฒนาชุดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนวิชาหลักการตลาด ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัย ครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา ขาวสนิท, รัฐวรรณ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, จิตินันท์ ผิวนิล, และ เพชรภรณ์ ปังฉิมพิหงส์ (2559) เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ในรายวิชาประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขาย้อยวิทยา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ในด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ในภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก .67 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร คงคำ (2561) เรื่องผลการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยประเภทขิม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยประยุกต์ใช้วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า ผลของเจตคติของการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 2 ด้วยการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยประเภทขิม โดยประยุกต์ใช้วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยพบรูปแบบวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีการสอนที่สามารถนำมา ปรับใช้ในการสอนให้กับนักศึกษาสาขาวิชาประวัติศาสตร์ได้อีกรูปแบบหนึ่ง รูปแบบวิธีการสอนแบบเพื่อน ช่วยเพื่อนเป็นวิธีการสอนที่แตกต่างไปจากการเรียนการสอนในลักษณะเดิมที่เป็นการสอนแบบบรรยาย เพราะวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการสอนที่ทำให้นักศึกษาได้มีการช่วยเหลือกันในการเรียน การสอน ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและทบทวนความรู้ได้ตลอดเวลา จากการปรึกษาซักถามร่วมกับเพื่อน จากการศึกษารูปแบบวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถ นำมาใช้ได้จริงในการเรียนสอนส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาผู้วิจัยใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผู้สอนแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มเล็กๆ ประกอบด้วย สมาชิกภายในกลุ่ม จำนวน 5 คน ดังนั้น การจัดคณะจำนวนนักศึกษภายในกลุ่มผู้สอน ก็ต้องให้ความสำคัญเช่นกัน โดยต้องคำนึงถึงจำนวนนักศึกษามีผลการเรียนดีและผู้ที่มีผลการเรียนอยู่ใน ระดับอ่อน ควรอยู่ในอัตราส่วนที่มีความเหมาะสม
2. ผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อการวางแผนการสอนที่ดี
3. ผู้สอนต้องอธิบายชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอย่างเป็นขั้นตอน และชัดเจน
4. ผู้สอนต้องอำนวยความสะดวกและควรตรวจสอบความก้าวหน้าทั้งผู้ช่วยสอนและผู้ถูกสอน อาจตรวจสอบได้ทุกสัปดาห์ เพื่อดูความก้าวหน้าและสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในรายวิชาอื่นๆ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการสอนตามแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับการสอนรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้เห็นความแตกต่าง หรือความเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เอกสารอ้างอิง

- จิตราวดี จิราวัฒนาพร. (2555, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย สารนาฏศิลป์โดยใช้วิธีการแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**, 7(1), 45-46
- เต็มศิริ จุ้ยสุขะ, ธนาดี บานแย้ม, ภัททภา คำพวง, และศศิธร ชูแก้ว. (2559). การศึกษา ผลการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน อาชีวศึกษาในรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ. ใน **การประชุมวิชาการ The 5th PSU Education Conference “ Instructional Design Autonomous Learner” วันที่ 19 – 20 ธันวาคม 2559**. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นันทวัน วัฒนมงคลสุข, วรพงษ์ คุณเดชอมร, และศิรินาถ บุณยพงษ์. (2560, กันยายน-ธันวาคม). เทคนิคการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน”. **Journal of Akhonratchasima College**, 11(3), 277-278.
- เนตรนภา ขาวสนิท, รัฐวรรณ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, ฐิตินันท์ ผิวนิล, และเพชรภรณ์ ปัจฉิมพิงษ์. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนในรายวิชา ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเขาย้อยวิทยา จังหวัดเพชรบุรี. ใน **การประชุมวิชาการระดับชาติราชภัฏเพชรบุรีวิจัยเพื่อแผ่นดินไทยที่ยั่งยืน ครั้งที่ 6 วันที่ 9 กรกฎาคม 2559**. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บุษกร ช้ายชา, ผาสุก บุญธรรม, และเพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท. (2560, กันยายน-ธันวาคม). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-assisted learning) เพื่อพัฒนาทักษะ การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชนเผ่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**, 10(3), 77-86.
- พชร เทพปิ่น. (2558). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการลับมีดกลึง รายวิชางานเครื่องมือกลเบื้องต้น นักศึกษาแผนกวิชาอิเล็กทรอนิกส์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยวิธีการจับคู่ฝึก แบบเพื่อนช่วยเพื่อน วิทยาลัยเทคโนโลยีเมโทร จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยาลัย เทคโนโลยีเมโทร.
- พัชชา แก้วทอง. (2560). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียน คณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้เทคนิคกลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับวิธีการสอนแบบเอ็กซ์พลิชิต. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี**.
- บุญสนอง เกาคำ. (2560). รายงานผลการดำเนินการ มคอ. 5 รายวิชา นศ 2201406 กฎหมาย แรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- _____. (2561). รายงานผลการดำเนินการ มคอ. 5 รายวิชา นศ 2201406 กฎหมายแรงงาน และวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (2553, ตุลาคม-มีนาคม). การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น. วารสารญี่ปุ่นศึกษา, 27(1), 81–96.
- สุพรรณิ ภู่ออนศรี. (2555). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง รำวงมาตรฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภาพร คำคง. (2561). ผลการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยประเภทขิม สำหรับนักศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยประยุกต์ใช้วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัจฉริยา โชติกลาง. (2556). การพัฒนาชุดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน วิชาหลักการตลาดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ราชบุรี: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- อินทร์ชญาณ์ เจริญสุขเบญจา. (2557). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาเว็บไซต์ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน. เอกสารเสนอต่อการประชุมวิชาการ ระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 4: 2557. การพัฒนางานวิจัยบนฐานแนวคิดใหม่ เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- อินทรา ไพรัตน์. (2559). การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาที่มีต่อวิชาการจัดการการผลิต และการดำเนินการ โดยจับคู่เพื่อนช่วยเรียน. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ และนานาชาติครั้งที่ 7 วันที่ 23 มิถุนายน 2559. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Sevenhuysen, S., et al. (2014, December). Educators and students prefer traditional clinical Education to a peer – assisted learning model, despite similar student Performance outcomes a randomized trial. *Journal of Physiotherapy*, 60(4), 209-216.

Applying the Practices of Mahayana Bodhisattvas as the Guideline for Peaceful Society

Rattana Panyapa

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Apinun Thaminlad

Chinese Program, Faculty of Liberal Arts, Kalasin University

Corresponding Author: rattana.p@ubru.ac.th

Received: September 16, 2021 Revised: October 1, 2021 Accepted: October 7, 2021

Abstract

The objectives of this article are to present the three principles of practice of Bodhisattvas in Mahayana Buddhism, namely, Mahajaturapanidhana, Trividhanasila, and Appamanya, and the results of a synthesis of the application of such principles for peace in society. Mahajaturapanidhana is the principle of great determination to help all beings, overcome desires, enlighten Buddha's Dharma, and achieve Buddhahood. Trividhanasila is the principle of dealing with oneself and others by protecting oneself from evil, virtuous conduct, and conducting beneficially for all beings. Appamanya consists of three principles for laying one's mind on the positive side, namely, goodwill towards others (metta), desire to help others (karuṇā), and rejoicing in the happiness of others (muditā), and ignorance with wisdom destroying prejudice and negative energy (upekkhā). These three great principles can be synthesized into four guidelines for living for a peaceful society, namely, 1. reaching the Buddha Dharma and practicing it with wisdom, 2. Cultivating evil and negative energies by controlling oneself in the course of charity and rejoicing in the success of others, 3. living for success as a personal goal and peace as a social goal, and 4. living in a way of compassion for others and self-control from negative energy, malice, and all cravings.

Keywords: Trividhanasila, Mahajaturapanidhana, Practice of Bodhisattvas, Appamanya

การประยุกต์ใช้หลักปฏิบัติของพระโพธิสัตว์ในพระพุทธศาสนา มหายานเป็นแนวทางแห่งสังคมสันติสุข

รัตนะ ปัญญาภา

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

อภินันท์ ธรรมอินทร์ลาด

สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Corresponding Author: rattana.p@ubru.ac.th

ได้รับบทความ: 16 กันยายน 2564 ปรับปรุงแก้ไข: 1 ตุลาคม 2564 ตอรับตีพิมพ์: 7 ตุลาคม 2564

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอหลักปฏิบัติของพระโพธิสัตว์ในพระพุทธศาสนา มหายาน 3 ประการ คือ มหาจตุรปณิธาน ตรีวิธานศีล และอัปปมัญญา และผลการสังเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักการดังกล่าวเพื่อเป้าหมายคือสันติสุขในสังคม มหาจตุรปณิธานถือเป็นหลักการแห่งความมุ่งมั่นอันยิ่งใหญ่ที่จะช่วยเหลือสรรพสัตว์ เอาชนะกิเลส บรรลุปุทธธรรม และบรรลุปุทธภาวะ ตรีวิธานศีลเป็นหลักปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น ด้วยการระวังไม่ให้เกิดความชั่วในตน ประพฤติแต่กุศลกรรม และประพฤติประโยชน์แก่สรรพสัตว์ ส่วนอัปปมัญญาเป็นหลักการเพื่อให้จิตอยู่ในด้านบวกด้วยการปรารถนาดีต่อผู้อื่น (เมตตา) ปรารถนาจะช่วยเหลือผู้อื่น (กรุณา) ยินดีในความสุขของผู้อื่น (มุทิตา) และวางใจได้ด้วยปัญญา ทำลายอคติและพลังงานลบได้ (อุเบกขา) ทั้ง 3 หลักการนี้สรุปเป็นแนวทางแนวทางดำรงตนเพื่อสังคมสันติสุขได้ 4 ประการ คือ 1. เข้าถึงแก่นพุทธธรรม ปฏิบัติตามด้วยปัญญา 2. สรรวมระวังกิเลสร้าย ยับยั้งชั่งใจ ไม่ลุอำนาจความอาฆาต อคติและพลังงานด้านลบ ควบคุมตนในครองแห่งกุศลกรรม ชื่นชมยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น 3. ประพฤติตนในวิถีทางที่เอื้ออาทรต่อผู้อื่นและไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน ไม่ว่าจะกรณีใด และ 4. ดำเนินชีวิตโดยเล็งเป้าหมายส่วนตนและสังคมไปพร้อมกันเฉกเช่นพระโพธิสัตว์ กล่าวคือเป้าหมายส่วนตนก็สำเร็จ ในขณะที่คนอื่น ๆ และสังคมพลอยได้รับประโยชน์จากความสำเร็จของตน

คำสำคัญ: ตรีวิธานศีล, มหาจตุรปณิธาน, หลักปฏิบัติของพระโพธิสัตว์, อัปปมัญญา

บทนำ

แนวคิดเรื่องความเป็นพระโพธิสัตว์ในพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายานมีความแตกต่างกัน ฝ่ายเถรวาท หมายถึง ผู้มุ่งบรรลุโพธิญาณบำเพ็ญบารมีเพื่อก้าวสู่โพธิญาณหรือการได้ตรัสรู้ในที่สุด แต่พระพุทธศาสนามหายาน กลับหมายถึง บุคคลที่บำเพ็ญบารมีเพื่อเป็นพระพุทธเจ้าหรือผู้ที่จะเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต แต่เมื่อพิจารณาหลักการของพระโพธิสัตว์โดยทั่วไปมุ่งถึงการช่วยเหลือสรรพสัตว์ ให้พ้นความทุกข์ หมายถึงผู้ที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ดังที่ เสฐียร พันธงชัย (2542, หน้า 251) และ สุชีพ ปุญญานุภาพ (2541, หน้า 76) ให้คำนิยามในลักษณะเดียวกันว่า โพธิสัตว์ คือ ผู้ซึ่งอยู่ในโพธิ คือ ความรู้ หมายถึงผู้ที่เข้าถึงความเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต ตามนิยามดังกล่าวนี้ จะพบว่า ลักษณะของพระโพธิสัตว์คือผู้ที่บำเพ็ญตนเพื่อก้าวสู่พุทธภาวะ ซึ่งตามหลักการของพระพุทธศาสนามหายานเชื่อว่า สรรพสัตว์มีโพธิจิตหรือพุทธภาวะอยู่ในตัว กล่าวคือ มีธาตุบริสุทธิ์อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางสู่สภาวะแห่งการบรรลุธรรมนี้แฝงอยู่ เราอาจจะเรียกว่าโพธิจิตเป็นมูลรากเดียวกับพระพุทธภาวะ (องสร ภาณมธุรส (บ่าวเอ็ง), 2502, หน้า 42) อันเป็นศักยภาพแฝงหรือความสามารถในการบรรลุธรรมของสรรพสัตว์ ซึ่งมีอยู่อย่างเสมอภาค แม้แต่ปุถุชนที่ยังมีอวิชชาบดบังธรรมชาติแห่งพุทธะอยู่ ถ้าได้รับการขัดเกลาความมืดที่ปิดบังธรรมชาติแห่งพุทธะนี้ออกไปจะพบกับความสว่างแจ้งใสบริสุทธิ์แห่งจิตนี้เท่าเทียมกัน (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2561, หน้า 158) ตามทัศนะผู้เขียน พระโพธิสัตว์โดยนัยนี้ จัดอยู่ในธยานิโพธิสัตว์ เป็นพระโพธิสัตว์ผู้บำเพ็ญบารมีบริบูรณ์ ครบถ้วนแล้ว และสำเร็จเป็นธยานิโพธิสัตว์ หรือพระโพธิสัตว์ในสมาธิโดยยั้งไว้อย่างไม่เสด็จเข้าสู่พุทธภูมิ เพื่อจะโปรดสรรพสัตว์ต่อไปอีกไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งรวมพระโพธิสัตว์สำคัญฝ่ายมหายานอยู่ด้วย กล่าวคือ เจ้าแม่กวนอิม หรือ พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ผู้มีคุณธรรมพิเศษคือ มหากรุณา (พระมหาสมจินต์ สมมาปญโญ, 2544, หน้า 247)

นอกจากนี้ พระพุทธศาสนามหายานส่วนใหญ่แบ่งพระโพธิสัตว์ออกเป็น 2 ประเภท คือ มานุสีโพธิสัตว์ ได้แก่ มนุษย์ธรรมดาที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นพระโพธิสัตว์ ด้วยการปลุกมหากุณาขึ้นในตน และมีความมุ่งมั่นที่จะช่วยผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์และด้วยการไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และ อุตตรภาวโพธิสัตว์ คือ ผู้ที่เข้าถึงบารมีระดับที่ 6 เข้าถึงปัญญาในระดับหลุดพ้น (ปรัชญา) ระดับนี้จึงเป็นภูมิคุ้มกันพิเศษผู้ที่ผู้บรรลุจะไม่ตกต่ำและหลังตายพระโพธิสัตว์ประเภทนี้ปฏิเสธที่จะเข้าถึงนิรวาณชนิดที่หนึ่ง อันจะทำให้ได้ต้องมามีปฏิสัมพันธ์กับโลก พระโพธิสัตว์เหล่านี้ยังคงทำหน้าที่อยู่ในสังสารวัฏ และกฎแห่งสังสารวัฏก็เป็นผลสะท้อนจากพระโพธิสัตว์ คำที่ใช้เรียกพระอุตตรภาวโพธิสัตว์อย่างเป็นทางการในคัมภีร์คือพระมหาสัตว์ (สัตว์ผู้ยิ่งใหญ่) เพื่อแสดงว่าท่านเป็นผู้ส่งส่งกว่าสัตว์โลกแห่งสังสารวัฏ ดังนั้น จึงมีการวาดภาพพระโพธิสัตว์ให้ประดับประดาด้วยเพชรอย่างเจ้าชายและสวมมงกุฎ 5 ชั้น (ชูมนัน, 2546, หน้า 82)

จากนิยามของพระโพธิสัตว์ดังกล่าว จะพบว่า มุ่งถึงการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อช่วยเหลือผู้ที่หลงผิดและเห็นผิด ตามแนวทฤษฎีปรัตถนิยม อันเป็นระบบที่อุทิศเพื่อผู้อื่นจากกุศลจิตตามคติมหายานขึ้น ซึ่งมีแนวคิดรองรับ 3 ประการคือ 1) การเน้นเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่น 2) ลักษณะของพระพุทธเจ้ากับโพธิ กล่าวคือ ความรู้หรือโพธิของพระพุทธเจ้าคือ ศูนย์ตา ซึ่งเป็นความจริงอันสูงสุด เป็นสภาวะของทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นปรัชญา เป็นอไทวะ และ 3) การเน้นวิธีการหลุดพ้นด้วยศรัทธา ซึ่งจากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ทำให้เห็นพระโพธิสัตว์กลายเป็นอุดมคติในแบบทฤษฎีปรัตถนิยม โดยสาเหตุข้อแรกมีผลต่อการบำเพ็ญธรรมของพระโพธิสัตว์ด้านความมีกรุณาโดยตรง ข้อที่สองเป็นเหตุให้ทุกคนเป็นพระโพธิสัตว์ได้ และมีผลต่อ

การบำเพ็ญธรรมของพระโพธิสัตว์ในด้านปรัชญา หรือแสดงความคิดเรื่องศุขนุตา ส่วนข้อที่สามมีผลต่อลักษณะของพระโพธิสัตว์หรือหน้าที่ของพระโพธิสัตว์รวมทั้งให้เกิดพระโพธิสัตว์ประเภทต่างๆ ด้วย (พระมหาพูนศักดิ์ วชิรวโส (กมล), 2559, หน้า 112-119)

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติตนของพระโพธิสัตว์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายคือความเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต พบว่า มีงานวิจัยที่กล่าวถึงหลักการนี้มากพอสมควร เช่น พระมหาสมยศ อภัยสุโต (เสนานุช) (2546, หน้า 129) พระสันติ สิทธิสมบุญ (ถ่ออาจ) (2554, หน้า 152) พระปรีชา เกียนกือ (โพธิ์เงิน) และคนอื่นๆ (2561, หน้า 4030 - 4040) ชานี แสงภักดี (2558, หน้า 70) Bannarujji, & Mahatthanadull (2018, หน้า 151-160) Oldmeadow (1997, หน้า 181-194) และ Ratnayaka (1985, หน้า 85-110) ทั้งในแง่ของหลักการความเป็นพระโพธิสัตว์และวิธีปฏิบัติตนของพระโพธิสัตว์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายคือความเป็นพระพุทธเจ้า ในบทความจึงขอเสนอหลักการปฏิบัติที่โดดเด่นและเป็นแนวทางที่มนุษย์ปุถุชนทั่วไปสามารถนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดสันติสุขของโลกใบนี้ได้อย่างแท้จริง 3 หลักการ คือ มหาจตุรปณิธาน ตรีวิธานศีล และ อัปปมัญญา ตามลำดับ โดยประเด็นหลักที่ต้องการนำเสนอคือ แนวทางการประยุกต์ใช้หลักปฏิบัติของพระโพธิสัตว์ทั้งสามประการดังกล่าวในพระพุทธศาสนาหายานเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับมนุษย์เพื่อก่อให้เกิดสันติสุขในสังคม

มหาจตุรปณิธาน: หลักการแห่งความมุ่งมั่นในการทำประโยชน์เพื่อพหุชน

พระโพธิสัตว์ตามแนวคิดพระพุทธศาสนาหายาน หมายถึง ผู้ที่มุ่งมั่นปรารถนาบรรลุพุทธภูมิ คือ ตั้งจิตขอเป็นพระพุทธเจ้าต่อไปในอนาคต ความปรารถนานี้เกิดจากการที่เล็งเห็นว่า การเกิดเป็นพระพุทธเจ้าเท่านั้นจึงจะสามารถช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้พ้นทุกข์ได้อย่างแท้จริงและไม่จำกัด บุคคลที่มุ่งหวังจะเป็นพระพุทธเจ้าจะต้องมีจิตที่คิดช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้พ้นทุกข์จริงๆ ไม่ใช่คิดว่าการเกิดเป็นพระพุทธเจ้าให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า จะต้องไม่มีประโยชน์สุขส่วนตนใดๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งทำไม่ได้ง่ายๆ เลย (สร้อยญา วิภาชวาทิ, หอมหวล บัระภา, และกรรณิกา คำดี, 2561, หน้า 270) นอกจากนี้ โพธิสัตว์ยังมีทั้งอยู่ในเพศบรรพชิตและฆราวาส โพธิสัตว์ในเพศบรรพชิตเรียกว่า เนกขัมมโพธิสัตว์ ส่วนโพธิสัตว์ฆราวาสเรียกว่า เคหโพธิสัตว์ ซึ่งแบ่งแยกย่อยต่อไปได้อีกสองประเภท คือ โพธิสัตว์ที่ถือพรหมจรรย์โดยไม่ได้ออกบวชเรียกฆราวาสุมณี (จาริสวิณี รัตนบุรี, 2564, หน้า 48) ส่วนโพธิสัตว์ที่ยังบริโภคกามคุณจะไม่มีชื่อเรียกอื่นใดเป็นพิเศษ แต่ไม่ว่าจะเป็นโพธิสัตว์ในรูปแบบใดก็จะต้อง มีปณิธาน (ความตั้งใจ) ที่ยิ่งใหญ่สู่ประการ เรียกว่า มหาจตุรปณิธาน

1. จะละกิเลสทั้งหลายให้หมดสิ้น
2. จะศึกษาธรรมทั้งหลายให้ถ่องถ้วน (คือศึกษาให้หมดและแตกฉาน)
3. จะโปรดสัตว์ทั้งหลายให้หมด
4. จะบำเพ็ญตนให้บรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ (บรรลุพุทธภูมิ)

ก่อนที่จะเป็นพระโพธิสัตว์บุคคลที่ตั้งปณิธานว่า “จะขอเป็นพระพุทธเจ้า” ชื่อว่าได้ปลุกโพธิจิตขึ้นในตนแล้วกระนั้นยังอยู่ในขั้นตอนของการเตรียมตัวเท่านั้นเรียกว่า อธิมุกติ-จริยาวิหาร ในภูมินี้บุคคลจะบำเพ็ญภาวนาอย่างหนักจนเอาชนะความกลัวได้ ความกลัวดังกล่าว คือ กลัวการดำเนินชีวิต กลัวค่านินทาว่าร้าย กลัวความตาย กลัวทุกข์ และกลัวสังคมตำหนิ และแม้ว่าจะอยู่เหนือความกลัวเหล่านี้ได้แต่ยังสามารถถอยกลับไปสู่ภาวะของปุถุชนได้ตลอดเวลา เพราะกำลังปัญญาอ่อน แม้จะมีศรัทธาแก่กล้า

แต่จิตยังท้อแท้ บางครั้งละความพยายาม และสับสนแต่เมื่อคิดได้ สามารถกลับคืนสู่ปณิธานได้อีก (พระมหาสมจินต์ สมมปญโญ, 2543, หน้า 51-54) เมื่อจิตตั้งมั่นจนเข้มแข็งพอก็จะเข้าสู่ภูมิธรรมแรกของโพธิสัตว์ต่อไป (สมาลี มหณรงค์ชัย, 2546, หน้า 26) หลักมหาตศุรูปนิธานข้างต้น อภิชัย โพธิ์ประสิทธิ์ศาสตร์ (2551, หน้า 131-132) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. จักช่วยเหลือสรรพสัตว์ทั้งหลายให้หลุดพ้นจากความทุกข์ เพราะพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายานมุ่งให้พิจารณาพระกรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้าที่ทรงมีต่อสรรพสัตว์ การบำเพ็ญพุทธกิจตลอดพระชนม์ชีพ แสดงให้ประจักษ์ชัดถึงโพธิจิตที่ยิ่งใหญ่ (จิตที่ปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้า) เพื่อทำประโยชน์แก่สรรพสัตว์ทั้งปวง และความกรุณาที่ทรงมีต่อสรรพสัตว์ ทำให้พระโพธิสัตว์ทั้งหลายแสวงหาและค้นพบพระธรรม เพราะเล็งเห็นว่าตนเองและสัตว์ทั้งหลายกำลังจมอยู่ในห้วงทุกข์ และมีทุกข์คั่งอยู่เบื้องหน้านานาประการ พระโพธิสัตว์จึงมีปณิธานอันมั่นคงที่จะช่วยเหลือสัตว์ทั้งหลายให้พ้นทุกข์ด้วยใจกรุณา

2. จักตัดมวลกิเลสทั้งหลายให้ถึงที่สุด การจะช่วยเหลือโดยการทำประโยชน์แก่สรรพสัตว์ได้นั้น พระโพธิสัตว์จะต้องบำเพ็ญและพากเพียรในการดับกิเลส เนื่องจากแม้มีเพียงโพธิจิต แต่หากไม่ขัดเกลาและทำลายรากเหง้าของกิเลสทั้งหลายแล้ว ยากที่ความกรุณาของพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์จะแผ่ไปสู่สัตว์โลกทั้งหลายได้ กล่าวคือ ไม่สามารถช่วยเหลือสรรพสัตว์ได้ตราบเท่าที่ตนเองยังไม่สิ้นกิเลส กิเลสทำให้มนุษย์ทำลายตนเองและทำลายผู้อื่น พระโพธิสัตว์เห็นถูกต้องตรงตามความเป็นจริง จึงมีปณิธานอันแน่วแน่จะทำลายกิเลสให้หมดสิ้นและพยายามช่วยเหลือผู้อื่นให้ทำลายกิเลสได้ด้วย เพื่อความสงบสุขของสังคมส่วนรวม เพราะสังคมส่วนรวมจะสงบสุขได้ก็ต่อเมื่อคนในสังคมช่วยกันกำจัดความชั่ว ส่งเสริมความดีทั้งที่มีในตนและในผู้อื่น

3. จักศึกษาพุทธธรรมให้จบสิ้น หมายถึง ศึกษาเล่าเรียนจนรู้แจ้งเห็นจริงทั้งหมดเพราะพระธรรมเป็นวิธีการหรืออุบายในการช่วยเหลือสรรพสัตว์ของพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ เนื่องจากสรรพสัตว์ประกอบด้วยกิเลส การกำจัด กิเลสต้องอาศัยเครื่องมือที่จะขจัดให้หมดสิ้นไป พระพุทธธรรมเท่านั้นที่เป็นเหมือนอาวุธชั้นยอดซึ่งสามารถตัดกิเลสทั้งปวงให้หมดสิ้นไปได้ ประกอบด้วย 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายปหาน คือ สิ่งที่ต้องละ ได้แก่ อกุศล บาป ทุจริตทั้งหลาย และฝ่ายภาวนา สิ่งที่ต้องบำเพ็ญ อบรมให้เกิดขึ้น ทำให้มีขึ้น ได้แก่ บุญกุศล สุจริต

4. จักบรรลุพุทธภาวะอันประเสริฐยิ่ง เพราะพุทธภาวะ กล่าวคือความเป็นพระพุทธเจ้า คือเป้าหมายสูงสุดของการเข้าสู่พุทธภูมิอันสมบูรณ์ เป็นความประเสริฐสูงสุดที่มนุษย์พึงพยายามพากเพียรบากบั่นให้ถึงพร้อมด้วยพุทธภาวะ เป็นอิสระจากความไม่รู้ (อวิชชา) ที่ครอบงำให้มีมถมน

อาจกล่าวได้ว่า ปณิธานทั้ง 4 ประการนี้เป็นเป้าหมายหรืออุดมคติสูงสุดของพุทธศาสนามหายาน เพราะเป็นคำสอนหลักหรือหัวใจของนิกายมหายาน เป็นทั้งแนวคิดทางปรัชญาและแนวทางปฏิบัติ ถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของนิกายมหายาน เปรียบเสมือนหนทางภายในใจที่จะทำให้พุทธวิถิ (การปฏิบัติเพื่อหลุดพ้น) สืบทอดต่อไปอย่างไม่ขาดสาย และเปรียบเหมือนยานวิเศษที่จะบรรทุกสรรพสัตว์ให้ข้ามพ้นทะเลแห่งความทุกข์สู่ฝั่งแห่งความหลุดพ้นได้ (อภิชัย โพธิ์ประสิทธิ์ศาสตร์, 2539, หน้า 141-146) ปณิธานทั้ง 4 ข้อดังกล่าว อาจสรุปเป็น 1) ปณิธานในการช่วยเหลือสรรพสัตว์ 2) ปณิธานในการเอาชนะกิเลสทั้งปวง 3) ปณิธานในการศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้าจนรู้แจ้งเห็นจริงในหลักธรรมนั้น และ 4) ปณิธานสูงสุดคือการเข้าถึงพุทธภูมิคือการได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า อันเป็นเป้าหมายสุดท้ายของพระโพธิสัตว์

ตรีวิธานศีล: ข้อปฏิบัติสำคัญสำหรับพระโพธิสัตว์ในพระพุทธศาสนาหายาน

ตรีวิธานศีล หมายถึง ศีล 3 ประการ ซึ่งพระโพธิสัตว์ฝ่ายมหายานต้องสมาทานและปฏิบัติตนตามครรลองนี้ โดยสาระมีทั้งข้อที่งดเว้นและข้อปฏิบัติที่เป็นภาพรวมของพระโพธิสัตว์ (เศรษฐพงษ์ จงสงวน, 2548, หน้า 9) ได้แก่

1. สังวรสังคหศีล (摄律仪戒) ศีลคือ การสำรวมระวัง ได้แก่ การงดเว้นการประกอบอกุศลกรรมที่ผิดบัพพัญญุตแห่งวินัย ข้อนี้มุ่งถึงสิ่งที่ควรเว้น คือ เว้นจากการประกอบอกุศลกรรม คือ ด้านที่เป็นบาปเลวร้าย ขัดแย้งต่อคุณงามความดี และแย้งต่อพระวินัยบัญญัติ ข้อนี้เป็นข้องดเว้น

2. กุศลธรรมสังคหศีล (摄善法戒) ศีลคือ การประพฤติเพื่อสงเคราะห์แก่กุศลธรรม ได้แก่ การประกอบอกุศลกรรมไม่ขาด คือ น้อมนำตนให้อยู่ในครรลองของกุศลกรรม อย่างเสมอดั้นเสมอปลาย ข้อนี้เป็นข้อปฏิบัติ

3. สัตวารณกริยาสังคหศีล (摄众生戒) ศีลคือ การประพฤติเพื่อประโยชน์แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์แก่สรรพสัตว์ ข้อนี้เป็นข้อปฏิบัติในภาพรวมของพระโพธิสัตว์ที่เน้นให้ดำรงตนเพื่อประโยชน์สุขของสรรพสัตว์ในโลกโดยเสมอหน้า

หลักตรีวิธานศีลดังกล่าว สอดคล้องกับหลักความเพียรหรือการใช้ความพยายามที่ถูกต้อง (สัมมาวายามะ) หรือ สัมมัปปธาน (Sammāpādhāna) ในฝ่ายเถรวาทที่มุ่งให้พลังอำนาจในตนเพื่อทำลายสิ่งที่เลวร้ายในตนและสร้างสิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในตน เมื่อปฏิบัติอย่างขยันขันแข็ง ทำจิตให้ผ่องแผ้ว ผ่องแผ้วนำจิตไปสู่สภาวะสมดุล หรือมีรสมาธิ (Madawela, Punjabi, Maha, Thera, 2011, p.33) ซึ่งจะพบว่า สังวรสังคหศีล สอดคล้องกับความเพียรพยายามการสำรวมระวังเรื่องจิตหรืออารมณ์ (สังวรปธาน: samvara-padhāna) กุศลธรรมสังคหศีลสอดคล้องกับความเพียรพยายามในการละกิเลสหรือสิ่งที่ไม่ดีงามในตนเอง (ปหานปธาน: pahāna-padhāna) ส่วนสัตวารณกริยาสังคหศีลสอดคล้องกับการฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิดความเจริญอกด้านปัญญาตรัสรู้ (ภาวนापธาน: pahāna-padhāna) การรักษาคุณงามความดีที่สะสมไว้ไม่ให้เสื่อมถอย (อนุรักษนาปธาน: anurakkhanā-padhāna) (Khippapaṅṅko, T., 2020, p. 380) ดังจะเห็นได้จากตาราง

ตาราง 1 แสดงความสอดคล้องของหลักตรีวิธานศีลกับหลักสัมมัปปธาน 4

ตรีวิธานศีล	สัมมัปปธาน 4
1. สังวรสังคหศีล (摄律仪戒) ศีลคือ การสำรวมระวัง ได้แก่ การงดเว้นการประกอบอกุศลกรรม	1. สังวรปธาน: ใช้ความเพียรระวังไม่ให้เกิดอกุศลธรรม หรือความยึดมั่นถือมั่นภายในตน เข้าใจธรรมชาติของอุปสรรคที่เกิดขึ้นในจิตใจและสำรวมระวังไม่ให้กิเลสเกิดขึ้นทางประสาทสัมผัส กล่าวคือ อินทรีย์สังวร 2. ปหานปธาน: ใช้ความเพียรพยายามในการละสิ่งที่เบียดอกุศลธรรมภายในจิตใจตน สามารถละวางสิ่งที่เบียดมาภายในจิตใจด้วยความเข้าใจในกฎอนิจจัง และใช้ความเพียรพยายามอย่างมีสติสัมปชัญญะ

ตาราง 1 แสดงความสอดคล้องของหลักไตรวิธานศีลกับหลักสัมปธาน 4 (ต่อ)

ไตรวิธานศีล	สัมปธาน 4
2. กุศลธรรมสังคหศีล (摄善法戒) ศีลคือ การประพฤติเพื่อสงเคราะห์แก่ กุศลธรรม ได้แก่ การประกอบกุศล กรรมไม่ขาด	3. ภาวนาปธาน: ใช้ความเพียรในการบำเพ็ญหรือสร้าง กุศลธรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น คือ เข้าใจและปฏิบัติ โพธิปักขิยธรรม 7 ประการ
3. สัตวารณกริยาสังคหศีล (摄众生 戒) ศีลคือ การประพฤติเพื่อประโยชน์ แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย	4. อนुरักขนาปธาน: ใช้ความเพียรพยายามในการธำรง รักษาหรือป้องกันไม่ให้กุศลธรรมที่อยู่ในตัวหายไป ด้วยการบำเพ็ญโพธิปักขิยธรรม 7 ประการ การมี ไตรตรองอย่างมีรอบคอบ (โยนิโสมนสิการะ) ด้วยการสำรวม ระวังประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส และการกัลยาณมิตร (Tan, 2004, p.15)

หลักไตรวิธานศีลข้างต้น จัดเป็นสิกขาบทพระโพธิสัตว์ของพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน และถือเป็นหลักโพธิสัตว์มรรค คือ เส้นทางปฏิบัติของพระโพธิสัตว์ ต่อหลักการนี้ พระมหาจิรศักดิ์ จิระมโห (แสงเงิน) (2555, หน้า 53-55) ได้แสดงทรรศนะว่า ได้ถูกกำหนดมาตรฐานมาจากสมัยเจ้าชายสิทธัตถะทรงผนวช ซึ่งในขณะนั้น เรียกพระองค์เองว่า “พระศากยโพธิสัตว์” ขึ้นต้น และพระองค์ทรงถือปฏิบัติในสิกขาบท มังสวิริติ เรียกว่า “ตบะศีลวัตร” โดยฝ่ายมหายานเรียกว่า “สิกขาบทโพธิสัตว์” โดยเน้นจุดสำคัญคือ การห้ามกินเนื้อสัตว์ทุกชนิด เพราะผู้ที่ปรารถนาความหลุดพ้นในสัตว์ทั้งหลายเสมอด้วยตน พระโพธิสัตว์ ย่อมไม่ประสงค์จะเห็นชีวิตอื่นถูกทำลายเพื่อการบริโภคหรือการใดทั้งสิ้น เพราะเป็นการปิดกั้นโอกาสชีวิตเหล่านั้น และทำให้จิตของสัตว์ไม่ได้รับการพัฒนาต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังแฝงหลักกฎแห่งกรรมไว้ ประการหนึ่งคือ ความเป็นภราดรภาพในสังสารวัฏ กล่าวคือ トラบเท่าที่สรรพสัตว์ยังเวียนว่ายตายเกิด จิตแต่ละดวงย่อมสลายวิบากในภพภูมิกำเนิดต่างๆ เปลี่ยนไปเรื่อยๆ สรรพสัตว์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ พระโพธิสัตว์อาจจะเคยเกิดเป็นพ่อ แม่ ญาติ มิตรกันมาในอดีตภพชาติใดชาติหนึ่ง การกินเนื้อสัตว์ อาจจะเป็นการกินเนื้อญาติมิตรของตนในอดีตก็เป็นได้ เพราะฉะนั้นในลังกาวตารสูตรจึงมีข้อแสดง ให้เห็นว่า ผู้ที่กินเนื้อสัตว์ย่อมไม่กินเนื้อสัตว์ และยังระบุด้วยว่า อย่ากินเนื้อสัตว์อันจะทำให้เกิดความหวาดสะดุ้ง ในหมู่ประชาชน เพราะการกินเนื้อสัตว์นั้น ย่อมเป็นอุปสรรคต่อธรรมคือความหลุดพ้น การไม่กินเนื้อสัตว์นี้ เป็นเครื่องหมายของบัณฑิต (ชูชุกิ, 2560, หน้า 17)

อัปปัญญา: หลักการแห่งรักแท้ที่ไร้ขอบเขตของพระโพธิสัตว์

คำว่า อัปปัญญา มีความหมายถึง ความประมาณไม่ได้ ไม่มีขอบเขตหรือเขตแดน ในที่นี้ หมายถึง พระโพธิสัตว์จะต้องมีอัปปัญญา 4 (พรหมวิหาร 4) คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา แฝงไปสู่สรรพสัตว์อย่างเสมอหน้ากัน ไม่มีเขตแดนขวางกั้นระหว่างคนและสัตว์อื่น กล่าวคือ ทะลาย กำแพงเขตแดนขวางกั้นทุกประเภทได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสายพันธุ์ เชื้อชาติ หรือชนชั้นวรรณะ บางทีเรียกว่า สัมสัมเมท แปลว่า ทำลายเขตแดน เป็น เมตตาสัมสัมเมท, กรุณาสัมสัมเมท, มุทิตาสัมสัมเมท และ อุเบกขาสัมสัมเมท แปลว่าทำลายเขตแดน คือ แดนระหว่างตนกับผู้อื่น มีเมตตาต่อตนเอง ต่อคนที่รักตน ต่อคนที่ชังตน และต่อคนที่เฉยๆ ต่อตนอย่างเท่าเทียมกัน (ธานี แสงภักดี, 2558, หน้า 51) การทำ สัมสัมเมท ดังกล่าวนี้นี้ เป็นการทำลายเขตแดนให้ไม่มีเขา ไม่มีเรา ไม่มีคนที่รัก ไม่มีคนที่เกลียด เกิดความเป็น ผู้ที่มีจิตเสมอกันในชนทั้ง 4 คือ ในบุคคล 3 ที่กล่าวแล้วนี้ (ได้แก่ ศัตรู คนที่ไม่รักไม่เกลียด และคนที่รัก) และในตัวเองด้วย

การที่พระโพธิสัตว์ต้องอบรมจิตใจด้วยอัปปมัญญา 4 หรือ พรหมวิหารธรรม 4 ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา โดยแผ่ไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลายไม่มีขอบเขตจำกัด ไม่มีประมาณ มีความเสมอกันในสรรพสัตว์นี้ ได้แก่

1. เมตตา: ความปรารถนาอยากให้ผู้อื่นเป็นสุข มีไว้เพื่อทำลายความพยาบาท
2. กรุณา: ความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มีไว้เพื่อละการเบียดเบียน
3. มุทิตา: ความยินดีในความมีสุขของผู้อื่น มีไว้เพื่อทำลายความริษยา และ
4. อุเบกขา: ความวางใจเป็นกลาง มีไว้เพื่อทำลายอคติหรือความลำเอียง (ชานี แสงภักดี, 2558, หน้า 51)

จะพบว่า หลักการทั้ง 4 ประการสอดคล้องกับพรหมวิหารธรรมในฝ่ายเถรวาท แต่มีหลักการบางอย่างเพิ่มเติมเพื่อเสริมให้การทำงานของทั้ง 4 ข้อ มีเป้าหมายชัดเจนขึ้น โดยอาจอธิบายด้วยตารางดังนี้

ตาราง 2 แสดงหลักการปฏิบัติและเป้าหมายของอัปปมัญญา 4

หลักการ	หลักปฏิบัติ	เป้าหมาย
1. เมตตา	ความปรารถนาอยากให้ผู้อื่นเป็นสุข	มีไว้เพื่อทำลายความพยาบาท
2. กรุณา	ความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์	มีไว้เพื่อละการเบียดเบียน
3. มุทิตา	ความยินดีในความมีสุขของผู้อื่น	มีไว้เพื่อทำลายความริษยา
4. อุเบกขา	ความวางใจเป็นกลาง	มีไว้เพื่อทำลายอคติหรือความลำเอียง

จากตาราง 2 จะพบว่า ความรักทั่วไปที่ปล้ววนเจือด้วยความใคร่ มีแต่จะส่งผลให้เกิดโทษ มีพลังอำนาจในการทำลาย ไม่ได้ก่อให้เกิดความสุขอย่างแท้จริง ส่วนความสุขเกิดขึ้นจากรักที่แท้ นั่นมีพลังเยียวยาและแปรเปลี่ยนนำพาความหมายลึกลับมาสู่ชีวิต เมตตา (หรือ “ไมตรี” ในภาษาสันสกฤต) กรุณา มุทิตา และอุเบกขา (หรืออุเบกขาในภาษาสันสกฤต) องค์ประกอบทั้งสี่ประการรักแท้ เรียกว่า อัปปมัญญา (รัตนะ ปัญญาภา, 2563, หน้า 37) หมายถึงสิ่งที่ควรเผยแพร่สู่สรรพสัตว์อย่างประมาณการณ์ไม่ได้หรือหาประมาณไม่ได้ ไม่มีขีดจำกัด (พระพุทธโฆสเถระ, 2554, หน้า 513) อันจะนำไปสู่การระงับพยาบาทอันเป็นศัตรูสำคัญของเมตตา

ในส่วนของกรุณา ถือเป็นผลต่อเนื่องจากเมตตา คือ มีความปรารถนาอยากให้สรรพสัตว์พ้นจากความทุกข์หรือปัญหาทั้งปวง สะท้อนถึงหลักการเอาใจเขามาใส่ใจเราและอยากช่วยเหลือ ซึ่งเป้าหมายที่สามารถบรรลุเป็นผลพลอยได้ คือ การไม่เบียดเบียนผู้อื่น เมื่อพิจารณาไปถึงหลักมุทิตา คือ ความยินดีชื่นชมกับความสุขและความสำเร็จของผู้อื่น ซึ่งผลพลอยได้คือ การลดความเห็นแก่ตัว จิตใจสงบเบิกบาน และสามารถทำลายความอิจฉาริษยาอันเป็นกิเลสตัวร้ายในตัวได้ด้วย นอกจากนี้ ในส่วนของอุเบกขา อาจกล่าวได้ว่าเป็นเครื่องชี้วัดผู้มีหัวใจโพธิสัตว์ คือ ความมีใจเป็นกลางมีจิตราบเรียบเที่ยงตรงไม่เอนเอียง ไม่ให้ถูกอำนาจกิเลสมีความชอบใจไม่ชอบใจเป็นต้นเข้าครอบงำ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2555, หน้า 68) การวางใจเป็นกลางดังกล่าวนี้ ฝ่ายเถรวาท หมายถึง การวางเฉยไม่เอนเอียงด้วยอาการรักหรือชังดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา หากเห็นผู้อื่นเจริญในธรรมก็อนุโมทนาด้วย แต่ถ้าหากช่วยเหลืออะไรไม่ได้ จำเป็นจะต้องปลงว่าเป็นกรรมของสัตว์โลก แต่การวางใจเป็นกลางในทัศนะของมหายานนอกจากจะพิจารณาสิ่งทั้งหลายด้วยปัญญาแล้ว ยังหมายถึงการไม่ติดยึดในความดีของตนว่า ได้ทำอะไรให้ใคร จะต้องวางใจให้เที่ยง พิจารณาให้เห็นกระทั่งว่าไม่มีทั้งตัวผู้รับและไม่มีทั้งตัวผู้ให้อะไร

กับใคร คือ วางเฉยที่ปัจจัยภายนอกและปล่อยวางที่เป็นปัจจัยภายในตัวของโพธิสัตว์นั่นเอง แนวคิดนี้สอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนาหายานในเรื่องโพธิสัตว์ยาน อันหมายถึง ยานของพระโพธิสัตว์ผู้มีน้ำใจกว้างขวาง ประกอบด้วย พระมหากรุณาในสรรพสัตว์ ก้าวล่วงอหังการ จึ่งกล่าวได้ว่าโพธิสัตว์ยานเป็นการสร้างเหตุอันมีพุทธภูมิเป็นผล (ผาสุก อินทรารุช, 2543, หน้า 47) เป็นแนวทางที่พระโพธิสัตว์ใช้สร้างบารมีด้วยการช่วยสัตว์ให้พ้นจากความทุกข์เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือพุทธภูวณนั่นเอง

ตามหลักการนี้ การพัฒนาแรงจูงใจตามหลักมหายานที่แท้จริงเรียกว่า การสร้างโพธิจิต จิตแห่งการตรัสรู้หรือจิตที่ตื่นรู้ โพธิจิตนี้เป็นผลจากความเห็นอกเห็นใจอย่างลึกซึ้ง(กรุณา)ในความทุกข์ของผู้อื่น ด้วยแห่งโพธิจิตนี้ ผู้ปรารถนาจะพ้นความทุกข์ยากย่อมปรารถนาที่จะคลายความเศร้าโศกที่ตนมี ผู้ปรารถนาความสุขอย่าได้ละการตื่นรู้ของจิต เพราะถ้าจิตตื่นรู้ในตนเป็นสัตว์ร้ายจะถูกจองจำในเรือนจำ ผู้เป็นบุตรของตถาคตเป็นที่เคารพสักการะในโลกของเทวดาและมนุษย์ จึงต้องมีความเมตตาเป็นพื้นฐานและเป็นแรงกระตุ้น นอกจากนี้ พระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงอวยพรผู้คนและได้บรรลุนิพพานด้วยความเมตตากรุณา และชื่นชมยินดีในความสันติสุขของโลกที่ดำรงอยู่ และพระองค์ไม่ประสงค์ปรินิพพานเพราะความเมตตา กรุณาที่จะให้สรรพสัตว์พ้นทุกข์ก่อน (Williams, 2008, p.195) และอภิปมัญญาทั้ง 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ที่แผ่ไปอย่างไม่มีประมาณในมนุษย์และสัตว์อย่างกว้างขวางสม่ำเสมอไร้ขอบเขตจะทำให้หน้าที่ในการข่มกิเลสร้ายในจิตใจ ได้แก่ พยาบาท ความขัดเคืองแค้นเคืองใจ ความเจ็บใจ ความคิดร้าย หรือผูกใจเจ็บ และคิดแก้แค้น วิหิงสา การเบียดเบียน การทำร้าย อกติ ความขิงเคียด ความไม่ยินดีด้วย ความริษยา และปฏิฆะ คือ ความขัดใจ แค้นเคือง ความขิงเคียด ความกระทบกระทั่งแห่งจิต หรือความหงุดหงิดด้วยอำนาจโทสะ ดังความปรากฏในพระไตรปิฎกฝ่ายเถรวาทที่ว่า เมตตาภาวนาจะนำไปสู่การลดละพยาบาท กรุณาภาวนาจะนำไปสู่การลดละวิหิงสา มุทิตาภาวนาจะนำไปสู่การลดละอริ และอุเบกขาภาวนาจะนำไปสู่การลดละปฏิฆะ

บทสรุป: การประยุกต์ใช้วัตรปฏิบัติของพระโพธิสัตว์มหายานเป็นแนวทางดำรงตนเพื่อสังคมแห่งสันติ

จากหลักการปฏิบัติของพระโพธิสัตว์ตามแนวมหายานข้างต้น จะพบว่า หลักการทั้ง 3 ไม่ว่าจะเป็นมหาจุตรปณิธาน ตรีวิธานศีล และอภิปมัญญา เมื่อนำมาสังเคราะห์จะพบแนวทางสำคัญที่สามัญชนสามารถนำมาปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์ที่ประเสริฐที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินชีวิตในเบื้องต้น และผลลัพธ์สูงสุดคือสันติสุขทั้งภายในตนและสังคมในขณะเดียวกัน โดยทั้งสามหลักการสามารถสรุปเป็นหลักการประยุกต์เพื่อนำไปปฏิบัติสำหรับบุคคลทั่วไป ดังนี้

- 1. มหาจุตรปณิธาน อันเป็นหลักการแห่งความมุ่งมั่นอันยิ่งใหญ่** สามารถนำไปปฏิบัติโดยในเบื้องต้นควรมีปณิธานในการช่วยเหลือผู้อื่นทั้งในรูปนามธรรมและรูปธรรมเท่าที่ตนสามารถ ตามด้วยปณิธานในการระงับยับยั้งกิเลสร้ายในตัวเอง ควบคุมตนไม่ให้ทำร้ายผู้อื่น มุ่งเอาชนะตนเองเป็นหลัก ทำความเข้าใจในแก่นของหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าและปฏิบัติตาม และให้วางเป้าหมายสูงสุดที่จะทำให้สำเร็จเหมือนพระโพธิสัตว์ มีเป้าหมายคือการบรรลุพุทธภาวะ โดยอาจจะถือเป็นแรงบันดาลใจในการดำรงเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดบางสิ่งบางอย่างที่แม้อาจจะยากเย็นเพียงใด จะพยายามไขว่คว้าและไปถึงด้วยความเพียรอันบริสุทธิ์

2. **ตรีวิธานศีล:** หลักปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งสามข้อสามารถประยุกต์มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดังนี้ สังวรสังคหศีล ประยุกต์ด้วยการสำรวมระวังไม่ให้เกิดความชั่วในตน กุศลธรรมสังคหศีล ประยุกต์ด้วยการประพฤติแต่กุศลกรรม คือ ดำรงตนในวิถีแห่งคุณธรรมและความดีงาม และ สัตตวารณกริยาสังคหศีล ประยุกต์ด้วยการประพฤติประโยชน์แก่สรรพสัตว์ เป็นประโยชน์สังคม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

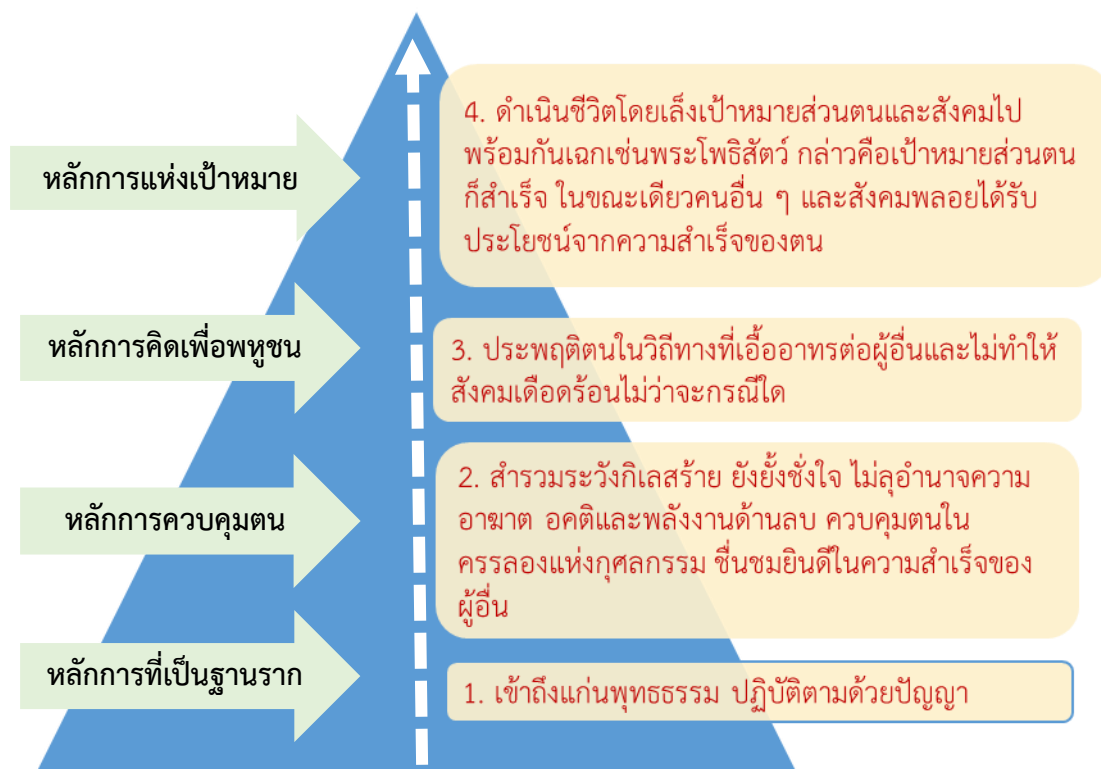
3. **อัปมัญญา:** หลักการเพื่อบำบัดจิตใจให้อยู่ในด้านบวกเสมอ โดยขอเมตตาให้จิตปรารถนาดีต่อผู้อื่น พยายามสลายความอาฆาตพยาบาทให้ลดลงหรือเหลือน้อยที่สุด ตั้งจิตกรุณา คือ ปรารถนาจะช่วยเหลือผู้อื่น สลายอหิงสา คือ การเบียดเบียนกัน แสดงความชื่นชมยินดีในความสุขของผู้อื่น สลายความอิจฉาริษยาตามหลักมูทิตา และเมื่อไม่สามารถควบคุมอะไรได้ ให้วางใจด้วยปัญญา ทำลายอคติและพลังลบอื่นๆ ให้ได้ตามหลักอุเบกขา

ในที่นี้ผู้เขียนจะขอสรุปเป็นรูปแบบการประยุกต์ใช้วัตรปฏิบัติของพระโพธิสัตว์มหายานเป็นแนวทางดำรงตนเพื่อสังคมแห่งสันติ ดังนี้

ตาราง 3 แนวทางการประยุกต์ใช้เป็นแนวทางดำรงตนเพื่อสังคมแห่งสันติ

วัตรปฏิบัติของ พระโพธิสัตว์มหายาน	แนวทางการประยุกต์ใช้เป็นแนวทางดำรงตนเพื่อสังคมแห่งสันติ
1. มหาจตุรปณิธาน - การช่วยเหลือสรรพสัตว์ - การเอาชนะกิเลสทั้งปวง - การรู้แจ้งพุทธธรรม - การบรรลุพุทธภาวะ	มหาจตุรปณิธาน : หลักการแห่งความมุ่งมั่นอันยิ่งใหญ่ 1. ตั้งปณิธานในการช่วยเหลือผู้อื่นทั้งในรูปนามธรรมและรูปธรรมเท่าที่ตนสามารถ 2. ตั้งปณิธานในการระงับยับยั้งกิเลสร้ายในตัวเอง มุ่งเอาชนะตนเองเป็นหลัก 3. ทำความเข้าใจในแก่นของหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าและปฏิบัติตาม 4. การบรรลุพุทธภาวะ อาจจะเป็นแรงบันดาลใจในการดำรงเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดบางสิ่งบางอย่าง ที่แม้อาจจะยากเย็นเพียงก็จะพยายามไขว่คว้าและไปให้ถึงด้วยความเพียรอันบริสุทธิ์
2. ตรีวิธานศีล - สังวรสังคหศีล - กุศลธรรมสังคหศีล - สัตตวารณกริยาสังคหศีล	ตรีวิธานศีล: หลักปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น 1. สังวรสังคหศีล: สำรวมระวังไม่ให้เกิดความชั่วในตน 2. กุศลธรรมสังคหศีล: ประพฤติแต่กุศลกรรม คือ ดำรงตนในวิถีแห่งคุณธรรมและความดีงาม 3. สัตตวารณกริยาสังคหศีล: ประพฤติประโยชน์แก่สรรพสัตว์ เป็นประโยชน์สังคม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น
3. อัปมัญญา - เมตตา - กรุณา - มุทิตา - อุเบกขา	อัปมัญญา: หลักการเพื่อบำบัดจิตใจให้อยู่ในด้านบวกเสมอ 1. เมตตา: ปรารถนาดีต่อผู้อื่น สลายความอาฆาตพยาบาท 2. กรุณา: ปรารถนาจะช่วยเหลือผู้อื่น สลายอหิงสา คือ การเบียดเบียนกัน 3. มุทิตา: ชื่นชมยินดีในความสุขของผู้อื่น สลายความอิจฉาริษยา 4. อุเบกขา: วางใจได้ด้วยปัญญา ทำลายอคติและพลังลบอื่นๆ ได้

จากตารางข้างต้น เมื่อหมวดประเด็นจากหลักการใหญ่ทั้ง 3 ประการ อาจสรุปเป็นแนวทางเป็น 4 ประการ ตามภาพ ดังนี้

ภาพ 1 แนวทางการประยุกต์ใช้วัตรปฏิบัติของพระโพธิสัตว์มหายานเป็นแนวทางดำรงตนเพื่อสังคมแห่งสันติ

จากภาพจะเห็นได้ ถ้ามนุษย์เริ่มต้นด้วยหลักมหาจุตรปณิธาน คือ ความมุ่งมั่นอันยิ่งใหญ่ในการช่วยเหลือผู้อื่น ยับยั้งกิเลสร้ายในตัวเอง มุ่งเอาชนะตนเองเป็นหลัก ทำความเข้าใจในแก่นของหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าและปฏิบัติตาม ตามด้วยหลักตรีวิธานศีล คือ การปฏิบัติต่อตนเองด้วยการสำรวมระวัง ไม่ให้เกิดความชั่วในตน ดำรงตนในวิถีแห่งความดีงาม ประพฤติประโยชน์แก่สรรพสัตว์ และวางจิตให้มีความปรารถนาดี ลดความอาฆาตพยาบาท ใช้หลักอหิงสาคือการไม่เบียดเบียนกัน ยินดีในความสุขของผู้อื่น และทำลายอคติพลังลบอื่นๆ ได้ หลักการเหล่านี้เมื่อถูกปลูกขึ้นในใจย่อมก่อให้เกิดสันติสุขแก่ตนเป็นเบื้องต้น และแผ่ขยายสันติสุขสู่ผู้อื่นในสังคมได้โดยอัตโนมัติ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษานี้ คือ แนวทางการประยุกต์ใช้วัตรปฏิบัติของพระโพธิสัตว์มหายานเป็นแนวทางดำรงตนเพื่อสังคมแห่งสันติ ซึ่งประกอบด้วยแนวทางย่อย 3 แนวทาง คือ 1) มหาจุตรปณิธาน: หลักการแห่งความมุ่งมั่นอันยิ่งใหญ่ คือ ความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำโดยเอาผลประโยชน์ของสังคมเป็นที่ตั้ง 2) ตรีวิธานศีล: หลักปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น คือ ความพยายามในการระงับความชั่วในตัวเอง ดำรงตนในวิถีแห่งคุณธรรม ประพฤติประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ 3) อัปมัญญา: หลักการเพื่อวางจิตให้อยู่ในด้านบวกเสมอ คือ ความเมตตา กรุณา พร้อมทั้งมุทิตา คือ ยินดีในความสุขของผู้อื่นหรือสังคม และอุเบกขา

คือ วางใจให้หนึ่งได้ด้วยปัญญา การปฏิบัติตามแนวทางนี้ได้ย่อมก่อให้เกิดสันติจากภายในตนสู่ภายนอก คือ สังคมได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

การประยุกต์ใช้วัตรปฏิบัติของพระโพธิสัตว์มหายานเป็นแนวทางดำรงตนเพื่อสังคมแห่งสันติ ตามผลการศึกษาจากบทความ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สองระดับ คือ 1) ระดับบุคคล โดยปัจเจกบุคคลสามารถปฏิบัติตามหลัก มหาจุตรปณิธาน ตรีวิธานศีล และอัปมัณฺญา ตามหลักการประยุกต์ใช้ข้างต้นด้วยการจัดอกุศลจิตภายในตน ไม่อาฆาตพยาบาท ดำรงตนอยู่ในอุเบกขาธรรมได้อย่างมีดุลยภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตนและขยายผลจากการประพฤติดังกล่าวให้ผู้อื่นรับรู้พร้อมยอมรับปฏิบัติตาม และ 2) ระดับองค์กรหรือสังคม เช่น วัดในพระพุทธศาสนา หรือ หน่วยงานทางสังคมอื่นๆ สามารถนำแนวทางนี้ไปเผยแพร่สู่ประชาชนที่ศรัทธาในการอุทิศตนเพื่อผู้อื่นเยี่ยงพระโพธิสัตว์ได้อีกทางหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- ชูมนัน, อันส์ โวล์ฟกัง. (2546). **พุทธศาสนา (คำสอนและปรัชญา)**. สมหวัง แก้วสุฟอง, ผู้แปล. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชำนาญ แสงภักดี. (2558). **แนวคิดเรื่องโพธิสัตว์จรรยาในพระพุทธศาสนา**. สารนิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จาริณีรัตน์ รัตนบุรี. (2564, มกราคม-มิถุนายน). อหิงสชาติตามแนวพระโพธิสัตว์ในคัมภีร์ลัทธิเถรวาท. **วารสาร มจร พุทธโสธรปริทรรศน์**, 1(1), 44-56.
- ชูชุก, ไชยเดช ไชยรัตน์. (2560). **คัมภีร์มหายาน ลัทธิเถรวาท** (พิมพ์ครั้งที่ 2). พระราชปริยัติกิจ, ผู้แปล. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ผาสุข อินทราวุธ. (2543). **พุทธปรัชญาฝ่ายมหายาน**. กรุงเทพฯ: อักษรสมัย.
- พระปริชา เกียนกือ (โพธิ์เงิน), และคนอื่นๆ. (2562, สิงหาคม). แนวทางการเสริมสร้าง ความเป็นโพธิสัตว์บนฐานจริยธรรมของพระพุทธศาสนาตามแนวพุทธจิตวิทยา. **วารสารมหาจุฬานาครทรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, 6(8), 4030-4040.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2555). **พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย** (พิมพ์ครั้งที่ 33). กรุงเทพฯ: ผลิธีม.
- พระพุทฺธโสมเถระ. (2554). **คัมภีร์วิสุทธิมรรค** (พิมพ์ครั้งที่ 10). สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถระ), ผู้แปล. กรุงเทพฯ: ธนาพรส.
- พระมหาจิรศักดิ์ จิระมโน (แสงเงิน). (2555). **ศึกษาโพธิสัตว์ศีลในพระพุทธศาสนา**. สารนิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาพูนศักดิ์ วชิรวโส (กมล). (2559, มกราคม-มิถุนายน). ปรัชญาในพุทธปรัชญามหายาน. **วารสารศึกษาศาสตร์ มจร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**, 4(1), 112-119.
- พระมหาสมจินต์ สมมาปัญญา. (2543). **พระพุทธศาสนาในอินเดีย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2544). **พุทธปรัชญา สารและพัฒนการ**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมยศ อาภาวุฒโต (เสนานุช). (2546). **การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเรื่อง พระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ (กวนอิม) ในพระพุทธศาสนา**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสันติ สิทธิสมบูรณ์ (ถ่ออาจ). (2554). **การศึกษาเปรียบเทียบการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทกับมหายาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัตน์ ปัญญาภา. (2563). **ถอดรหัสแนวคิดเพื่อชีวิตแนวพุทธ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสิน อินทสระ. (2531). **สาระสำคัญของปรัชญามหายาน**. กรุงเทพฯ: บรรณาการ.

- เศรษฐพงษ์ จงสงวน. (2548). โปธิสัตว์ศีลฝ่ายคฤหัสถ์ในพระสูตรมหายาน. ใน เอกสารประกอบ
การสัมมนาเรื่อง “พระโพธิสัตว์ในโลกปัจจุบัน”. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2561). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**
(พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สรัญญา วิรัชชาติ, หอมหวล บัวระภา, และกรรณิกา คำดี. (2561, มกราคม-เมษายน).
ปัจจัยที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพพระโพธิสัตว์ในพุทธปรัชญา. **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์**
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 35(1), 267-290.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2541). **พจนานุกรมศัพท์พระพุทธศาสนา** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ:
มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุมาลี มหณรงค์ชัย. (2546). **พุทธศาสนamahayan**. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- เสถียร พันธรั้ง. (2542). **พุทธประวัติมหายาน**. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- องสรภณมธุรส (บัวเอ็ง). (2502). **บรรพชาอุปสมบทวิธีอื่นนิกาย**. เสถียร โพธิ์นันทะ, ผู้แปล.
กรุงเทพฯ: สหวิทยาพานิชย์.
- อภิชัย โพธิ์ประสิทธิ์ศาสตร์. (2539). **พระพุทธศาสนamahayan** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหามกุฏ
ราชวิทยาลัย.
- อภิชัย โพธิ์ประสิทธิ์ศาสตร์. (2551). **พระพุทธศาสนamahayan**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bannaruji, B., & Mahatthanadull, S. (2018, July-December). An Analytical Study of
Bodhisattva Concept in Mahāyāna Buddhism. **The Journal of the**
International Association of Buddhist Universities. 11(2), 151-160.
- Khippapañño, T. (2020). **Treasure Trove**. San Francisco: Northwood Drive.
- Madawela Punnañi Maha Thera. (2011). **Ariyamagga Bhavana The Sublime Eightfold**
Way Intermediate Retreat Tranquility of Mind. Kuala Lumpur: Uniprints
Marketing Sdn. Bhd.
- Oldmeadow, H. (1997, July-September). “Delivering the last blade of grass”: Aspects
of the Bodhisattva Ideal in the Mahayana. **Asian Philosophy**, 7(3), 181-194.
- Ratnayaka, S. (1985, July-December). The Bodhisattva Ideal of Theravada. **The Journal**
of the International Association of Buddhist Studies, 8(2), 85-110.
- Tan, P. (2004, January-December). The 4 Right Efforts or the Dynamics of Spiritual
Grow. **Living Word of the Buddha SD**, 10(2), 15.
- Williams, P. (2008). **Mahayana Buddhism: The doctrinal foundations**. New York:
Routledge.

Tracing Back to Drama in the Classroom History: Readers Theater

Pimrawee Ruengwatthakee

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

Corresponding Author: rpimrawee@hotmail.com

Received: August 15, 2021 Revised: September 9, 2021 Accepted: October 28, 2021

Abstract

Readers theater, a reading instructional strategy that has not received much attention in the context of teaching English as a Foreign Language (EFL) and educational research in Thailand. Importantly, little to none research on using readers theater to enhance Thai student's English skills addressed the history of this reading method. This academic article aims to introduce readers theater through the historical lenses. The timeline and the theory support reader theater are provided. Also, the motives that led the American society to extensively focus on literacy are discussed. Understanding the past events of reader theater could broaden EFL teachers and scholars' perspective and to urge them of implementation the new teaching method in their English classroom.

Keywords: Readers Theaters, Literacy, Reading Strategy, EFL in Thailand

Introduction

Even though readers theater is widely known among educators and teachers in the United States, not many people realize the value and how fascinating the story behind this teaching method is. Moreover, in the context of teaching and learning in Thailand, this reading strategy is considered new and is hardly mentioned in educational research (Ruengwatthakee, 2021, p.6).

Readers theater is an evidenced-based practice that provides students of all ages and educational levels the opportunity to engage in reading aloud activities. When implementing readers theater in the classroom, a group of students will be given multiple times to practice the scripts and perform their roles. Unlike other kinds of reading performances (i.e., storytelling, musical plays), readers theater is a unique method because students can always hold the script when performing, while props, costumes, and stage setting are not required. Among several types of instructional methods, readers theater has been proved by many scholars that it can be used as an effective teaching tool to promote and enhance students' literacy, especially reading fluency (Bruckman-Laudenslager, 2019; Rasinski, Rupley, Paige & Nichols, 2016; Young, Durham, Miller, Rasinski & Lane, 2019). The purpose of this academic paper is to present the literacy history related to readers theater, method, theory, and influences that associated with this alternative teaching method as well as to introduce the new reading strategy to English teachers, researchers, and educators in Thailand. In the following parts, a historical aspect of readers theater including theory and motives that lead to teaching reading fluency in the United States nowadays and implications will be concisely presented and discussed.

Historical perspective at the origins of readers theater in brief

According to Marshall (2017, p.7), some historians believe that readers theater can be traced back from Ancient Greece approximately 2,500 years ago, but there is no evidence to support this assumption. However, it was found that readers theater was originally created in the early 1800s. Specifically, a book entitled "Chironomia" that was written in 1806 by an Irish author, Gilbert Austin, that explains about a kind of group performance that many people sitting reading various genres of stories and poems with expressions. In the United States, the term "readers theater" was first used in 1945 in New York by a group of theater performers. In 1951, readers theater became extensively well-known across the nation when it was developed by Paul Gregory, an American professional theater producer. Back then, this new type of entertainment consists of a few readers and a big group of choral and was not

for academic purpose. It was not until the 1970s, when readers theater was applied to secondary English education and was later pervasive in other subject areas (Marshall, 2017, p.8). Last 15 years, readers theater has been placed more in reading curriculum and instruction in the United States. Additionally, the notion behind readers theater is grounded from the method of repeated reading, which will be presented in the next section.

Repeated Reading. The repeated reading method serves as a dominant frame of readers theater and was introduced by Samuels (1979, p.403). Repeated reading is originally rooted from automaticity theory (Laberge & Samuels, 1974). According to Laberge & Samuels (1974) automaticity in reading refers to reading accurately and effortlessly with appropriate speed. The cornerstone of repeated reading is to develop reading fluency for learners in all levels of reading skill, particularly those who are struggling readers. Samuels (1979, p.404) claimed that when students have an opportunity to reread a short-selected passage or story that they are interested multiple times, their reading speed tends to increase, while the number of word recognition errors tends to decrease.

Additionally, Samuels (1979, p.405) addressed that repeated reading not only build fluency, but also comprehension. In other words, after students practice their reading the same text several times including answering comprehensive questions related to the text, their reading comprehension will be improved. As he stated that “As less attention is required for decoding, more attention becomes available for comprehension” (Samuels, 1979, p.378). Furthermore, Tracey, Diane & Morrow (2017) pointed out that repeated reading is “reflective of Mental Discipline Theory because it is built on the basic premise that reading skill, like a muscle, needs to be exercised to be strengthened” (p.30). Figure 1 illustrates the literacy genealogy of readers theater that relates to the method of repeated reading

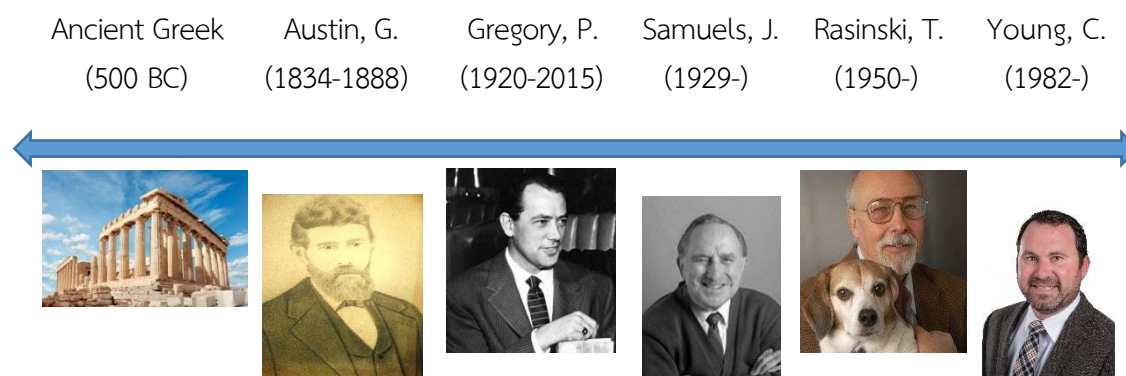

Figure 1 Literacy genealogy of readers theater relating to repeated reading method

Based on the method of repeated reading, it can be said that readers theater is an effective instructional activity that targets on reading fluency and reading comprehension. Engaging in a group performance, which provides a safe environment, especially struggling readers are encouraged to practice their scripts that they are interested until they gain more confidence (Bruckman-Laudenslager, 2019; Clementi, 2010; Merritt, 2015; Worthy & Prater, 2002).

Readers theater: How important it is.

As aforementioned, readers theater is a drama-based activity that engages and motivates learners to read and promote reading proficiency in a friendly environment. Essentially, reading competence is considered a foundation of knowledge and academic success. Now that the world is facing the COVID-19 pandemic that has a huge impact on humankind, education has also been unavoidably influenced by this unprecedented situation. Thus, the power of literacy, especially critical thinking skill plays a crucial role in terms of consuming news and information. Fake news related to this global pandemic is seemingly spreading faster than the virus, particularly on social media and led some people to get panic, anxious and irritated because of lacking knowledge of critical literacy. As a result, it is crucial that various techniques should be implemented in the classroom in order to provide students opportunity to promote reading skills and make the texts become more meaningful. Among several literacy instructional tools, readers theater is one of the methods that can be used effectively with all grade levels and not limit to native or non-native speakers of English as well as students with special needs. Also, it can be applied in all subject matters (Clementi, 2010; Rasinski et al., 2017; Worthy & Prater, 2002; Young, Durham, Miller, et al., 2019)

In terms of using readers theater in a face-to-face classroom in previous research, there are a number of empirical research showed that it is an effective teaching method that helps develop reading proficiency, create friendly classroom, and motivate students to read (Rasinski et al., 2016; Schoen-Dowgiewicz, 2016; Young et al., 2017; Young et al., 2019). Last past decade, educational and applied linguistic research on using this reading strategy to improve English reading skills with English language learners or students who are speaking English as a foreign language have been increasing as well (Bruckman-Laudenslager, 2019; Lekwilai, 2016; Lin, 2015; Merritt, 2015; Patrick, 2008). Moreover, last several years, readers theater has been used greatly in educational research conducted by an American professor in literacy names Chase Young. One of his recent research studies (Young, Stokes, & Rasinski, 2019) expanded the use of readers theater from focusing only reading fluency to reading comprehension and word study. This research also demonstrated the new framework on how to implement readers theater to students on Monday to Friday. In addition, readers theater can be used both in on-site and online classroom settings.

Benefits of Reader theater for the digital classroom

In this digital era, especially when the Covid-19 pandemic suddenly shifted teaching to the online format unavoidably, this change, however, does not stop language teachers and educational researchers to bring activities into the classroom. In other words, not only readers theater can be used in a face-to-face classroom, instructors can find benefits of this alternative reading tool in the remote teaching as well. Specifically, the whole process of implementing readers theater in the class can be done through online platform. For instance, teachers can easily find the scripts that are available on websites. A cloud-based video conferencing service like Zoom allows students to practice their scripts in a small group in breakout rooms. Moreover, students' performance can be uploaded to social medias or the video sharing service like Youtube. One recent study by Ruengwatthakee (2021) examined the effect of readers theater on the improvement of Thai collage' student's English pronunciation. She implemented this reading strategy in the Phonetics course through the Zoom meeting. Even though the quantitative results did not show a significant gain after the 14 weeks of intervention, the qualitative findings, however, showed that most participants enjoyed this drama activities and felt more confident when pronouncing English words. Moreover, the majority of students expressed that they were motivated to practice their oral skills and work collaboratively with their peers through online readers theater. Moreover, Ruengwatthakee found that most

participants indicated that they have less anxiety during practicing the scripts and performing because they do not need to memorize the text. Importantly, some of them pointed out that they feel more comfortable reading aloud in the virtual classroom because they were allowed to turn off the video on Zoom. In the following part, influences, motivations for reading fluency in the United States as well as the researcher's personal reflection will be presented and discussed.

Discussion

As mentioned above that reader theater has long history, it is interesting to discover more how this teaching method can connect to the history of reading instruction in the United States. Specifically, how reading has been considered the important fundamental knowledge as well as how the social and political influences and motivations had affected on reading in American society. Besides, readers theater in the context of teaching English as a Foreign Language (EFL) in Thailand and literacy in the current crisis will be discussed.

Expanding knowledge and technological revolution motives. It is mesmerizing how the direction of reading in America changed after World War II. According to Bonton-Smith (2002), during 1950 to 1965, which is around the same time that readers theater was first introduced to American society, the importance of reading instruction was placed substantively by educators and the government. Given that America had a strong desire and determination to become the world's leading country in democracy and technology, literacy took priority over any other subject matters to prepare citizens well in a workforce and a daily basis. As Bonton-Smith (2002) states that "what a child is learning in school today or what an adult learned in school yesterday may be of little or no use to him tomorrow" (p. 288).

The primary concerns mentioned above have a tremendous impact on developing reading instruction at high school, college and adult levels in various aspects include reading objective, reading courses, professional reading books, teaching reading materials (Bonton-Smith, 2002). Reader theater is one of many reading strategies that was created under the drive of the nationalism motive to enhance learners' reading proficiency in this reading readiness period. Although readers theater was not incorporated in reading curriculum until around 1970s, it has broadly become more recognized by scholars as an effective teaching reading method for both natives and English language learners especially last past 15 years (Marshall, 2017; Rasinski et al., 2016; Schoen-Dowgiewicz, 2016; Young et al., 2017; Young et al., 2019).

Readers Theater in the Thai EFL Context. In the Thai EFL context, for the past decade, there are merely a few empirical research studies found on readers theater (Lekwilai, 2014; Lekwilai, 2016; Ruengwatthakee, 2021; Thienkalaya & Chusanachoti, 2020). The former study by Lekwilai (2014) aims to present how to implement readers theater in the reading classroom and its benefits, while the latter study reported that Thai college students' English reading proficiency was improved significantly after the intervention (Lekwilai, 2016). Furthermore, the research studies conducted by Lekwilai, (2021), Ruengwatthakee (2021), Thienkalaya, & Chusanachoti (2020) focus on using readers theater to improve Thai college students' pronunciation. It was found that not only participants made significantly gain on their oral skills, the results from qualitative part showed that students enjoyed and were motivated to read texts with their peers. Taken together, it can be clearly stated that readers theater is not well known among language teachers, educators, and researchers in Thailand.

In the United States, there are various reading activities provided to students to promote literacy and motivate learners to read, such as literacy circle, guided reading, etc. In the Thai EFL context, however, most of Thai teachers are still employing traditional methods of teaching reading (e.g., grammar translation and memorization). English language structure is always seen by English teachers in Thailand as the first and foremost skill for students to acquire. Moreover, most of Thai students perceive English language learning as a very challenging subject and they often have moderate to high anxiety when learning English in the classroom (Akkakoson, 2016; Boonkongsaen, 2014). Additionally, last past decade, the Ministry of Education in Thailand mandated a high-stake test for K-12 students called Ordinary National Education Test (ONET), which was adapted from the standardized test in America. Consequently, the main aim of teaching was deviated to teaching to pass the test, which is hardly possible for both teachers and students to seek for the extra time to develop teaching and learning reading and writing both in and outside the classroom.

Conclusion

The interesting timeline of reader theater shows how it can be link to both social and political influences during after the World War II period. More specifically, many educators and scholars in that time period were urged to reconsider reading education for the American citizen to step forward to helping the nation become one of the world's greatest nations. Thus, it is fascinating to observe and understand how the past events are associated to readers theater that has been used a great deal in the classroom and research the United States. Regarding the context of

English teaching in Thailand, teachers and educators are highly recommended to employ readers theater in their classroom to enhance students' reading skills. This article would encourage readers, especially English teachers or scholars to try to employ or apply this new teaching method in the context of teaching and learning reading in the English classroom in Thailand but in the same situation of teaching English as drama theater. As mentioned already, readers theater has been proved as a kind of enjoyable and useful drama activity that can help engage learners in all levels to the effectiveness of reading (Clementi, 2010; Young, Stokes & Rasinski, 2017). Every now and then EFL teachers should ask themselves if they are trying to look for a new pedagogy and bring it to their reading classroom to motivate and improve students' reading skills or they are just using the same reading method over and over again.

Originality and Body of Knowledge

The interesting timeline of readers theater shows how it can be link to both social and political influences during after the World War II period. More specifically, many educators and scholars in that time period were urged to reconsider reading education for the American citizen to step forward to helping the nation become one of the world's greatest nations. Thus, it is fascinating to observe and understand how the past events are associated to readers theater that has been used a great deal in the classroom and research the United States. Regarding the context of English teaching in Thailand, teachers and educators are highly recommended to employ readers theater in their classroom to enhance students' reading skills. This article would encourage readers, especially English teachers or scholars to try to employ or apply this new teaching method in the context of teaching and learning reading in the English classroom in Thailand but in the same situation of teaching English as a small drama theater.

References

- Akkakoson, S. (2016, January). Speaking anxiety in English conversation classrooms among Thai students. **Malaysian Journal of Learning and Instruction**, **13(1)**, 63-82.
- Boonkongsaen, N. (2014, January). The effects of gender, reading anxiety and language learning experience on Thai science-oriented students' use of reading strategies. **International Forum of Teaching and Studies**, **10(1)**, 24-35.
- Banton-Smith, N. (2002). **American reading instruction: Special edition**. Newark, DE: International Reading Association.
- Bruckman-Laudenslager, D. R. (2019). **Using reader's theater to engage English language learners: A case study**. Doctoral dissertation, Northcentral University.
- Clementi, L. B. (2010, February). Readers theater: A motivating method to improve reading fluency. **Phi Delta Kappan**, **91(5)**, 85-88.
- LaBerge, D., & Samuels, S. J. (1974, April). Toward a theory of automatic information processing in reading. **Cognitive psychology**, **6(2)**, 293-323.
- Lekwilai, P. (2014, July–December). Reader's Theater: An alternative tool to develop reading fluency among Thai EFL learners. PASAA. **Journal of Language Teaching and Learning in Thailand**, **48**, 89-111.
- Lekwilai, P. (2016, January-December). Using reader's theater to develop reading fluency among Thai EFL students. **PASAA PARITAT**, **31**, 163-188.
- Lekwilai, P. (2021, January-April). "Read It Like You Mean It": Developing Prosodic Reading Using Reader's Theater. **Reflections**, **28(1)**, 1-18.
- Lin, Y. F. (2015, July–December). Using Readers Theater as a Facilitator in Elementary School English Training. **Journal of Education and Learning**, **4(2)**, 43-52.
- Marshall, H. B. (2017). **The Effectiveness of Readers' Theater on Fluency, Comprehension, and Motivation on Primary Students**. Doctoral dissertation, Middle Tennessee State University.
- Merritt, J. E. (2015). **Using Readers' Theater to Improve Reading Fluency in Students with Dyslexia**. Doctoral dissertation, Sam Houston State University.
- Photograph of ancient Greece**. (2020). Retrieved August 8, 2021, from https://www.historyextra.com/period/_ancient-greece/how-to-build-a-democracy-athenian-style/
- Photograph of Austin, G.** (2020). Retrieved August 8, 2021, from <https://www.findagrave.com/memorial/42801978/gilbert-austin>
- Photograph of Gregory, P.** (2020). Retrieved August 8, 2021, from <https://www.imdb.com/name/nm0339920/>

- Photograph of Rasinski, T.** (2020). Retrieved August 8, 2021, from <https://davidlharrison.wordpress.com/2011/07/16/tim-rasinski-today-2/>
- Photograph of Samuels, J.** (2020). Retrieved August 8, 2021, from https://www.readinghalloffame.org/S_Jay_Samuels
- Photograph of Young, C.** (2020). Retrieved August 8, 2021, from <https://www.shsu.edu/academics/school-of-teaching-and-learning/faculty/literacy-edd/chase-young>
- Patrick, N. C. L. (2008, February). The impact of Readers Theater (RT) in the EFL classroom. **Polyglossia**, **14**, 93-100.
- Rasinski, T. V., Rupley, W. H., Pagie, D. D., & Nichols, W. D. (2016, January). Alternative Text Types to Improve Reading Fluency for Competent to Struggling Readers. **International Journal of Instruction**, **9(1)**, 163-178.
- Rasinski, T., Stokes, F., & Young, C. (2017, Winter). The Role of the Teacher in Reader's Theater Instruction. **Texas Journal of Literacy Education**, **5(2)**, 168-174.
- Ruengwatthakee, P. (2021). **The Effect of Readers Theater on Thai Preservice English Teachers' Improvement of Pronunciation in Thailand**. Doctoral dissertation, Sam Houston State University.
- Samuels, S. J. (1979, February). The method of repeated readings. **The Reading Teacher**, **50(5)**, 403-408.
- Schoen-Dowgiewicz, T. S. (2016). **Improving Reading Fluency of Elementary Students with Learning Disabilities Through Reader's Theater**. Doctoral dissertation, Walden University.
- Thienkalaya, C., & Chusanachoti, R. (2020, July-December). Improving the English Reading Prosody of L2 Learners Through Readers Theater. **LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network**, **13(2)**, 306-320.
- Tracey, D. H., & Morrow, L. M. (2017). **Lenses on Reading: An Introduction to Theories and Models**. New York: Guilford Press.
- Worthy, J., & Prater, K. (2002, November). The intermediate grades--" I thought about it all night": Readers Theatre for reading fluency and motivation. **The Reading Teacher**, **56(3)**, 294-297.
- Young, C., Durham, P., Miller, M., Rasinski, T. V., & Lane, F. (2019, September). Improving reading comprehension with readers theater. **The Journal of Educational Research**, **112(5)**, 615-626.
- Young, C., Stokes, F., & Rasinski, T. (2017, November-December). Readers theatre plus comprehension and word study. **The Reading Teacher**, **71(3)**, 351-355.

Factors Affecting Access to Educational Quality According to World-Class Standard Schools Criteria

Supawadee Kumnadee

Wipaporn Phu wattanaku

Achara Wattananarong

Sakchai Nirunthavee

Doctor of Philosophy Program in Educational Administration

College of Management University of Phayao

Corresponding Author: Supawadeeku@gmail.com

Received: November 25, 2021 **Revised:** December 14, 2021 **Accepted:** December 22, 2021

Abstract

This article aims to study the factors affecting access to educational quality according to world-class standard schools criteria. The quality management has been developed with the quality system consisting of the operating system, leadership, and the promotion of personnel development of teaching and learning that is comparable to international standards. As a result, the students have desirable qualities according to their global citizenship. But from the quality improvement of the participating schools, there are still obstacles which affect access to educational quality according to word-class standard schools criteria at a higher level of quality.

However, the factors affecting the quality of education can be divided into 2 groups, namely, internal factors group, consisting of, policy making, planning and design resources and practices, corporate culture, leadership of executives, personnel competency, database system development, information management and performance analysis and there is a system of supervision and monitoring. And an external factor, including the external environment, community support, stakeholder engagement, and support of external networks. Moreover, those will affect the criteria according to world-class standard school's criteria in 7 categories, namely leadership, strategy, customers focus, measurement, analytics and knowledge management, workforce, operations, and results which can be used to define a research conceptual framework. The knowledge can be used as a guideline for the development of an educational management model, policy formulating or further research and development

Keywords: World-Class Standard Schools Criteria, Factors Affecting the Quality of Education, Internal Factors, External Factors

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ โรงเรียนมาตรฐานสากล

สุภาวดี คำนาดี
วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล
อัจฉรา วัฒนานรงค์
ศักดิ์ชัย นิรัญทวี

หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Corresponding Author: Supawadeeku@gmail.com

ได้รับบทความ: 25 พฤศจิกายน 2564 ปรับปรุงแก้ไข: 14 ธันวาคม 2564 ตอบรับตีพิมพ์: 22 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลมีการพัฒนาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ทั้งระบบการดำเนินการ การนำองค์กร การส่งเสริมบุคลากร การพัฒนาการเรียนการสอน เพียบเคียงมาตรฐานสากล ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความเป็นพลโลก แต่จากการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนในโครงการดังกล่าวยังพบอุปสรรคในการขับเคลื่อน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลในระดับที่สูงขึ้น

อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปัจจัยภายใน ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย ทรัพยากรและการปฏิบัติด้านการวางแผนและการออกแบบ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดการสารสนเทศและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และการมีระบบการนิเทศ ติดตาม และกลุ่มปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอก การส่งเสริมจากชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการส่งเสริมของเครือข่ายภายนอก ที่จะส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล 7 หมวด ได้แก่ การนำองค์กร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และผลลัพธ์ ทำให้สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย องค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา กำหนดนโยบายหรือการวิจัยพัฒนาต่อยอดต่อไป

คำสำคัญ: เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล, ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา, ปัจจัยภายใน, ปัจจัยภายนอก

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นสิ่งสะท้อนคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมทั้งด้านการวางแผนการบริหาร การพัฒนาระบบและกระบวนการทำงาน ด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเพื่อให้มีสมรรถนะและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถเรียนรู้ในโลกเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการนำการบริหารการศึกษาด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการโรงเรียนผ่านการขับเคลื่อนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) โดยโครงการดังกล่าวมีแนวคิดพื้นฐานมาจากกระบวนการตัดสินรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (The Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกให้การยอมรับว่าเป็นกรอบบริหารจัดการเพื่อนำองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ โดยได้มีการนำไปประยุกต์ในการบริหารเชิงระบบทางด้านการศึกษา (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562, หน้า 6)

จากรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการพัฒนาส่งเสริมการขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง ตามแผนกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2561 – 2564 ที่มีเป้าหมายพัฒนาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 1,842 โรงเรียน และในปี พ.ศ.2563 พบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการผ่านการประเมินการบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission Quality Award: OBECQA) เพียง 338 โรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ไม่มีโรงเรียนใดเลยในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ผ่านการประเมินการบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า จำนวนโรงเรียนที่ผ่านการประเมินในระดับที่สูงขึ้นเพียงร้อยละ 50 แสดงให้เห็นว่าการขับเคลื่อนการดำเนินงานเชิงระบบเพื่อช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องยั่งยืนเป็นไปได้น้อยมาก (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสารสนเทศโรงเรียนมาตรฐานสากล, 2563)

แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ดังกล่าว จากผลการวิจัยของ วจิพร แก้วหล้า (2558) พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 พบว่า ควรสนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถนัดเฉพาะ ส่งเสริมการปรับลดเนื้อหาหลักสูตร เพิ่มความเข้มข้น โดยเทียบเคียงกับหลักสูตรสากลและควรปรับลดเวลาในการสอนของครูในห้องเรียน ในขณะเดียวกันสมาพร ลิ้มยรัตน์, ธาณี เกสทอง, และนันทิยา น้อยจันทร์ (2560, หน้า 261-273) ได้ศึกษาองค์ประกอบการบริหารคุณภาพสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา 4) การสร้างทีมงานในการพัฒนานักเรียน 5) การควบคุม

คุณภาพ 6) คุณภาพนักเรียน 7) การนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ และ 8) การบริหารจัดการ สอดคล้องกับ อุดม ชูสิวรรณ, และชวลิต เกิดทิพย์ (2560, หน้า 36-47) ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก หลักสูตร และการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล นอกจากนี้มีการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร โดย สิริมา เปียอยู่ (2561, หน้า 260-274) พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล มี 11 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาศักยภาพนักเรียนตามมาตรฐานสากลเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ 2) พัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่การแข่งขันระดับสากล 4) พัฒนาระบบและกลไกการบริหารหลักสูตรสู่ความเป็นมาตรฐานสากล 5) สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่เน้นความเป็นสากลให้กับนักเรียน 6) พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการใช้ภาษาเพื่อการจัดการเรียนรู้ 7) เร่งพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในการเสริมสร้างศักยภาพความเป็นพลโลกให้กับนักเรียน 8) เสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาศักยภาพครูให้ได้ตามมาตรฐานสากล 9) พัฒนาระบบการบริหารจัดการโรงเรียนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล 10) สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนมาตรฐานสากลทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ 11) สนับสนุนผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียน จากข้อมูลข้างต้นพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล มีหลายประการที่เป็นสาเหตุให้เกิดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากร การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา คุณภาพนักเรียน การนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ หรือแม้กระทั่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น ขณะที่ปัจจุบันยังขาดผลการวิจัยที่จะให้คำตอบที่ชัดเจนว่า กลุ่มปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลที่เด่นชัด โดยส่งผลสำคัญให้ประสบความสำเร็จเกิดประสิทธิผลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

บทความนี้จึงมุ่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มปัจจัยภายในและกลุ่มปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยกลุ่มปัจจัยภายใน ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายทรัพยากรและการปฏิบัติด้านการวางแผนและการออกแบบ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดการสารสนเทศและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและการมีระบบการนิเทศ ติดตาม ส่วนกลุ่มปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอก การส่งเสริมจากชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการส่งเสริมของเครือข่ายภายนอก ที่จะส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล 7 หมวด ได้แก่ การนำองค์การ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นการปฏิบัติการและผลลัพธ์ (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) เพื่อนำผลดังกล่าวสู่การสร้างกรอบแนวคิดการตั้งสมมติฐานที่ผู้เขียนในบทบาทของนักวิจัยและนักบริหารได้ตั้งเป้าหมายในการออกแบบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพในการศึกษาวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล **กรอบแนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล**

การประมวลเอกสารนำเสนอข้อมูลที่ได้ศึกษาใน 2 ประเด็น ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหาร ดังนี้ Gulick (1936 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2555, หน้า 1) ได้กล่าวถึงกระบวนการดำเนินงานการบริหารเพื่อให้บรรลุจุดหมาย 7 หน้าที่ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การบุคลากร (Staffing) การสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) โดย วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 1) ได้สังเคราะห์และสรุปความหมายของการบริหารว่า เป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) จึงกล่าวได้ว่าการบริหารเป็นการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์การ การบุคลากร การนำและการสั่งการ การประสานงาน การควบคุม การรายงาน และการงบประมาณ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยในการบริหารที่สำคัญเพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การหรือหน่วยงานนั้นๆ โดยปัจจัยดังกล่าวได้พิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษา

1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ ได้มีนักบริหาร นักวิชาการและผู้วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษามุ่งสู่ความสำเร็จในการบริหารองค์การ ไว้อย่างหลากหลายสรุปได้ดังนี้ Moorhead, & Griffin (1998, pp. 558-560 อ้างถึงใน พรหมวดี ปามหา, 2559, หน้า 82-83) ได้ระบุถึงปัจจัยในการดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์การประสบความสำเร็จ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) การดำเนินการให้เป็นภาพรวม 2) ความมั่นใจในการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง 3) การสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วม 4) ส่งเสริมการสื่อสารในระบบเปิด และ 5) การให้รางวัลแก่ผู้ที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจเป็นการยกย่อง ชมเชยหรือการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม Owens (2004, pp.140-141 อ้างถึงใน ญาณิศา บุญจิตร, 2552, หน้า 85-86) ยังกล่าวไว้ว่าในแต่ละองค์การ ย่อมมีปัจจัยภายในที่ทำหน้าที่ช่วยให้องค์การบรรลุผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น ซึ่งในองค์การใดองค์การหนึ่งจะประกอบไปด้วยปัจจัยภายในที่มีความสัมพันธ์และส่งผลถึงกัน 6 ประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านเป้าหมาย 2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี 3) ปัจจัยด้านงาน 4) ปัจจัยด้านโครงสร้าง 5) ปัจจัยด้านคน และ 6) ปัจจัยด้านการประสานงานกับสภาพแวดล้อมภายนอก

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษา การพัฒนาโรงเรียนตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลให้มีคุณภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษามีความสำคัญมาก เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากร การสร้างเครือข่าย การสร้างทีม และการนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ เป็นต้น เพราะปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีความสอดคล้อง สัมพันธ์ ส่งเสริมให้เกิด

กระบวนการพัฒนาที่เกิดคุณภาพทั้งสิ้น ข้อมูลการศึกษาของ วจีพร แก้วหล้า (2558) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งพบว่าควรสนับสนุนนักเรียนให้สามารถแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ การปรับลดเนื้อหาหลักสูตร เพิ่มความเข้มข้นให้เทียบเคียงกับหลักสูตรสากลและควรปรับลดเวลาในการสอนของครูในห้องเรียน เช่นเดียวกับ สมภาพ ลิ้มยรัตน์, ธาณี เกสทอง, และนันทิยา น้อยจันทร์ (2560, หน้า 261-273) ได้สรุปองค์ประกอบการบริหารคุณภาพสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษาว่ามี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา 4) การสร้างทีมงานในการพัฒนานักเรียน 5) การควบคุมคุณภาพ 6) คุณภาพนักเรียน 7) การนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ และ 8) การบริหารจัดการ สอดคล้องกับนักการศึกษาที่ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก หลักสูตรและการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (อุดม ชูสิวรรณ, และชวลิต เกิดทิพย์, 2560, หน้า 36-47)

ด้านการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น มี 11 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาศักยภาพนักเรียนตามมาตรฐานสากลเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ 2) พัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่การแข่งขันระดับสากล 4) พัฒนาระบบและกลไกการบริหารหลักสูตรสู่ความเป็นมาตรฐานสากล 5) สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่เน้นความเป็นสากลให้กับนักเรียน 6) พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการใช้ภาษาเพื่อการจัดการเรียนรู้ 7) เร่งพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ของครูในการเสริมสร้างศักยภาพความเป็นพลโลกให้กับนักเรียน 8) เสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาศักยภาพครูให้ได้ตามมาตรฐานสากล 9) พัฒนาระบบการบริหารจัดการโรงเรียนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล 10) สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนมาตรฐานสากลทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ 11) สนับสนุนผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียน (สิริมา เปียอยู่, 2561, หน้า 260-274) สอดคล้องกับ จักรกริ โพธิ์ศรี, ประยูร อัมสวาสดี, และสมุทธ ชำนาญ (2561, หน้า 152-160) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลในระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรพื้นฐานทางการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารคุณภาพการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารองค์การมีหลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษาคือตัวแปรต่างๆ ที่มีอิทธิพลทางตรงหรือทางอ้อม ทำให้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลประสบความสำเร็จ มีทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการคุณภาพ สามารถแบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปัจจัยภายในและกลุ่มปัจจัยภายนอก โดยกลุ่มปัจจัยภายในเป็นตัวแปรที่เป็นแรงส่งเสริมจากภายในสถานศึกษาซึ่งอาจส่งผลได้มากต่อการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของสถานศึกษา โดยผู้บริหารต้องใช้ความสามารถในการบริหาร การมีภาวะผู้นำในการบริหารเข้าไปกำกับดูแล ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย ทรัพยากรและการปฏิบัติด้านการวางแผนและการออกแบบ

การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดการสารสนเทศและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและการมีระบบการนิเทศ ติดตาม ส่วนกลุ่มปัจจัยภายนอก เป็นตัวแปรที่เป็นแรงส่งเสริมจากภายนอกที่อยู่นอกเหนือขอบเขตของสถานศึกษาที่อาจส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จของสถานศึกษา และเป็นที่ที่ผู้บริหารหรือสถานศึกษาสามารถขอความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ประกอบด้วย ความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอก การส่งเสริมจากชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการส่งเสริมของเครือข่ายภายนอก

2. เกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.1 ความเป็นมาของโรงเรียนมาตรฐานสากล การบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล คุณลักษณะสำคัญที่แสดงว่าโรงเรียนได้พัฒนาสู่มาตรฐานสากล พิจารณาจากการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการโรงเรียน โดยมีแนวคิดและกระบวนการพื้นฐานทางด้านเทคนิคและกระบวนการตัดสินใจรางวัลเช่นเดียวกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (The Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ของประเทศสหรัฐอเมริกาสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1987 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันให้เกิดขึ้นระหว่างองค์กรต่างๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนามาตรฐานและคุณภาพของการบริหารจัดการขององค์กร ซึ่งมุ่งเน้นคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการให้บริการ MBNQA เป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ประเทศต่างๆ หลายประเทศทั่วโลกนำไปประยุกต์ใช้ เช่น ประเทศออสเตรเลีย (Australian Business Excellence Award: ABEA, 1988) ยุโรป (European Quality Award: EQA, 1989) สิงคโปร์ (Singapore Quality Award: SQA, 1994) และญี่ปุ่น (Japan Quality Award: JQA, 1995) เป็นต้น (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562) จากกรอบแนวคิดของเกณฑ์การประเมินคุณภาพความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดโดยอยู่บนหลักการที่ว่า “องค์กรที่อยู่รอดได้จะต้องสร้างผลสำเร็จและผลลัพธ์ที่มีคุณค่า” ทางด้านการศึกษา ได้มีการนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน สถาบันและสถานศึกษาต่างๆ เพื่อผลงานที่เป็นเลิศ (Baldrige Education Criteria for Performance Excellence) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1998 เพื่อช่วยให้มีการทำความเข้าใจและปรับใช้ในวงการศึกษาสำหรับการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน สำหรับการบริหารงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลในประเทศไทย ได้มีการพัฒนาส่งเสริมการขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นขับเคลื่อนในปี 2553 และปัจจุบันตามแผนกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2561-2564 ได้มีเป้าหมายพัฒนาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 1,842 แห่ง ทั่วประเทศ ซึ่งในปี พ.ศ.2563 พบว่า กระบวนการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพมาตรฐานสากล พบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลจำนวนทั้งหมด 1,540 แห่ง มีโรงเรียนที่ผ่านประเมินการประเมิน การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับโรงเรียน (School Quality Award: ScQA) จำนวน 661 แห่ง และผ่านการประเมินการบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission Quality Award: OBECQA) จำนวน 338 แห่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ไม่มีโรงเรียนใดเลยที่ผ่านการประเมินการบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับชาติ (Thailand Quality

Award: TQA) ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ถ้าพิจารณาในเชิงปริมาณของจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการดำเนินงานเชิงระบบเพื่อช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบนั้นยังเป็นไปได้ น้อยมาก (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สารสนเทศโรงเรียนมาตรฐานสากล, 2563)

2.2 เกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ลักษณะที่สำคัญของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission Quality Award: OBECQA) พิจารณาจากการมุ่งเน้นที่ค่านิยมและแนวคิดหลัก การมุ่งเน้นกระบวนการ การมุ่งเน้นผลลัพธ์ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การมุ่งเน้น การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกัน การมุ่งเน้นการปรับปรุง และกรอบความคิดของเกณฑ์ รายละเอียดดังนี้

2.2.1 การมุ่งเน้นที่ค่านิยมและแนวคิดหลัก มาจากค่านิยมและแนวคิดหลัก 11 ประการ ได้แก่ 1) มุมมองเชิงระบบ (Systems Perspective) 2) การนำโรงเรียนอย่างมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) 3) ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นนักเรียน (Student-Focused Excellence) 4) การให้ความสำคัญกับบุคลากร (Valuing People) 5) การเรียนรู้ระดับโรงเรียนและความคล่องตัว (Organizational Learning and Agility) 6) การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Focus on Success) 7) การจัดการเพื่อนวัตกรรม (Managing for Innovation) 8) การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง (Management by fact) 9) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Societal Responsibility) 10) จริยธรรมและความโปร่งใส (Ethics and Transparency) และ 11) การส่งมอบคุณค่าและผลลัพธ์ (Delivering Value and Results)

2.2.2 การมุ่งเน้นกระบวนการ หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่โรงเรียนใช้เพื่อทำให้งานสำเร็จ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วยให้โรงเรียนตรวจประเมินและปรับปรุงกระบวนการตามปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ แนวทาง (Approach) การถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ (Deployment) การเรียนรู้ (Learning) และการบูรณาการ (Integration)

2.2.3 การมุ่งเน้นผลลัพธ์ การประเมินผลลัพธ์จาก 3 มุมมอง ได้แก่ **มุมมองภายนอก** นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น มองโรงเรียนอย่างไร **มุมมองภายใน** การปฏิบัติการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างไร และ **มุมมองอนาคต** โรงเรียนมีการเรียนรู้และการเติบโตหรือไม่ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วยให้โรงเรียนประเมินผลลัพธ์ตามปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ระดับ (Level) หมายถึง ผลการดำเนินการปัจจุบันในมาตรวัดที่เหมาะสม 2) แนวโน้ม (Trend) หมายถึง ทิศทางและอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์ 3) การเปรียบเทียบ (Comparison) หมายถึง ผลการดำเนินการของโรงเรียนเทียบกับโรงเรียนอื่นที่เหมาะสม และ 4) การบูรณาการ (Integration) หมายถึง ขอบข่ายความสำคัญของผลลัพธ์ที่โรงเรียนใช้ติดตามและการใช้ผลลัพธ์นั้นเพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ระดับโรงเรียนและการปรับเปลี่ยนแผน

2.2.4 การมุ่งเน้นการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกัน การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกันระหว่างเกณฑ์หมวดต่างๆ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของมุมมองเชิงระบบ เช่น การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกันระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นความจำเป็นของข้อมูลในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์และการปรับปรุงการปฏิบัติการ การวางแผนบุคลากรกับการวางแผนกลยุทธ์ ความจำเป็นของความรู้เกี่ยวกับนักเรียนและตลาดในการสร้างกลยุทธ์ และระหว่างแผนปฏิบัติการกับการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในระบบงานของโรงเรียน

กรอบความคิดของเกณฑ์องค์ประกอบของการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ทั้ง 7 หมวดนี้ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในเชิงระบบ เพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการที่มุ่งเน้นการสร้างผลงานที่เป็นเลิศโดยการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพโดยพิจารณาจากองค์ประกอบ รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 องค์ประกอบของการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพทั้ง 7 หมวดและประเด็นพิจารณา

รายชื่อหมวด	ประเด็นพิจารณาหลัก
หมวด 1 การนำองค์กร (Leadership)	1. การนำองค์กรโดยผู้นำระดับสูง 2. การกำกับดูแลองค์กรและความรับผิดชอบต่อสังคม
หมวด 2 กลยุทธ์ (Strategy)	1. การจัดทำกลยุทธ์ 2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ
หมวด 3 นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder)	1. เสียงของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. ความผูกพันของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management)	1. การวัด การวิเคราะห์ และการปรับปรุงผลการดำเนินการของโรงเรียน 2. การจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้
หมวด 5 บุคลากร (Workforce)	1. สภาพแวดล้อมของบุคลากร 2. ความผูกพันของบุคลากร
หมวด 6 การปฏิบัติการ (Operation)	1. กระบวนการทำงาน 2. ประสิทธิภาพของการปฏิบัติการ
หมวด 7 ผลลัพธ์ (Results)	1. ผลลัพธ์ด้านหลักสูตร และกระบวนการ 2. ผลลัพธ์ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3. ผลลัพธ์ด้านบุคลากร 4. ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กรและการกำกับดูแลองค์กร 5. ผลลัพธ์ด้านการเงินและตลาด

(สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

จากการขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากล เกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลและผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีการพัฒนาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ทั้งระบบการดำเนินการ การนำองค์กร การส่งเสริมบุคลากรให้มีคุณภาพ มีการพัฒนาการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความเป็นพลโลก โดยถ้าโรงเรียนได้มีการออกแบบและวางแผนให้มีการบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนเหล่านี้ก็สามารถเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสามารถส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนได้เป็นไปตามศักยภาพ บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพไปจนถึงการเป็นองค์กรที่มีวัฒนธรรมองค์กรในการทำงานที่ดี มีระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีที่สามารถตอบสนองการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

แนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ

1. ด้านนโยบายเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติเกี่ยวกับโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการบริหารมีคุณภาพเพื่อพัฒนาระบบบริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล
2. ด้านการบริหาร ประโยชน์สำหรับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีความพร้อมและประสงค์จะนำปัจจัยดังกล่าวไปพัฒนารูปแบบการบริหารไปใช้โดยคำนึงถึงบริบทนั้น
3. ด้านวิชาการ หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำข้อค้นพบ องค์ประกอบที่ได้ไปเป็นแนวทางในการสนับสนุนโรงเรียนในสังกัดเพื่อให้สามารถบริหารโรงเรียนไปสู่โรงเรียนคุณภาพในระดับมาตรฐานสากลได้

บทสรุป

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ปัจจัยสำคัญในการศึกษาสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มปัจจัยภายในและกลุ่มปัจจัยภายนอก ซึ่งกลุ่มปัจจัยภายใน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย ทรัพยากรและการปฏิบัติด้านการวางแผนและการออกแบบ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดการสารสนเทศและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และการมีระบบการนิเทศ ติดตาม และกลุ่มปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความพร้อมของสภาพแวดล้อมภายนอก การส่งเสริมจากชุมชน การมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการส่งเสริมของเครือข่ายภายนอก ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 กลุ่มนี้ส่งผลสำคัญต่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล 7 หมวด ได้แก่ การนำองค์การ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และผลลัพธ์ได้อย่างชัดเจน โดยผู้เกี่ยวข้องทั้งทางด้านนโยบาย การบริการและด้านวิชาการของสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เพื่อกำหนดนโยบาย ออกแบบวางแผน กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลต่อไป

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการศึกษา

เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล 7 หมวด ได้แก่ การนำองค์การ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และผลลัพธ์ ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ได้ตามเกณฑ์ดังกล่าว ปัจจัยที่ส่งผลสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล สามารถแบ่งตามบริบทได้ 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มปัจจัยภายในและกลุ่มปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยทั้ง 2 กลุ่มนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อนำปัจจัยไปพิจารณาในการออกแบบวางแผนการบริหารสถานศึกษาจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลได้ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- จักรกริ โพธิ์ศรี, ประยูร อิ่มสวัสดิ์, และสมุทพร ชำนาญ. (2561, พฤษภาคม-สิงหาคม). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 12(2), 152-160.
- เฉลิมศักดิ์ ลาภส่งผล. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนสิริรัตนารตามแนวคิดโรงเรียนมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ญาณิศา บุญจิตร. (2552) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศพร มนต์วิเศษ, และดารุวรรณ ถวิลการ. (2560, กรกฎาคม). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำ ครูในโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28(2), 10-22.
- พรรณวดี ปามหา. (2559). ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัยสยาม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วชิพร แก้วหล้า. (2558). การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัยเชียงราย.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2562). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2563-2564. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออก.
- สมาพร ลีเกียรติ, ธาณี เกสทอง, และนันทิยา น้อยจันทร์. (2560, ตุลาคม-ธันวาคม). รูปแบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา. วารสารสุทธิปริทัศน์, 31(100), 261-273.
- สิริมา เปียอยู่. (2561, มกราคม-มิถุนายน). กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลในเขตภาคเหนือตอนล่าง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 12(1), 260-274.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2560). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนมาตรฐานสากลปี 2559-2560. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2561). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล World-Class Standard School ปรับปรุง พ.ศ.2561. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- _____. (2563). สารสนเทศโรงเรียนมาตรฐานสากล. สืบค้น ธันวาคม 9, 2563, จาก <https://secondary.obec.go.th/newweb>.
- อุดม ชูสีวรรณ. (2559). รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุดม ชูสีวรรณ, และชวลิต เกิดทิพย์. (2560, พฤศจิกายน). องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล. **วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 28(3), 36-47.
- Alamo Colleges District. (2018). **2018 Malcolm Baldrige National Quality Award Application**. Retrieved December 9, 2020, from https://www.nist.gov/system/files/documents/2019/04/05/2018_ipm_baldrige_award_application_summary.pdf
- Beard, D. F., &Humphrey, R. L. (2014, September). Alignment of University Information Technology Resources with the Malcolm Baldrige Results Criteria for Performance Excellence in Education: A Balanced Scorecard Approach. **Journal of education for business**, 89(7), 382–388.
- Crum-Allen, P., &Palmer, L. B. (2016, April). Alignment of CTE Centers with the Baldrige Quality Award in Education Criteria: Perceptions of Leaders and Faculty. **Career and Technical Education Research**, 41(1), 49-64.
- Ishak, A., Osman, M. R., Manan, &Khadijah Ab Manan, K. (2016). **Illustrating the Development of Quality Management Instrumentation: A Systematic Literature Review**. Retrieved December 9, 2020, from https://www.researchgate.net/publication/305726945_Illustrating_the_Development_of_Quality_Management_Instrumentation_A_Systematic_Literature_Review.
- Lee, D., &Lee, D. H. (2013, September). A comparative study of quality awards: evolving criteria and research. **Service Business**, 7(3), 347–362.
- Shanmugapriya. S., &Subramanian, K. (2016, August). Developing a PLS Path Model to Investigate the Factors Influencing Safety Performance Improvement in Construction Organizations. **KSCE Journal of Civil Engineering**, 20(4), 1138-1150.
- Sawaluddin, Surachman, Djumahi, &Mintarti Rahayu. (2013, November). Quality Management Practices of Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) Studies at College in Southeast Sulawesi, Indonesia. **International Journal of Business and Management Invention**, 2(11), 11-25.

ภาคผนวก

แนะนำผู้เขียน

ชมบงกช สินธวาชีวะ

หน่วยงานสังกัด นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ความสนใจทางวิชาการ สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
E-mail chombongkot22@gmail.com

นวศิลป์ กี่สง่า

หน่วยงานสังกัด หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ การบริหารการศึกษา
E-mail Navasil8163@gmail.com

จุฑามาศ แสงสุข

หน่วยงานสังกัด นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ความสนใจทางวิชาการ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
E-mail chutamas969@gmail.com

ณัฏฐา วงษ์แสง

หน่วยงานสังกัด นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ความสนใจทางวิชาการ รัฐประศาสนศาสตร์
E-mail tatoconan30@gmail.com

ธมนวรรณ เทาศิริ

หน่วยงานสังกัด สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (ศษ.ม.) คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ความสนใจทางวิชาการ เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
E-mail Thamonwan.ta@ku.th

บุญสนอง เกาคำ

หน่วยงานสังกัด

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ

กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน, นิติศาสตร์

E-mail

boonsanongphokhum@gmail.com

รัตน์ะ ปัญญาภา

หน่วยงานสังกัด

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ความสนใจทางวิชาการ

สังคมศึกษา, พุทธศาสนา

E-mail

rattana.p@ubru.ac.th

พิมพ์ระวี เรืองวัฏฏิก

หน่วยงานสังกัด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ

ภาษาอังกฤษ

E-mail

rpimrawee@hotmail.com

สุภาวดี คำนาดี

หน่วยงานสังกัด

หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

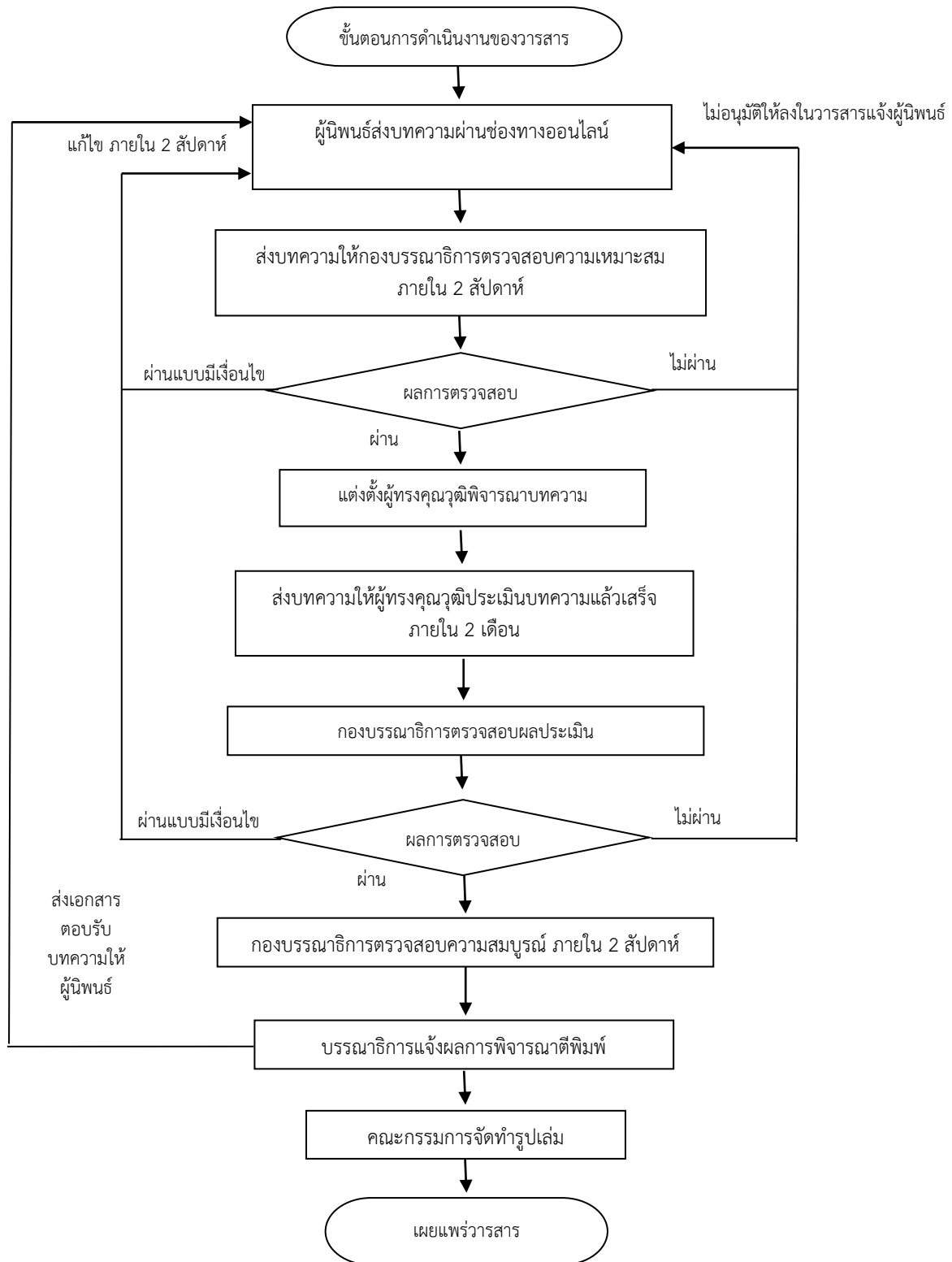
ความสนใจทางวิชาการ

การบริหารการศึกษา

E-mail

Supawadeeku@gmail.com

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสาร Lawarath Social E-Journal ของภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

Lawarath Social E – Journal

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทร. 036-411150 โทรศัพท์มือถือ. 064-332-7383

E-mail: lawarath.sej@yahoo.com

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสาร Lawarath Social E-Journal ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1.1 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.2 บทความวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิต นักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทวิจารณ์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้พิมพ์

วารสาร Lawarath Social E-Journal ยินดีรับบทความภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศที่วารสาร Lawarath Social E-Journal สามารถจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาคุณภาพบทความได้

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้พิมพ์บทความ และผู้พิมพ์ไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสาร Lawarath Social E-Journal ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจะต้องส่งการตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้พิมพ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับกองบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดเอสี่ (A4) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านซ้ายกับด้านขวา 1.25 นิ้ว, ด้านบน 1.5 นิ้ว และด้านล่าง 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความควรมีความยาวประมาณ 8-12 หน้ากระดาษเอสี่ (A4) โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาว 250–300 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งควรเรียบเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจน ดังนี้

- วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 3-6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (Methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 อภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้เฝ้าพิจารณาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.5 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะนำการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.6 กิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัยในบทความจะมีส่วนนี้หรือไม่ก็ได้

3.7 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสาร Lawarath Social E-Journal
ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1.5”

ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด A4 (21×29.7 cm)

ภายนอก 1.25”

ภายใน 1.25”

ล่าง 1”

บทความวิจัย

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาอังกฤษ

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาอังกฤษ)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

ABSTRACT (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 - 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง
กับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นคำภาษาอังกฤษและต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร
TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ชื่อบทความภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาไทย

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาไทย)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

หมายเหตุ: กรณีบทความเป็นบทความภาษาต่างประเทศภาษาอื่นให้ผู้นิพนธ์ใช้ขนาดและรูปแบบ
ตัวอักษรที่นิยมใช้อย่างเป็นทางการของภาษานั้น ทั้งนี้ต้องให้กองบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณาถึงความ
เหมาะสม ถูกต้องในขั้นตอนแรกก่อนส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความต่อไป

บทคัดย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อหาของบทความ ควรมีความยาวของบทคัดย่อภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทนำ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบรูณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรระบุเป็นข้อๆ) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

1. (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)
- 2.

กรอบแนวคิด/ทฤษฎี (ถ้ามี) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อความ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

วิธีดำเนินการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

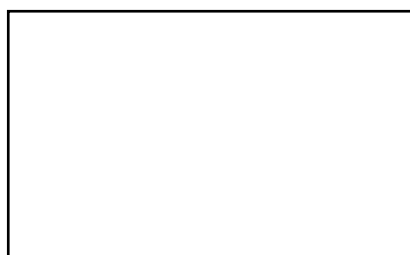
ผลการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ 1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

	(n=จำนวน)
หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)**ภาพ 1** ชื่อภาพ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ที่มา: ✓)

อภิปรายผล (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ข้อเสนอแนะ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เอกสารอ้างอิง

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทความวิชาการ

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาอังกฤษ

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาอังกฤษ)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

ABSTRACT (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250 - 300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นคำภาษาอังกฤษและต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ชื่อบทความภาษาไทย

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 20)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย

ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัดภาษาไทย

อีเมล:

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ได้รับบทความ: ว/ด/ป ปรับปรุงแก้ไข: ว/ด/ป ตอบรับตีพิมพ์: ว/ด/ป (ภาษาไทย)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาหัวข้อ ขนาดอักษร 14 ส่วนวัน/เดือน/ปี ขนาดอักษร 14)

หมายเหตุ: กรณีบทความเป็นบทความภาษาต่างประเทศภาษาอื่นให้ผู้นิพนธ์ใช้ขนาดและรูปแบบตัวอักษรที่นิยมใช้อย่างเป็นทางการของภาษานั้น ทั้งนี้ต้องให้กองบรรณาธิการเป็นผู้พิจารณาถึงความเหมาะสม ถูกต้องในขั้นตอนแรกก่อนส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความต่อไป

บทคัดย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

เนื้อหาของบทความ ควรมีความยาวของบทคัดย่อภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

บทนำ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่หลักการและเหตุผล (Rationale) หรือความเป็นมาหรือภูมิหลัง (Background) หรือความสำคัญของเรื่องที่เขียน (Justification) วัตถุประสงค์ ขอบเขตของเรื่องและคำจำกัดความหรือนิยามต่างๆ และสรุปของบทคำ (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เนื้อเรื่อง (Body) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่เนื้อหาของบทความวิชาการที่จัดทำและสรุปของเนื้อหา (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

ส่วนสรุป (Conclusions) (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

อธิบายถึงที่ส่วนสรุปของบทความวิชาการที่จัดทำและสรุปของส่วนสรุป (ประมาณ 5-8 บรรทัด) ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

ควรอธิบายถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัยให้เป็นความรู้ที่น่าสนใจซึ่งสาธารณชนสามารถเข้าใจได้ จัดหมวดหมู่ความรู้ที่ได้ให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่สู่สาธารณชน (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

เอกสารอ้างอิง

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 16)

(ดูรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 16)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสาร Lawarath Social e-Journal

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 036-411150 โทรศัพท์มือถือ. 064-3327383

E-mail: lawarath.scj@yahoo.com

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

วิธีการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text)

1. ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style (The Publication Manual of the American Psychological Association) การลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ในรูปแบบดังนี้

หมายเหตุ: เครื่องหมาย √ แสดงถึงการเคาะ 1 ครั้ง เวลาลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป

2. การลงรายการผู้แต่งทั่วไป

- ผู้แต่งที่เป็นคนไทย ใส่ ชื่อ-ชื่อสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม ยศ หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ

- ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่เฉพาะนามสกุลและตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

ผู้แต่งคนไทย

(ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง, √ปีที่พิมพ์, √หน้าที่ใช้อ้างอิง)

ผู้แต่งชาวต่างชาติ

(นามสกุล, √ปีที่พิมพ์, √หน้าที่ใช้อ้างอิง)

3. ถ้ามีการกล่าวถึงชื่อผู้แต่งไว้เป็นการเริ่มต้นประโยค ให้ใส่วงเล็บปีพิมพ์และเลขหน้าต่อจากชื่อผู้แต่ง โดยในวงเล็บไม่ต้องระบุชื่อผู้แต่งซ้ำอีก สำหรับชื่อชาวต่างประเทศให้ใส่นามสกุลของผู้แต่ง

ลมูล/รัตนกร(2540, √หน้า√105)

Watson(1992, √p.89)

4. การระบุเลขหน้าของเอกสารภาษาต่างประเทศที่นำมาอ้างอิง เอกสารหน้าเดียว ใช้อักษรย่อ p. เอกสารมากกว่า 1 หน้า ใช้อักษรย่อ pp.

(Jensen, √1991, √p.8)

(Jensen, √1991, √pp.8-15)

5. ถ้ามีผู้แต่ง 2 คน และไม่เกิน 5 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้งหมดตามลำดับรายการที่ปรากฏ คนที่ 1-5 ด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และคนรองสุดท้ายกับคนสุดท้าย คั่นด้วยคำว่า “และ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้เครื่องหมาย “&”

(นวลจันทร์ รัตนกร, ฐิติมา วัชรจรรย์, และมารศรี ศิริรักษ์, 2539, หน้า 75)
(William, Kates, & Devies, 1995, p.61)

6. ถ้ามีผู้แต่ง เกิน 5 คนหรือตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ให้ใส่เฉพาะผู้แต่งคนแรก และตามด้วยคำว่า “และคนอื่น ๆ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า “et al.”

(อุบล บุญชู, และคนอื่น ๆ, 2539, หน้า 37)
(Heggs, et al., 1999, pp. 4-7)

7. ผู้แต่งที่เป็นผู้มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์

(ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2528, หน้า 17)
(คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต, 2521, หน้า 53)
(พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2540, หน้า 70)

8. สิ่งพิมพ์ที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ใช้ชื่อเรื่องแทนชื่อผู้แต่ง

(การพัฒนาสุขนิสัย, 2548, หน้า 77)
(Organization Management, 2011, pp.53-54)

9. ข้อความที่นำมาอ้างอิง พบแหล่งที่ใช้อ้างอิงมากกว่า 1 แหล่ง สามารถเขียนไว้ในวงเล็บเดียวกันได้ โดยใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นแต่ละงานและเรียงตามลำดับของชื่อผู้แต่ง

(นวลจันทร์ รัตนกร, 2539, หน้า 37; มารศรี ศิริรักษ์, 2552, หน้า 75; เยาวภา โตทรัพย์, 2554, หน้า 2)
(Heggs, 1999, p.7; Kates, & Devies, 2004, pp.23-26)

10. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต ใช้คำว่า ย่อหน้า สำหรับข้อมูลภาษาไทย และคำว่า para. สำหรับข้อมูลภาษาอังกฤษ

(ชื่อผู้แต่ง,√ปีพิมพ์,√ย่อหน้า)

(สุดแดน√วิสุทธิลักษณ์,√2548,√ย่อหน้า√3)

(Gorman,√2000,√para.3)

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อสกุลผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ

(Yamada, 2020, p.3)

(Xiao, 2021, pp.85-105)

วิธีการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (บรรณานุกรม)

1. พิมพ์ชิดขอบซ้าย โดยไม่ต้องจัดหน้าแบบกระจายตัวอักษร (เครื่องหมาย "v" แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ ให้ผู้เขียนเคาะเป็น Space bar 1 เคาะ)

2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมาได้เลย

3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน

- **บุคคลสามัญชน** >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์ พล.อ. ผศ. รศ.

- **ชาวต่างประเทศ** >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วยชื่อต้น (First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)

Potter, James W.

Pane, John.

- **ผู้มีบรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์** >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับนามสกุล คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

คึกฤทธิ์/ปราโมช, หม่อมราชวงศ์.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต).

- **สถาบัน** >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย คั่นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็น**บรรณาธิการ** ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บ อักษรย่อ (บก.) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ (Ed.) หรือ (Eds.) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์/สุวณิชย์.v(บก.).

เอี่ยมพร/สกุลแก้ว, vและวสุนธรา/ทับทิมแท้.v(บก.).

Ford,vGeorgevS.v(Ed.).

Jordan,vRobertsvJ,v&vPeter,vTaylor,vA.v(Eds.).

5. การลงรายการชื่อหนังสือ

- ชื่อหนังสือให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้

- ชื่อหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมีชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาค (:) โดยพิมพ์ขีดอักษรตัวท้าย เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4). (2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

ตัวอย่างการใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) หลังชื่อหนังสือ

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่). กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ต่อท้ายชื่อหนังสือ

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่). ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

7. หนังสือไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ ใช้อักษรย่อในกรณีต่อไปนี้

	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	(ม.ป.ป.)	(n.d.)
ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์	(ม.ป.ท.)	(n.p.)

นำอักษรย่อมาใส่ในตามตำแหน่ง

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).:√สำนักพิมพ์.
 ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√(ม.ป.ท.).
 ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√สำนักพิมพ์.
 ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√**ชื่อหนังสือ**√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7 เคาะ)

หัตยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก
 √√√√√√ <http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product>

9. การจัดเรียง ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง โดยเรียงตามอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีพิมพ์จากน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ขีดล่าง 7 ครั้ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และใส่รายละเอียดชื่อเรื่องและอื่นๆ ตามปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักวิชาการมาตรฐาน
 การศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
 ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
 กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
 _____. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตาม
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

11. การอ้างอิงแหล่งสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษ และแปลข้อมูลส่วนอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ

12. กรณีที่ผู้แต่งเป็นสถาบัน องค์กร หน่วยงาน และจัดพิมพ์เผยแพร่เอกสารในคราวเดียวกัน ให้ใช้คำว่า ผู้แต่ง. ใส่ในตำแหน่งของสำนักพิมพ์ (ตามตัวอย่างข้อ 10)

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแทรกในเนื้อหา และการอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวณิชย์กุล, 2541, หน้า 34-36)

(Jones, 2002, p. 24)

อ้างอิงท้ายบทความ

สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุริยา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวณิชย์กุล. (2541). การพัฒนารูปแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). *Social Psychology of Prejudice*. New Jersey: Prentice Hall.

2. บทความจากวารสาร

ผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์, เดือน). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าที่ดีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(วิกุล แพทย์พาณิชย์, 2545, หน้า 175-188)

(Bowen, 2005, pp. 175-188)

อ้างอิงท้ายบทความ

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม-เมษายน). ธุรกิจแฟรนไชส์. เนชั่นสุดสัปดาห์, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. *Library Resources & Technical Services*, 49(3), 175-188.

3. บทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์, เดือน/วันที่). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าที่ดีพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2544, หน้า 6)

(Schwatz, 1993, p. 9)

อ้างอิงท้ายบทความ

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. *มติชน*, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาขยะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). *ไทยนิวส์*, 12(23), หน้า 8.

Schwatz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status.

The Washington Post, 30(134), p. 9.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อวิทยานิพนธ์.√ระดับวิทยานิพนธ์√มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

การเขียนระดับวิทยานิพนธ์ ในรูปแบบภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis

ปริญญาเอก ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation

สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

อ้างอิงในเนื้อหา

(กิ่งแก้ว จันโหมศึก, 2547, หน้า 6-10)

(McKenna, 1999, pp. 9-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

กิ่งแก้ว จันโหมศึก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อ
ประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

McKenna, J. C. (1999). Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand. Master's
thesis, University of Alberta.

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง.√ (ปีที่พิมพ์). √ชื่อรายงานการวิจัย√ (ครั้งที่พิมพ์). √สถานที่พิมพ์: √สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(สุชุม พรหมเมืองคุณ, 2546, หน้า 6-10)

(สุชุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ, 2546, หน้า 6-10)

อ้างอิงท้ายบทความ

สุชุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุชุม พรหมเมืองคุณ, และคนอื่น ๆ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.√สัมภาษณ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(มา มั่งมุล, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

มา มั่งมุล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่ง√(ถ้ามี).√สัมภาษณ์.√ชื่อวารสาร,√
√√√√√√ปีที่(ฉบับที่),√หน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ, 2557)

อ้างอิงท้ายบทความ

ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิปไตยกรรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. **ไทยรัฐ**, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

7.1 สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อเรื่อง.√สืบค้น√เดือน√วัน,ปี,√จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(หัตยา กองจันทิก, 2552, ย่อหน้า 2-3)

(Chiang Mai University, n.d, para. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

หัตยา กองจันทิก. (2552). **ฉลากโภชนาการคืออะไร**. สืบค้น มกราคม 27, 2553, จาก

<http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product/food/label.html>

Chiang Mai University. (n.d.). **Academic Support and Services Units**. Retrieved

September 1, 1999, from <http://www.erin.gor.au>

7.2 บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์

ผู้เขียนบทความ.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อบทความ.√ชื่อวารสาร,√ปีที่(ฉบับที่), หน้า.√สืบค้น√เดือน√วันที่,√ปี,
√√√√√√จาก URL

อ้างอิงในเนื้อหา

(กณิกกร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ, 2561, หน้า 125-136)

อ้างอิงท้ายบทความ

กณิกกร ทวนทอง, และนพคุณ คุณาชีวะ. (2561). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 4(1), 125-136. สืบค้น พฤษภาคม 16, 2564, จาก <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2357.ru>

8. เอกสารการประชุมสัมมนา**8.1 เอกสารการประชุมที่ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม**

ชื่อผู้แต่ง.ว(ปีที่พิมพ์).วชื่อบทความ.วในวชื่องานประชุม วันที่ เดือน ปีว(หน้า).วสถานที่พิมพ์:ววววววว สำนักพิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(อุมาพร สุทธิวงศ์, 2545, หน้า 38-48)

อ้างอิงท้ายบทความ

อุมาพร สุทธิวงศ์. (2545). มาตรฐานแรงงานกับการค้า. ใน การประชุมระดับชาติมาตรฐานแรงงานเพื่อการส่งออก วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2545 (หน้า 38-48). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนามาตรฐานแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.

8.2 เอกสารการประชุมที่ไม่ได้ตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง.ว(ปีที่พิมพ์).วชื่อเรื่อง.วเอกสารเสนอต่อที่ประชุมวครั้งที่ววันที่,วสถานที่พิมพ์.

อ้างอิงในเนื้อหา

(ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์, 2540, หน้า 12)

(O'Neill, & Chan, 2003, p. 5)

อ้างอิงท้ายบทความ

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2540). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. เอกสารเสนอต่อที่ประชุมสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15 วันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2540, ขอนแก่น.

O'Neill, Edward T., & Chan, Lois Mai. (2003). FAST (Faceted application of subject terminology): A simplified LCSH-based vocabulary. Paper presented at World Library and Information Congress, 69th IFLA General Conference and Council, 1-9 August 2003, Berlin.

9. เอกสารรอง (อ้างอิงใน)

กรณีที่น่าแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้อื่นที่เคยอ้างอิงไว้ในสารสนเทศมาใช้ ให้เขียนรูปแบบการอ้างอิงในบทความและอ้างอิงท้ายบทความดังนี้

หมายเหตุ เอกสารภาษาไทยใช้คำว่า อ้างถึงใน เอกสารภาษาต่างประเทศใช้คำว่า cited by

อ้างอิงในเนื้อหา

(จารุวรรณ สินธุโสภณ, 2560, หน้า 16-25 อ้างถึงใน จินดารัตน์ เบอร์ดันท์, 2561, หน้า 23)

(Bates, 2010, p. 16 cited by Taylor, 2012, pp. 401-411)

อ้างอิงท้ายบทความ

จินดารัตน์ เบอร์ดันท์. (2561). การประมวลผลสารสนเทศสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Taylor, A. (2012). Rethinking Subject Cataloging in Online Environment. **Library Resources & Technical Service**, 33(4), 401-411.

10. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อประกาศ.ว(ปีพ.ศ., วันที่/เดือน).วราชกิจจานุเบกษา.วเล่มวตอนที่.วหน้า.

อ้างอิงในเนื้อหา

(พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. 2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20

อ้างอิงท้ายบทความ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพาพุทธศักราช 2533. (2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20.

พิสูจน์อักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

1. อาจารย์สุธินี วงศ์วัฒนากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์วรรณวิษา ปั่นคุ้ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. อาจารย์พิจิตรา เอี่ยมสมัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. อาจารย์วิภาศิริ แจ้แสงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. อาจารย์ชนากานต์ บุญแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. อาจารย์สุภาสินี คุ่มไพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. อาจารย์ชญาณุตม์ บุญพระเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
8. Mr.Keith Shippen	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทความทุกบทความได้รับการตรวจความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อความและบทความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสารและมิใช่ความรับผิดชอบของวารสาร Lawarath Social E-Journal บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาลงตีพิมพ์วารสารอื่นๆ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้องครบถ้วน